

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Proceduralna pitanja (Javna sednica)

Strana 1

1 Četvrtak, 12. februar 2026.

2 [Javna sednica]

3 [Završne reči]

4 [Optuženi ulaze u sudnicu]

5 --- Po početku zasedanja u 9:01h

6 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Molim sudskog
7 službenika da najavi predmet.

8 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Dobro jutro, časni sude. Ovo
9 je predmet KSC-BC-2020-06, Specijalizovani tužilac protiv
10 Hashima Thacija, Kadrija Veselija, Rexhepa Selimija i Jakupa
11 Krasniqija.

12 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Dobro jutro svima,
13 dobrodošli. Vidim da su svi optuženi prisutni u sudnic.

14 I mi ćemo danas nastaviti sa završnim rečima i
15 nastavićemo sa izlaganjem odbrane Kadrija Veselija. Kasnije
16 ćemo onda dati reč odbrani Rexhepa Selimija. Pratićemo
17 raspored onako kako je naveden u nalogu panela o završnim
18 izjavama, a to je F03639.

19 Danas ćemo završiti u 16:45h, imaćemo pauze od pola sata
20 u 10:30h do 11:00h, onda sat i po ra ručak, počevši od 13:00h
21 i nastavićemo od 14:30h i imati petnaestominutnu pauzu od
22 15:30h do 15:45h.

23 Pošto se sve prevodi, panel podseća strane i učesnike da
24 govore sporeije da bi omogućili prevodiocima da sve prevedu.
25 Tendencija je da se govori brže kada se čita.

1 Dakle, mi sada ovim dajemo reč odbrani g. Veselija.

2 G. Dixone [kao što je prevedeno], vi ste imali na
3 raspolaganju četiri i po sata, ostalo vam je tri i po sata, a
4 to znači da treba da završite najkasnije do 13:00h. Izvolite.

5 G. DIXON: [Prevod] Hvala, časni sude.

6 Mi smo juče stali kod moje druge tačke u vezi UZP-a i kao
7 što sam rekao juče, hteo sam da nastavim u vezi određenih
8 odlika, u vezi indirektnih dokaza koje koristi tužilaštvo, a
9 koje kad se malo pažljivije pogledaju, u stvari, ne znače
10 ništa. U svakom slučaju, teret je na tužilaštvu da dokaže. Ne
11 mogu da se oslanjaju samo na dokaze iz druge ruke, glasine ili
12 da pogrešno prikazuju dokaze.

13 E, sad, kad pogledamo broj pismenih naređenja u dokazima
14 od g. Veselija da se bilo šta izvrši, a kamoli nešto krivično,
15 ne -- ne postoji.

16 Kad govorimo o broju usmenih naloga, od njega bilo kome,
17 nema ih.

18 Tužilaštvo će pokušati da tvrdi da se radi o jednom
19 sučaju navodnog zahteva Qadrakuju [kao što je prevedeno] na
20 jednom slučajnom susretu negde oko 1. aprila 1999, i da je to
21 nekako, neka vrsta naređenja. Govori se da je to u stvari
22 zahtev da se provere neke -- neke vojne snage, ali tu nema
23 ništa i u stvari istpostavilo se da je kada je g. Qadraku
24 došao, nakon što je to uradio. G. Veseli čak nije ni bio tu,
25 tako da nije ni mogao da mu podnese raport.

1 Broj naređenja izdat je obaveštajnim oficirima bilo gde
2 da urade bilo šta što ima veze sa obaveštajstvom [kao što je
3 prevedeno], ne postoji.

4 Osobe koje na osnovu dokaza, izgleda da raportiraju u
5 njemu, a to očigledno ne obuhvata nešto što se tvrdi ili je
6 nepotkrepljeno, ne postoji.

7 Dakle, ne postoje dokazi o lancu, paralelnom lancu
8 izveštavanja. Tužilaštvo je stavilo naglasak na to, kada su
9 izvodili svoje dokaze. Međutim, oni to nisu specijalno
10 naglasili u svojim usmenim podnescima.

11 Dakle, broj puta kada je i -- kada je išta potpisao, je u
12 stvari dva, imamo dva takva slučaja, sporazum FARK-a u
13 septembru 1998, i broj 2, dokument glavnog štaba sa brojnim
14 drugim potpisima, gde se pristaje na sporazum u Rambujeu, gde
15 stoji da će konačno nišljenje biti izrečeno nakon konsultacija
16 sa komandantima zona u martu 1999. To je P227. Dakle, to su
17 dva pozitivna, konstruktivna dokumenta u svrhu postizanja
18 mira.

19 Broj sastanaka glavnog štaba na kojima je prisustvovao.
20 Tužilaštvo kaže da ima dva takva sastanka. Deo sastanka
21 glavnog štaba 12. novembra 1998, a onda se isti taj sastanak
22 spominjao spominjao o kome sam govorio u prethodnom stavu o
23 dokumentu u vezi Rambujea koji je potpisan 12. marta.
24 Tužilaštvo se pozvalo na ta dva sastanka u fusnoti 2083, kada
25 su rekli da su putem ova dva sastanka u stvari bil -- bila

1 mesna [kao što je prevedeno] kada je g. Veseli učestvovao u
2 UZP-u. Eventualno postoji treći sastanak u aprilu 1999. Ali,
3 to su tri sastanka od ukupno 35 sastanaka glavnog štaba, o
4 čemu su izveli dokaze iz tužilaštva. Dakle, to su sastanci
5 koji nemaju nikakve krivične -- nikakva krivična kažnjiva
6 obeležja i nema dokaza da je bilo ko zamenio g. Veselija ja
7 tim sastancima, niti da je njega o -- sadržaju tih sastanaka
8 obaveštavao. Dakle, to se ne može pretpostaviti. Dakle,
9 postoje alternativna tumačenja da nije bilo takvih
10 komunikacija i dakle, do takvih zaključaka se razumno može
11 doći, a tužilaštvo nije to opovrglo.

12 Broj osoba koje je on postavio ili uklonio sa nekog
13 položaja ne postoji.

14 Broj naređenja izveštaja, komunikacija sa nižerangiranim
15 osobama, koje su zgodno obuhvaćene UZP-om Geci i Gashi, ne
16 postoji.

17 Broj osoba koje su saslušavane, uhapšene ili oslobođene u
18 kome je on imao učešće, ne postoji.

19 Broj javnih izjava ili saopštenja koje je on napisao, u
20 kojima je učestvovao, koje je on izdao ili koji su mu
21 pokazani, pa on možda nije čak ni znao za njih, međutim, ne
22 postoje takva -- takve izjave.

23 Broj propisa koje je on napisao, video, distribuirao, ili
24 na bilo koji način izvršavao, ne postoji.

25 Broj dana kada on nije bio na Kosovu tokom perioda

1 obuhvaćenom optužnicom, to je priličan broj dana, govorimo o
2 mesecima. Dakle, broj kontakata koje je on imao sa ljudima na
3 Kosovu dok je bio u inostranstvu, a da za to postoje pouzdani
4 dokazi, ne postoje.

5 Dakle, ovde se mora uzeti u obzir bez prepisivanja
6 vrednosti presretnutim komunikacijama koje sa srpske strane
7 čime smo se bavili u našem podnesku, dakle ne -- nije dokazano
8 da se spominje da je g. Veseli bio učesnik u bilo kom od tih
9 presretnutih razgovora.

10 Što se tiče kontakata iz inostranstva sa glavnim štabom
11 ili nekim drugim na Kosovu, tužilaštvo se tu oslanja samo na
12 knjigu Pala Refsdala u vezi nekih poziva jednom prilikom tokom
13 jednog kratkog perioda koje je on napravio iz inostranstva.
14 Međutim, to nisu pozivi od strane g. Veselija. Nema dokaza da
15 je on ikoga zvao, međutim, Refsdal nije pozvan kao svedok, a
16 mogli su to da urade, međutim, u njegovoj knjizi se samo
17 nalaze dokazi iz druge ruke o tome kako su se stvari odvijale.
18 To nije potkrepljeno, niti postoje drugi dokazi u prilog ove
19 navodne činjenice da je g. Veseli stalno bilo u vezi sa
20 glavnim štabom na Kosovu, a odbrana nije mogla da unakrsno
21 ispita onoga koji je izneo te navode koji su bitni za UZP.
22 Dakle, nisu mogli da ga neposredno pitao, šta se desilo, ko je
23 učestvovao, kakvi su pozivi u pitanju. Dakle, tužilaštvo ne
24 može da se osloni na to kao ključni element koji se bavi UZP-
25 om. Dakle, ovo je nešto što se ponavlja i što je ubitačno i

1 pogubno za tužilaštvo.

2 Broj naređenja izdatih iz inostranstva, ili izveštaja
3 koje je primio tamo o bilo čemu što ima veze sa obaveštajstvom
4 [kao što je prevedeno], donošenjem odluka, imenovanja, Dakle,
5 radnji, čak i vojnih radnji koje nisu protivzakonite, ili bilo
6 čega što ima veze sa krivičnim delima koja se tereti u ovom --
7 u ovoj optužnici. Dakle, nema ništa u tom smislu što je bitno.

8 Spisak je jako dugačak. Ti brojevi jednostavno ne ukazuju
9 na jednu ogromnu krivičnu zaveru u kojoj je učestvovao g.
10 Veseli. Dakle, indirektni dokazi su gotovo nepostojeći.

11 Treća stvar o kojoj želim da govorim su prava žrtava i
12 vladavina prava. Kritike teze tužilaštva protiv g. Veselija je
13 nešto što sam ja ovde kritikovao. Međutim, to ni u jednom
14 trenutku ne umanjuje patnje onih žrtava na Kosovu. A neke od
15 tih žrtava su centralne u optužnici u tom predmetu,
16 uključujući i one koje sam spomenuo u svojim po -- u svom
17 podnesku. Ja nisam mogao da ih imenujem zbog zaštitnih mera,
18 ali ja njih imam u vidu.

19 Dakle, patnje i bol Kosova na -- rata na Kosovu su
20 ogromne. To je jedna tužna činjenica oko koje se sve strane
21 slažu, a eksperti koje je pozvao g. Laws, dr Black i gđa
22 Dunne-Prinsen su objasnili da je gotovo 65% stanovništva
23 iskusilo traumatične događaje tokom rata, što u stvari na
24 kraju znači da je od 200.000 do 400.000 pojedinaca
25 traumatizovano, a to uključuje i žrtve iz ovog predmeta.

1 Veštaci su naglasili studije koje su se konkretno odnose i
2 bave Kosovom i tu se kaže da deset godina nakon rata,
3 posttraumatski stres, depresija, somatski simptomi i bol među
4 civilnim stanovništvom još uvek preovlađuju u velikoj meri. U
5 svim slučajevima, posttraumatski stres sindrom je bio mnogo
6 viši nego u sličnim studijama iz drugih zemalja koje su prošle
7 rat kao što je Vijetnam.

8 Dakle, ovde jasno je potrebno nešto uraditi, uključujući
9 kroz rad ovog suda. Kako su veštaci naglasili. Studije
10 pokazuju da 84% nelečenih pacijenata koji pate od
11 posttraumatskog stresnog sistema [sic] -- na Kosovu, još uveko
12 pokazuju sis -- simptome, bez obzira što je prošlo toliko
13 godina posle rata. I s vremenom, tom postaje gore i gore.

14 Dakle, postaje još gore samo ako dođe do nekih izvrtanja
15 pravde. Ono što žrtve i njihove porodice žele je da pravda
16 bude zasnovana na istini i realnosti. Žrtve predobro znaju da
17 je najgora vrsta nepravde felerična pravda. Dakle,
18 pokušavajući da za -- stave tačku na nekažnjivost, a to je
19 nešto neophodno, ne sme se žrtvovati istina. Nevini ne smeju
20 biti kažnjeni, a naši sudovi moraju da pažljivo zaštite njihov
21 integritet.

22 Čak i ako treba pet godina ili duže da se dođe do istine,
23 kao što je slučaj u ovom predmetu, dakle, mi svi moramo na
24 kraju ovog suđenja da stignemo do tog neprikosnovenog mesta,
25 sada kada znamo koja je teza tužilaštva. Dužina vremena iako

1 je to nešto što je teško, će biti korisna, a hiljade stranica
2 iz završnih podnesaka kao i sredstva potrošena na sud, će biti
3 opravdana i za žrtve i za optužene, a još šire za Kosovo i sav
4 -- sve njegove stanovnike bez obzira na etničku pripadnost,
5 kao i za njihove komšije Srbiju i Albaniju. Zbog toga će ishod
6 toga što je g. Veseli na suđenju preko pet godina, da će to
7 suđenje biti uspešno, ne samo zato što će se osloboditi jedan
8 nevini čovek, već zbog toga što će se postaviti presedan za
9 buduće generacije. Poslednjee ono što mi želimo je da buduće
10 generacije na Kosovu i regionu šire, nemaju poverenju u
11 vladavinu prava, zato što je ona zgažena u ovom predmetu.

12 Časni sude, vi kao neko ko je čuvar vladavine prava, na
13 kraju ovog dugog suđenja, vaš je zadatak je da u stvari
14 stanete na put trci tužilaštva, kako bi obezbedili da se ne
15 iskrive interesi pravde.

16 Vi ste deo dugačke tradicije međunarodnih sudija koji
17 treba da da prave razliku između činjenica i izmišljotina o
18 oružanim sukobima koji se dešavaju u svetu. Ova tradicija ide
19 sve do Nirnnberga na kraju Drugog svetskog rata. Ja se nadam
20 da će imati efekta i u budućnosti. Vaša presuda će zauzeti
21 svoje mesto u istoriji, neće biti zaboravljena.

22 Međutim, bez obzira koliko god tužilaštvo nastoji da nas
23 uveri da treba da osudite g. Veselija po svaku cenu, mi to
24 osporavamo pravnim principima i zastupamo principe vladavine
25 pravde koja je u suštini svih međunarodnih sudova, gde nema

1 dokaza ili vrlo slabi dokazi, ne može doći ni do osuđujuće
2 presude.

3 Jedna od trajnih prednosti Nirnberškog suda, koji jeste
4 bio izložen kritikama, je delimično to, da nije bilo
5 mogućnosti žalbe i prihvatanje jako puno dokumenata na osnovu
6 kojih je -- su ne -- oslobođeni neki optuženi, trojica od d
7 22-jice. Ja upućujem na dva primera oslobađajuće presude,
8 očigledno ne zato što se može porediti to sa našim predmetom,
9 već zbog pravnih principa.

10 Dakle, u slučaju jednog oslobađanja, Hans Fritzsche, koji
11 je bio istaknuti funkcioner u ministarstvu za propagandu,
12 Tribunal je zaključio da iako je on dao prilično oštre izjave
13 koje su ličile na propagandu:

14 "Sud ipak nije spreman da konstatuje da je namera bila da
15 podstre [sic] -- podstiče nemački narod na izvršenje zverstava
16 i ne može se smatrati da je on bio učesnik u krivičnim delima.
17 On je umesto toga hteo da pokrene emocije među narodnom da
18 podrže memačku stvar."

19 Imamo jedan drugi predmet, kada je optuženi proglašen
20 nevinim. U pitanju je diplomata Franz von Papen. Nirnberški
21 sud je zauzeo strah [sic] -- stav da, premda se ovaj upuštao u
22 splektarenje i bahato ponašanje kao ministar Austrije, u
23 nameri da ojača austrijske naciste i da podrije aktivnosti
24 onih koji su se suprotstavljale nacistima, njegove radnje
25 po svoj prorodi nisu bile kažnjive. Poži [sic] -- pozivam se

1 na stav 519 iz relevantne presude.

2 Kao što sam već istakao, premda situacija u drugom
3 svetstom ratu i situacija tokom sukoba na Kosovu, očigledno
4 nemaju ničeg zajedničkog i ne mogu da se porede, postoje opšta
5 pravna načela kažnjivosti, i ona predstavljaju važno obeležje
6 koje treba uzeti u obzir, kada se izriče osuđujuća odn.
7 oslobađajuća presuda. Važno je istaći, da nije bilo dovoljno
8 dokaza, da su neki od optuženih u Nirnbergu, učestvovali na
9 kažnjiv način, u ratnim zločinima i zločinima protiv
10 čovečnosti. Nije bilo dokazano da su oni odigrali ključnu
11 ulogu u zločinačkim planovima, i zbog toga su oni pušteni na
12 slobodu i to je pokazalo da je taj sudski proces bio ispravan
13 i valjan i da se u njegovim okvirima zaista poštovala
14 pretpostavka nevinosti, uprkos tome što su živite izgubile
15 milioni civila. Zbog toga je baština tog suda ostala nepri --
16 neprikosnovena.

17 A slično važi i za neke druge međunarodne sudove kao što
18 su MKSJ, MKSR i MKS.

19 Tužilaštvo se upućuje -- [sic] -- upušta u akrobatiku
20 [kao što je prevedeno] ne bi li dokazalo svoju trezu [sic]
21 protiv mog branjenika, iako ne postoji nikakav dokazni
22 činjenični osnov za to. To je u potpunoj suprotnosti sa
23 tradicijom ranijih i sadašnjih sudova. Teško je -- teško je --
24 se naći u situaciji kada je vaš branjenik u zatvoru, uprkos
25 tome, što teza protiv njega nije solidna. Podsećam vas na reči

1 kardinala Rišeljeea, koji je bio glavni ministar kralja Luja
2 IV. 1620. godine, on je izjavio sledeće:

3 "Ako mi date šest redova napismeno, koje je napisao
4 najčestitiji čovek, ja ću i u tome pronaći nešto na osnovu
5 čega mogu da ga obesim."

6 Ta ideja da se koriste odlomci informacija, da se koriste
7 glasine, nagađanja, sitni odlomci iz dokumenata, propagantni
8 materijali, prozivanje, međusobni lični sukobi, neproverene
9 tvrdnje i da se sve to uplete tako, da se neki optuženi optuž
10 -- osudi za krivična dela bez obzira na to, da li je dato lice
11 zaista krivo ili nije. U Americi postoji izreka koja glasi
12 "tužilac može da optuži i sendvič sa šunkom."

13 Takva opasnost posebno je prisutna, kada se suočavamo sa
14 gerilskim ratovima, koji su po svojoj prirodi haotični. Tokom
15 takvih radova -- ratova, ne vodi se uobičajena vojna
16 evidencija, imamo samo tu i tamo po neki dokument, stepen
17 propagande je izuzetno visok, svi se puno hvališu i razmeću.
18 Jedni druge neprekidno raspkrinkavaju, a širom čitavog društva
19 dolazi do sloma međusobnog poverenja. A opasnosti o kojima sam
20 maločas govorio, posebno su istaknute, kada je optuženi na
21 čelu obaveštajne službe. Već sama ta funkcija bez ikakvih
22 solidnih dokaza, stvara predstavu o nekakvom tajanstvenom
23 čoveku koji radi iz senke i u senci izvršava krivična dela.
24 Uopšte uzev, ljudi imaju sklonost da misle, pa obaveštajci
25 prikupljaju informacije o drugima i onda ih koriste protiv

1 njih. Oni imaju pravo da ubiju koga hoće, kao što je to slučaj
2 u filmovima o Jamesu Bondu, agentu 007. To su isuviše
3 pojednostavljene predstave o obaveštajnom radu, a koje svi
4 podsvesno nosimo sa sobom. One mogu da pomognu, da se -- one
5 mogu da pomognu da se stvori predstava, iluzija krivice, ali
6 ne predstavljaju dokaze na kojima može da počiva osuđujuća
7 presuda.

8 Četvrto. Završna reč tužilaštva odražava neverovatnu
9 iracionalnost optužbi. Čak ni uz vaše napore, časni sude, da
10 ih možda usmerite, teze tužilaštva protiv g. Veselija, nisu
11 postojale ni bolje, ni smislenije, a o tome ću malo više
12 kasnije.

13 Čitanje završnog podneska tužilaštva i beskrajnih gusto
14 ispisanih fusnota je otupljujuća rabota. To je ono što
15 tužilaštvo želi da nas u to uvuče, jer njegove teze nisu
16 potkrepljenje. Da u tezama tužilaštva ima išta da valja, to bi
17 se lako i jasno moglo reći. Ne bi bilo potrebe da iz čitanja
18 završnog podneska zasutog beskrajnog fusnotama, koje su
19 irelevantne, preterane, selektivne, koje se pozivaju na
20 nepotpune tvrdnje ili citate onoga što nije rečene [kao što je
21 prevedeno].

22 Ne bi bilo potrebe da se traži nešto što nikada nije
23 rečeno, da se oslanja na glasine. Nađite prave dokaze, ako
24 želite nekoga da gonite. Umesto toga, mi moramo da kopamo do
25 ludila [kao što je prevedeno] po fusnotama, da tražimo mrvice

1 relevantnih informacija i od nas se očekuje da sve to
2 povežemo, da povežemo šta je 'Marko rekao Janku' [kao što je
3 prevedeno] o onome što je neko uradio ili nije. Sve to nije
4 dokazano.

5 Ovde je samo tih deset primera koje ću izneti u pogledu
6 idicionalnosti [nejasno] završnog izlaganja.

7 Počevši -- počevši od osnova svakog krivičnog postupka,
8 nisu svedočili oni koji su obol -- obavili patološke i DNK
9 analize, već je tužilaštvo dovelo druge osobe da svedoče o
10 tuđim nalogima. Zašto.

11 Drugo. Nisu predloženi -- ni jedan originalni dokument,
12 samo fotokopije dokumenata, jer tužilaštvo nije uspeo da ih
13 dobije, pošto srpske vlasti nisu odgovorile na zahteve.
14 Tražilo se -- tražili su te originale. Mi smo tražili da ih
15 vidimo, ali na to nisu čak ni odgovorili, a srpski državni
16 službenici koji su mogli da svedoče o tome kako se do ovih
17 dokumenata došlo, jednostavno su skinuti sa spiska. Zbog čega
18 to?

19 Treće. Tužilaštvo je zvalo svedoke da potvrde istinitost
20 teza tužilaštva, ali su u isto vreme te iste svedoke
21 proglašavali nepouzdanima, kao što se vidi u spisku na kraju
22 podneska. Dakle, oni su dobri stranici, pouzdani, kada se
23 tužilaštvu sviđa ono što kažu, a lažovi, kada to nije slučaj.
24 Osuditi nekoga, oslanjajući se na iskaze takvih svedoka za
25 koje vam se kaže da su iskreni o jednim stvarima, kada govore

1 o jednim stvarima, a da im se o drugim stvarima ne treba
2 verovati, da lažu pod zakletvom, da prikrivaju zločine i -- a
3 da pri tom tužilaštvo očekuje od suda da im veruje.

4 Četvrto. Tužilaštvo je otežalo sa iznošenjem svojih teza,
5 tvrdeći da nije obavezno da ih snese sve do završnog podneska.
6 Gde to može da se desi da tužilac svoju tezu iznese optuženom
7 tek na kraju suđenja. I šta zapravo kažu sada na kraju, jesu
8 li -- kakvi su im argumenti, šta su njihove teze, jesu li
9 svedec [sic] -- svedoci pouzdani ili nisu. Da li oni govore
10 istinu ili ne, ili su i oni deo udruženog zločinačkog
11 poduhvata, kao što tvrde da je svako ko je bio pripadnik OVK.
12 Čak ni sada, tužilaštvo ne iznosi jasno svoje teze.

13 Pogledajmo na primer, kako tužilaštvo tretira svedoka
14 Zyrapija u završnom podnesku. Od jednom, u završnom podnesku,
15 g. Zyrapi nije više u užem krugu u glavnom štabu, a da pri
16 tome nikad ga niko to nije pitao, ni njega ni bilo kojeg
17 drugog svedoka. Dakle, to sada prvi put čuje [kao što je
18 prevedeno], a to tvrde sada, jer znaju da izgleda glupo, reći
19 da je Zyrapi dobar i pošten svedok, na je -- na jednu ruku, a
20 da on nije član udruženog zločinačkog poduhvata, iako je u
21 glavnom štabu, a da su svi ostali članovi glavnog štaba
22 kolektivno članovi UZP-a, samim time što su u glavnom štabu.
23 Takoga tužilaštvo bez dokaza proglašava autsajderom u glavnom
24 štabu, a da pri tom ne iznosi nikakve dokaze.

25 A opet se pozivaju na delove svedočenja koji ne odgovara --

1 -- koji im odgovaraju. Na primer da se, da je Veselijeva
2 dužnost bila da prima izveštaje o kolaboracionistima i da o
3 tome obabeštava pravnu službu, pa je tako Zyrapi tako opet od
4 jednom u užem krugu, jer tako može da se objasni kako je
5 sistem funkcionisao. Na stranu to što je izveštaj o
6 kolaboracionistima nije bilo, kao što su potvrdili i drugi
7 svedoci. A Zyrapijevo svedočenje se citira 922 puta u završnom
8 podnesku tužilaštva.

9 No, istovremeno, tužilaštvo tvrdi, da Zyrapi nije bio
10 iskren u pogledu svojih saznanja o krivičnim delima koji su
11 počinili pripadnici OVK, da to što on kaže nije kredibilno,
12 zato što je zbog svoje uloge morao za ta dela da zna. Dakle,
13 odjednom Zyrapi postaje ključan svedok, a opet izgleda da laže
14 o krivičnim delima, jer je za njih morao znati, s obzirom da
15 je bio tako visoko, no tužilaštvo ga nikada o tome ništa nije
16 pitalo i naravno, tužilaštvo to mora da kaže, jer inače bi
17 njegove teze o UZP-u totalno pale u vodu.

18 Onda, druga stvar, kad god se nađe sateran u ćošak,
19 tužilaštvo izvuče kartu zastrašivanja, bez ikakvih dokaza, bez
20 da su o tome uopšte ispitali g. Zyrapija dok je bio pred
21 sudom, oni tvrde, da on jednostavno laže, zato da bi se
22 zaštitio u atmosferi stalnog zastrašivanja. To je čovek na
23 kojeg se oni oslanjaju tražeći osuđujuću presudu, citiraju šta
24 je rekao skoro hiljadu puta u potkrepu svojih navoda. A onda
25 pak kažu, da je njegova -- njegovo svedočenje i istina, da su

1 okaljani tim zastrašivanjem. Ali, zašto bi on uopšte išta
2 rekao bilo šta što bi moglo da se upotrebi za optuže [sic] --
3 optužbe u odnosu na kolaboracioniste, koje je glavni štab
4 proganjao, da je bio toliko prestrašen.

5 Tužilaštvo ne da sedi na dve, nego na pet stolica i u
6 isto vreme iznosi pet protivurečnih [kao što je prevedeno]
7 tvrdnji. On je u isto vreme i iskren insajder koji je upoznat
8 sa situacijom, a nije u užem krugu, a opet laže o krivičnim
9 delima, zato što je morao zbog njih da zna zbog svoje uloge, a
10 opet, s druge strane, govori istinu kada se radi o
11 kolaboracionistima, s tim da je opet bio i zastrašen.

12 Dakle, pitamo se zašto oni to rade? Zato što nemaju
13 dokaza protiv g. Veselija, pa su se sada razmahali, ne bi li
14 nešto našli u očaju.

15 Ako tužilaštvo vama, časni kude [sic] -- sude, kaže da
16 mora biti inovativno u ovim novim međunarodnim predmetima, to
17 nije kredibilan odgovor. Ako nema dokaza ni teze, onda nema ni
18 suđenja. Pravne norme ne mogu da se snižavaju pod izgovorom
19 borbe za pravdu ili okončanja nekažnjivosti, ili iz nekog
20 drugog razloga.

21 Peto. Bizarno je da osobe koje su mogle da svedoče u
22 korist tužilaštva, nikada nisu bile pozvane da svedoče. Osobe
23 koje tvrde da je moj branjenik bio umešan u krivična dela,
24 nisu pozvane da svedoče. Umesto njih su pozvali osobe koje su
25 to čule iz druge ili treće ruke. O -- osobe koje su bile juče

1 pomenute, sećate se, te osobe nisu pozvane da svedoče, zbog
2 čega?

3 Recimo, jedan svedok, koji je govorio o tome šta je rekao
4 neki drugi svedok zapravo nije ni potvrdio da je g. Veseli u
5 to bio umešan. Je li to razlog zašto on nije pozvan? Zato što
6 bi možda rekao da g. Veseli nije imao nikakve veze sa time,
7 što je i činjenica. To ponovo naglašava potrebu da se tog
8 svedoka moralo direktno dovesti u sud i ispitati i to je
9 slučaj sa svima ostalima.

10 Tužilaštvo je skinulo sa spiska svedoke -- sved -- sa
11 spiska svedoka svedoke čije je svedočenje korišteno za
12 potvrđivanje optužnice i koji su mogli da daju relevantni
13 iskaz vašim -- časnom sudu. Mi smo izbrojali najmanje 13
14 svedoka, uključujući međunarodne svedoke, koji su mogli da
15 svedoče o važnim pitanjima, uključujući i obaveštajna pitanja,
16 a koji su bili skinuti. Zašto se to desilo?

17 Naravno, tužilaštvo ima pravo da odredi koga će dovesti i
18 da smanji broj svedoka, ali nije jasno zbog čega baš te
19 svedoke nisu doneli.

20 Sedmo. Ključni svedoci na čijem svedočenju su se
21 zasnovale optužnice -- optu -- se zasnovala optužba, nisu
22 došli da svedoče. Vi ćete se setiti, časni sude, koliko se
23 čekalo na svedoka W4747 da svedoči, a on, iako je bio vrlo
24 glasan i glasno optuživao po medijima, nije došao da svedoči.
25 Pri tom se tužilaštvo i dalje oslanja na njega, a da on

1 zapravo nije svedočio, kao da to nema nikakve veze. Nije teško
2 krivično goniti na papiri bez da se da prilika da se pokaže da
3 su neki svedoci lažovi. Čemu onda suđenje uopšte? Tužilaštvo
4 je insistiralo na tome da se njegov iskaz uvede kao pisana
5 izjave [kao što je prevedeno], a da se on ne dovodi ovde na
6 ispitivanje, jer bi se sve jasno videlo da je došao u sudnicu.

7 Osmo. Tužilaštvo je pozvalo na -- da svedoče tri člana
8 UZP-a, Sylejmana Selemija [sic] -- [kao što je prevedeno],
9 Rrustema Mustafu i Shukrija Buju, a da nije dato nikakvo
10 objašnjenje u pogledu toga, zašto su oni u UZP-u, a ne i neke
11 druge vođe, niti je bilo govora u njihovom doprinosu u UZP-u,
12 kada su došli da svedoče, tako da o tome ništa danas ne znamo.
13 Da li oni nisu pokušali uopšte da od svedoka čuju kakva je
14 njihova uloga i kako su se oni odnosili -- kakav je bio njihov
15 odnos prema mom branjeniku. Iracionalnost tužilaštva polaže na
16 tome što oni pokušavaju da optuže g. Veselija, a da ne uzimaju
17 u obzir da ovi svedoci svojim iskazima možda pokušavaju sebe
18 da zaštite. To je slučaj sa svedocima koji su zapravo i sami
19 optuženi za ratne zločine.

20 Recimo, sa Sylejmanom Selimijem koji je govorio o odnosu,
21 navodnom odnosu između g. Veselija i Gecija, a da je -- a ja
22 sam u -- i on je kad je govorio o tome potpuno jasno objasnio
23 časnim sudu šta je zapravo mislio da kaže kada je govorio o --
24 o -- o tome u izjavi, ali, čak iako vi njemu niste pomerali
25 [sic] -- poverovali, ja sam u toku unakrsnog ispitivanja

1 pokazao da je on imao dovoljno razloga da tako nešto kaže i da
2 pokuša da skrene pažnju sa sebe na nekog drugog, a to, time se
3 tužilaštvo uopšte nije pozabavilo. Upkros svemu tome,
4 tužilaštvo uporno i slepo citira njegov iskaz, a da ne postoji
5 ni jedan drugi pouzdani dokaz, da je Veseli bio zadužen za
6 Gecija i da mu je davao uputstva u vezi sa bilo kojim
7 krivičnim delom iz optužnice.

8 Postoji još jedan Geci. Kojeg tužilaštvo pokuša --
9 pokušava da poveže sa g. Veselijem. Ne taj isti Sabit Geci iz
10 UZP-a, već neki drugi Sabit Geci, ali o tome ćemo kasnije.

11 Deveto. Pristup tužilaštva uvođenju dokumentarnih dokaza,
12 je potpuno naopak. Ako postoji svedok koji bi mogao da
13 komentariše neki dokument, onda mu ga ne požo [sic] -- ne --
14 ne pokažu, a ako pozovu svedoka, verovatno zato što se boje
15 odgovora, pa zato traže da se dokument uvede bez svedoka?

16 Dakle, ili ne pokažu dokument svedoku koji ima šta da
17 kažu o tom dokumentu, ili ga pokažu svedoku koji o tom
18 dokumentu nema ništa da kaže. Koliko puta smo mi uložili
19 prigovor na to. Setićete se. A oni bi na to odgovorili da nema
20 potrebe da se uspostavi veza. Insistiraju na tome da je
21 dovoljno da svedok nešto kaže o nečemu što piše u dokumentu
22 ili još gore da jednostavno ne poriče ono što tu piše, dakle,
23 sve se svodi na čitanje, a ne radi se o dokazivanju porekla
24 dokumenta. Dakle, sve se svodi na jednostavno čitanje
25 dokumenata u sudnici. No, kada se radi o dokumentima odbrane,

1 tada tužilaštvo 'okreće ploču' i tvrdi da je zapravo potrebno
2 da se dokaže poreklo dokumenta preko svedoka. Na primer,
3 vidite prigovora tužilaštva T26886 -- 626888 [kao što je
4 prevedeno].

5 Suština je da tužilaštvo mora da dokaže autentičnost
6 dokumenata, ako želi da se poziva na sadržaje tih dokumenata i
7 što je još važnije, mora pokazati da je optuženi taj dokument
8 video i da je nešto učinio u vezi sa time, jer samo postojanje
9 dokumenta, čak iako je autentičan ne potvrđuje da je taj
10 dokument poslat, primljen, da je po njemu nešto napravlano.
11 Časni sude, vi morate da proverite za svaki od dokumenata, da
12 li je problematičan u svetlu ovoga što sam izneo.

13 Deseto. U ovom predmetu, imamo čak i osobu koja je bila
14 stražar u zatvoru i imala pristup ćelijama optuženih, a koja
15 je onda postala tužilac ovde u ovoj sudnici.

16 Dakle, to je samo deset primera, ali i te kakvih primera.

17 Međunarodna -- međunarodni postupci su malobrojni,
18 posebno danas. Tužilaštvo nije smelo da propusti tu priliku
19 time što je izvelo mog branjenika pred sud. Šta bi zemlje
20 poput Ukrajine, Sudana, Palestine, Avganistana, Mijanmara,
21 Venecuele, Irana i druge dale za priliku, da dobiju priliku da
22 dođu do pravde, tu priliku koja je tužilaštvu 'servirana na
23 tanjiru', a onda upropastilo priliku time što je iznelo
24 optužbe samo protiv jedne strane u sukobu.

25 Od značaja je činjenica da je Kosovo iniciralo i

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Završne reči (Javna sednica)

Strana 21

1 podržavalo ovaj sud. Kosovo je sma [sic] -- Kosovo je mala
2 zemlja i popstupak se tiče događaja od pre 25 godina, koji ne
3 privlače puno pažnje van Kosova, ali današnjoj atmosferi sve
4 manjeg uvažavanja međunarodnog prava, kada se na primer uvode
5 sankcije protiv sudija, Kosova -- predanost pravdi koju je
6 pokazalo Kosovo, je pohvalna, kao i poštovanje slova zakona.
7 Kao što sam vać naglasio, nasleđe Specijalizovanih veća je od
8 ogromnog značaja za pravnu državu i buduće pomirenje na
9 Kosovu, iako se radi o maloj zemlji koja nije u centru svetske
10 pažnje. Podrška srpskih vlasti radu suda se takođe mora
11 razmotriti, a posebno u pogledu dokaza koje su srpske vlasti
12 dostavile sudu.

13 Kao što sam rekao, nečasno je izneti da možete odbaciti
14 srpsku policiju i ne uzimati je u obzir, kao i srpsku
15 dominaciju, a da istovremeno ucenjujete, da li je OVK u
16 suštini vodila istu -- sličnu politiku u to vreme i mora se
17 sagledati uverljivost te navodne politike OVK u širem
18 kontekstu.

19 Ne možete ignorisati šta je Srbija radila, kao da su to
20 bile tek neke barke koje plove u noći. To je tipičan primer
21 dvoličnosti tužilaštva. Dokazi pokazuju, da je Srbija
22 sprovodila 'aparthejd' u to vreme. To je sistem koji je
23 potekao iz Južnoafričke Republike i u kojoj je srećom ranih
24 '90-tih okončan taj sistem, dok je s druge strane tragično on
25 poprimao sve veće razmere na Kosovu.

1 I hvale je vredno -- [sic] -- [kao što je prevedeno] da
2 su se izvršiooci izvinili Južnoafričkoj Republici i težili
3 pomirenju na Kosovu, oni koji su odgovorni za tu politiku i
4 koji su je sprovodili su nasuprot tome optužili upravo ona
5 lica koja su patila pod tim sistemom 'aparthejda' i tražili da
6 oni budu izvedeni pred sud zbog njihove navodne politike. Oni
7 su izneli navodne dokaze kako bi se to iznelo pred međunarodne
8 sudove i rekli "evo vidite, to su siledžije i teroriste sa --
9 iz OVK koji su imali kriminalni plan i mi smo s pravom radili
10 šta smo radili na Kosovu." I to je taj represivni sistem
11 'aparthejda,' koji je morao tako da bude, onda je potvrđen.
12 Ocena kvaliteta dokaza koje su na taj način dostavile srpske
13 vlasti, nužno mora da se sagleda imajući u vidu, odakle potiču
14 ti dokazi i koja je motivacija tih dokaza. I u našem podnesku,
15 detaljno govorimo o dokazima koje ste dobili od tih vlasti. Mi
16 imamo odlomke u kojima se bavimo sveskama, beleškama i drugim
17 dokumentima koji -- i bavimo se pitanjima njihove
18 autentičnosti kako su ti dokumenti došli i šta oni pokazuju.
19 Dakle, mi apelaciono veće je reklo da se moraju pomno
20 pogledati gledasa [sic] -- analizirati -- dokazi koje su
21 dostavile srpske vlasti kada je reč o presretnutim
22 razgovorima, ali i kad je reč o drugim dokumentima. Vi vrlo
23 dobro znate koji je standard i kriterijum koji mora biti
24 ispunjen. Jedno je zatrapavati dokumentima, a drugo je
25 pogledati da li su oni autentičnosti [kao što je prevedeno].

1 To je osnovno načelo u krivičnom postupku kada se radi o
2 prihvatanju dokaza. Dakle, mora postojati potvrda
3 autentičnosti. I nikakvi drugi dokazi ne potkrepljuju te
4 dokaze. To su jednostavno govornile dokumenata koje su došle iz
5 Beograda.

6 I na kraju, rekao sam da ću govoriti i o vašim
7 intervencijama, časni sude.

8 G. Emerson, uz koga je tada bio g. Andrew Strong, rekao
9 je u uvodnoj reči, da ćete uzaludno čekati da vam se predoče
10 dokazi protiv g. Veselija i to čekanje koje frusrira, može
11 biti zašto ste vi ispitivali svedoke. Odbrana se protivila toj
12 praksi, to kažem za zapisnik, a neću to sad ponovo iznositi,
13 ne zato što sudije ne smeju da postavljaju pitanje kojima će
14 se nešto pojasniti, već zbog načina na koji je to rađeno i
15 zbog utiska koji se na osnovu toga stekao. Mi smatramo da je
16 to išlo uvek u jednom pravcu i to kao potvrda teze tužilaštva.
17 Tužilaštvo je jednostavno mirno sedelo i čekalo da se potvrdi
18 njena teza i videli smo kako uopšte nisu zabrinuti s druge
19 strane sudnice. I vrlo malo je bilo dodatnih onda pitanja
20 tužilaštva. Ja sam pogledao juče brojke i koliko je tužilaštvo
21 provelo vremena za dodatno ispitivanje nakon vaših pitanja. To
22 je ukupno 18. minuta, dok je odbrana g. Veselija provela 14
23 sati ukupno.

24 Sad, ovo -- mogli bismo da imamo interesantnu debatu o
25 sjedinjavanju anglosaksonskog i kontinentalnog sistema kad se

1 radi o ceni dokaza u sudnici i svedočenja. Nećemo se time sada
2 baviti, već želimo da vidimo gde se nalazimo na ovom suđenju
3 kada je reč o g. Veseliju. Bez obzira na tu debatu i čak na
4 osnovu odgovora koje ste dobili na temelju pitanja koje je
5 panel postavio, tužilaštvo ipak nije dokazalo svoju tezu.

6 Videćete da se tužilaštvo pozivalo na vaša pitanja u
7 velikoj meri u svom podnesku. Najmanje 36 puta kada je reč o
8 g. Veseliju, samo kada je reč o pitanjima obaveštajnog
9 sektora. Pozivamo vas da pogledate šta se tu citira, budući da
10 se tu ničim ne potvrđuje teza protiv g. Veselija.

11 Pogledajte stav 517, fusnotu 2130 podneska tužilaštva. Tu
12 se kaže da je gospodin bio -- g. Veseli bio zadužen za nadzor
13 obaveštajnog sektora OVK i da je zajedno u saradnji sa vojnom
14 policijom imao -- radio na određivanju i preduzimanju mera
15 protiv neprijatelja i onda imamo fusnotu kada je veće
16 ispitivalo g. Mustafu. Tu su mu postavljena pitanja na osnovu
17 izjave g. Humollija u vezi sa time, koji je bio odgovor za
18 utvrđivanje ko su kola -- koleboracionisti i ko je prosleđivao
19 informacije. I odgovor je:

20 "Ja znam da obaveštajni sektor nije mogao da se ojača,
21 učtvrsti, konsoliduje. Ja ne znam kom službeniku je
22 prosleđivana ta informacija u obaveštajnom sektoru, zato što
23 taj sektor nije runkcionisao."

24 Dakle, to je ono što je on rekao. Nije obaveštajni sektor
25 funkcionisao. G. Humolli je jedan od tih svedoka koje sam

1 ranije pomenuo od koga je tužilaštvo dobilo izjavu i koje --
2 ta izjava je korišćena za ispitivanje, ali on nikada nije
3 pozvan da dā iskaz u sudnici.

4 To svedočenje očigledno ne podržava *blanco* [kao što je
5 prevedeno] tezu optužbu tužilaštva, a to je da je g. Veseli
6 odgovoran kada je reč o vojnoj policiji i da je radio na
7 utvrđivanju kolaboracionista, protivnika i preduzimanja mera
8 protiv njih. I tužilaštvo ne citira ogroman broj dokaza koji
9 pokazuju da g. Veseli nije bio u kontaktu sa obaveštajcima u
10 zonama. Oni su došli ovde u sudnicu i to rekli, da mu nikada
11 nisu podnosili izveštaje niti dobijali naređenje od njega --
12 od njega. To je zaista neverovatno selektivan pristup uzimanju
13 određenih izjava i dokaza.

14 Dakle, nema ničega u dokazima, odn. u svedočenjima na
15 temelju -- koja je dobijena na temelju pitanja, koji bi
16 pokazali da se moj klijent može teretiti za bilo šta. Optuženi
17 ne može biti osuđen, na temelju onoga što tužilaštvo nije
18 iznelo, a o čelmu odbrana nije bila obaveštena.

19 Ključno pitanje je da, kada se sagledaju pitanja
20 tužilaštva, zajedno sa vašim pitanjima, nemamo nikakve dokaze
21 koji pokazuju da je iskunjen visoki standard u krivičnom pravu
22 dokaza van razumne sumnje i bilo bi teško utvrditi ko --
23 pravnu maksimu koja je bitnija za međunarodno pravosuđe od
24 toga, jer to je ključna, konačna zaštita u predmetu, ne samo
25 ovom koji se vodi protiv g. Veselija, već uopšteno za svaki

1 sud, jer načelo ovog principa pokazuje, da još u srednjem veku
2 se poštovalo to načelo, kako bi se zaštitile sudije, porotnici
3 i sud i kako bi ih uverili da su sigurni da se taj standard
4 poštuje, kako bi mogli da osude nekoga bez rizikovanja
5 vlastitog spasenja.

6 Dakle, ovde imamo konktinenalno i anglosaksonsko pravo
7 koje zajedno funkcionišu i nećemo ulaziti sada u akademsku
8 debatu o tome *maxima in dubio pro*, "kada sumnjate, morate
9 doneti odluku u prilog optuženog," potiče iz rimskog prava i
10 to je blisko povezano sa razvojem standarda razumne sumnje
11 koje postoji u anglosaksonskom pravu. Poreklo je iz doktrine
12 sigurnijeg puta, a to je da kada ste -- kada sumnjate u nešto,
13 sudije onda moraju da izaberu onaj blaži put. To je put da ste
14 sigurni, da ste mirne savesti, da ne osudite nekoga, čak i
15 kada postoji najmanja mogućnost da je to lice nevino. Ne sme
16 biti posledica, zato što ste išli bezbednijim putem i doneli
17 odluku o odbacivanju optužbi. To je jedini racionalni put
18 kojim se može ići, kada je reč o g. Veseliju.

19 To su moja četiri opšte teme o kojima sam želeo da
20 govorim.

21 A sada bih se osvrnuo na podnesak tužilaštva, detaljnije,
22 navodiću neke konkretnije primere toga, kako nisu na
23 odnogvarajućí način, na primerenina [sic] -- na primereno
24 naveli izvor za neverovatne optužbe koje iznose. Govorićemo o
25 direktnom učešću, zatim, pod dva ću govoriti o UZP-u i o

1 stavovima i citatima koji se tamo navode i na kraju ću vrlo
2 kratko govoriti o alternativnim vidovima krivične
3 odgovornosti, uključujući odgovornost nadređenog lica.

4 Najpre, direktno učešće, časni sude.

5 Svaki predmet koliko god je veliki može se svesti na
6 nekoliko ključnih dokaza i ja tvrdim da oni u stavu 515 svog
7 podneska gde govore o direktnim radnjama, a to je deo na kojoj
8 -- to su radnje o kojima tužilaštvo puno govori. Dakle,
9 osećamo da je stav 515 suština njihove teze.

10 A u sledećem pasusu 516, oni kažu:

11 "Evo, u šta je -- u čemu je učestvovao g. Veseli. Oni
12 kažu da to direktno učešće nije bilo slučajno ili se tek tako
13 desilo u isto vreme. To su primeri ličnog učešća Veselija koji
14 pokazuju da je on ne samo namerno dao značajan doprinos
15 zločinačkom cilju, već pokazuju da je on prihvatao zajednički
16 udruženi cilj i UZP, u kom je Veseli vojno učestvovao."

17 Ukoliko otpadaju optužbe o direktnom učešću, onda otpada
18 i celokupna teza tužilaštva. Ukoliko g. Veseli nije učestvovao
19 u ničemu [kao što je prevedeno] što je zločinački cilj, onda
20 otpada teza tužilaštva. Kada je on išao i obavljao svoja
21 zaduženja i sastajao se sa licima, to je on radio, a da nije
22 učestvovao u nikakvim [kao što je prevedeno] krivičnim
23 aktivnostima i to konkretno menja prikaz situacije.

24 Tužilaštvo kaže to pokazuje njegovu nameru da dā doprinos
25 UZP-u, pokazuje da je imao saznanja i pokazuje na njegovu

1 odgovornost nadređenost.

2 Tako da, ako to odbacite, onda njegovo učešće u svim tim
3 aktivnostima na kojima je navodno učestvovao, na primer, kada
4 je obavio [kao što je prevedeno] raketne bacače itd, sve to
5 pada u vodu. Morate najpre pogledati te dokaze. Pogledajmo
6 pasus 515, mi kažemo da morate doneti odluku koja ide u naš
7 prilog i pogledajmo šta onda ostaje u ovim indirektnim
8 dokazima koji se navode.

9 Dakle, ovaj pasus 515 je jedan od primera na koje ću se
10 pozivati, ali je od centralne važnosti. Oni kažu da je g.
11 Veseli putem kolektivne odluke koja je doneta u glavnom štabu,
12 imenovao Xhema Gashiju da bude na čelu Drenovačke jedinice.

13 Ovde imamo tu kolektivnost koja se tako iz vazduha ponovo
14 vadi, ali to navodno učešće Veselija osporavaju sami dokazi
15 tužilaštva. Tužilaštvo se poziva na iskaz svedoka 4748, koji
16 je izvukao nekoga iz glavnog štaba koji je odgovoran za
17 imenovanje Xhemeja, ali to nije Veseli. To je na strani 3476 i
18 3479 transkripta. Dakle, pored te gluposti o kolektivnoj
19 odgovornosti, odn. o kolektivnom donošenju odluke, ova optužba
20 ne stoji.

21 Pogledaćete sve ove fusnote i vidite -- videćete kada ih
22 sagledate zajedno da zapravo to ne ide u prilog tezi
23 tužilaštva.

24 U drugom delu stava 515(a), govori se o odvođenju dvojice
25 o čemu sam juče govorio i danas sam pomenuo. To je jednostavno

1 iskaz iz druge ruke koji nije potkrepljen. I onda prelazimo na
2 stavu 515(b), gde se kaže da je on bio prisutan prilikom
3 transfera i kada je pušten, svedok 3875, to je onaj događaj iz
4 Klečke o kom sam juče govorio. Ja neću sada ponavljati šta sam
5 već rekao, ali bih dodao, da ovde vidimo ogroman -- ogroman --
6 ogromnu razliku između dokaza koji su potrebni da bi se tako
7 nešto potkrepilo, a mi takve dokaze nemamo.

8 Tužilaštvo nije utvrdilo da postoje, kada je reč o tim
9 događajima, neki obrazac ili bilo kakvih dokaza o tome da je
10 g. Veseli direktno učestvovao u tome. U žalbi u predmetu Palja
11 [sic] -- Shala [ispravka prevodioca] vidimo kakvi dokazi bi
12 mogli da budu dovoljni, ali to očigledno nije slučaj kada je
13 reč o g. Veseliju, jer takvi dokazi ne postoje.

14 U žalbeni panel u predmetu palj -- Shala je rekao da je
15 govorio o njegovoj nameri da ubije žrtvu, zato što to potiče
16 iz jedne izjave, koja nije bila predmetu unakrsnog
17 ispitivanja, i da bi to bilo potrebljeno da je bilo drugih
18 indirektnih dokaza koji su mogli da budu osporeni i oni su
19 rekli direktan -- no [kao što je prevedeno] svedočenje u
20 sudnici da je optuženi učestvovao u zatvaranju i zlostavljanju
21 zatvorenika u isto vreme, stavlja u situaciju optuženog da je
22 bio svedok nasilja nad zatočenicima koji su izvršili drugi
23 učesnici u UZP-u i da je on bio prvi koji je -- i to pokazuje
24 da je on bio prvi koji je udario neku žrtvu i pokazuje da je
25 on imao ovlašćenja da preuzme inicijativu i da je nastavio da

1 učestvuje u zlostavljanju, čak i nakon što su zatočnici
2 izgubili svest, što pokazuje da je imao nameru da ubije. To je
3 u stavovima 847 do 851 i 502 do 505.

4 Dakle, nema takvih potkrepljujućih dokaza kada je reč o
5 dvojici koji su odvedeni u Klečkoj. Dakle, nije postojao
6 obrazac, nema nikakve -- ranijih slučajeva da je on bio svedok
7 takvog nasilja i vrlo je očito [sic] -- [kao što je prevedeno]
8 kakvi -- kakvo je činjenično stanje. To je žalbeno veće reklo,
9 ali mi se tome nismo ni približili.

10 Isto tako, nalazi žalbenog veća o UZP-u u tom predmetu,
11 pokazuje da svaki element UZP-a je korišten, da bi se odredilo
12 da li su svedočenja iz druge ruke potkrepljena drugim
13 dokazima, a panel je rekao da živi dokazi učešća optuženog u
14 zlostavljanju, njegovo fizičko prisustvo, na isto mesto kao i
15 gde su bili drugi članovi UZP-a koji su učestvovali u
16 zlostavljanju delovali na isti način, su bili prisutni i
17 učestvovali u zlostavljanju. To je -- to su stavovi 502 i 505.

18 Dakle, ne radi se samo o direktnom učešću u UZP-u, već su
19 morali i da čuju svedočenja, pokazujući elemen -- da su
20 elementi krivičnih dela dokazani. Čak iako se ne radi o
21 krivičnim delima, ako će se na njih oslanjati, onda se mora to
22 dokazati, sa dokazima, koji zaista potkrepljuju to. Dakle,
23 nemaju dokaza u kome se potkrepljuju dokazi u slučaju g.
24 Veselija.

25 Bitno je da žalbeni panel nije prihvatio određene nalaze

1 o mučenje protiv navodnih pet žrtava koje su bile mučene.

2 Govorimo o pravilu 140(4)(a). Smatralo se da je to pravilo

3 prekršeno. To su stavovi 512 i 551. Ovde se radi o krivičnim

4 delima u osnovi, a ne o ličnom učešću opšt -- optuženog.

5 Međutim, princip je isti, čak iako se potvrđuje krivično delo

6 u osnovi, to ne znači da je dokazano lično učešće i da je

7 potkrepljeno obrascem tih krivičnih dela. Dakle, dokazi o

8 obrascu moraju da se direktno fokusiraju na to da li pokazuju

9 učešće optuženog na osnovu kriterijuma koje sam ja spomenuo.

10 Dakle, u slučaju g. Veselija, žalbeno veće je bilo vrlo

11 jasno da dokazi iz druge, treće itd. ruke, ne mogu se

12 međusobno koristiti za potkrepljenje. U navodu o mučenju

13 stavovi 544 do 551, oslanjaju se na tri svedočenja iz druge

14 ruke, a panel je rekao da se osuđujuća prese -- presuda na

15 osnovu tih dokaza, smatra kršenjem pravila 140(4)(a). Četvrti

16 svedok koji je mogao da svedoči o zlostavljanju je u stvari --

17 nije tu ništa doprineo, pošto se nisu bavili konkretnim

18 činjenicama.

19 Dakle, ja sam se pozabavio time, ovom dvojicom, a ostaci,

20 čak i ako se ne spominju u ismen [sic] -- u -- us -- usmenim

21 podnescima, su prepuni grešaka.

22 Dajte da pogledamo 515(b), gde se govori o čistom klišeju

23 u vezi 474(3), kada govorimo o Naseru Krasniqijem [kao što je

24 prevedeno] ko -- koji je govorio o iskazu Veselija iz 2012. O

25 SHIK-u. Citiram: Veseli je sam pod zakletvom rekao da je on

1 bio imenovan na čelo SHIK-a krajem maja 1999, a pre toga je
2 bio načelnik G2, jednog od segmenata -- jedan od segmenata
3 njegovih aktivnosti je bilo, bavljenje srpskim
4 kolaboracionistima, da je poznavao W4743 dobro i da W04743 je
5 bio član SHIK-a, jedan od najboljih momaka koji je iz --
6 izašao iz rata. On je učestvovao u privraranju i zlostavljanju
7 protivnika.

8 Ja ne znam da li je ovo pokušaj da se pokušaj da se
9 pokaže neka vrsta obrasca, ali je u stvari to pusta nada.
10 Prvo, svedočenje g. Vasilija o SHIK-u je dato posle rata kada
11 je opisivao razvoj te službe u periodu posle rata, u drugoj
12 polovini 1999, 2000, i dalje, sve do zatvaranja te službe
13 2008. Veseli kaže: "Kapaciteti SHIK-a na početku su bili vrlo
14 ograničeni, što se tiče i brojeva i obuke. Tek kasnije, drugo
15 -- u drugoj polovini 2000-te, počeli smo da funkcionišemo na
16 osnovu bolje strukture i funkcije.

17 Dakle, g. Krasniqi je rekao da je on regrutovan početkom
18 2000-te, u proleće 2000-te i rekao je da je on tu prošao obuku
19 od prijateljskih međunarodnih agencija, jer to je bila prva
20 obuka, koju je on imao iz obaveštajnih poslova tj. 2000.
21 stranica transkripta T24770 do 74.

22 Dakle, ovde ćemo videti da se to ponavlja. Tužilaštvo se
23 bavi situacijom posle rata, jer nemaju ništa što se dešavalo
24 za vreme rata i onda kažu "e, pa mora da se to dešavalo", ali
25 u stvari, nisu dokazali vezu. Potencijalno je moguće tako

1 nešto, kad g. Veseli govori o razvoju SHIK-a posle rata, to
2 nema nikakve veze sa onim što se dešavalo za vreme rata. Iako
3 posle rata, oni se bave bezbednosnim pitanjima, kako bi dobili
4 sve informacije, pa to ne znači da se baš tako nešto dešavalo
5 i za vreme samog rata. Upravo je suprotno, nisu mogli to da
6 urade za vreme rata, onda tokom vremena su to razvili i
7 napravili su pravu strukturu, ali to nije relevantno za ono
8 što se dešavalo tada. Oni moraju da dokažu da se to dešavalo u
9 predmetno vreme.

10 Drugo, spominjanje kolaboracionista, je nešto što ima
11 veze sa poslovima SHIK-a posle rata, i tu nema ništa
12 nezakonito da se civili bave obaveštajnim poslovima i
13 bezbednosnim rizicima, a tužilaštvo propusta [kao što je
14 prevedeno] da spomene da je Veseli apsolutno jasno rekao da
15 nije bilo slučajeva osvete pro -- nad kolaboracionistima i to
16 je jednostavno tu, u tom razgovoru. To je P789 i mi se time
17 detaljno bavimo u našem podnesku, u stavovima 725 i 726.

18 Treće, za vreme rata, nema dokaza da je g. Krasniqi imao
19 ikakve veze sa Naserom Krasniqijem, tj. da je g. Veseli imao
20 ikakve veze sa Naserom Krasniqijem, osim jednog susreta u maju
21 1999. A, time ću se malo kasnije baviti. Dakle, jedan jako
22 kratak susret, a pre toga nije bilo ničega, nit je bilo dokaza
23 ili svedočenja od bilo kog drugog da su oni zajedno radili, da
24 su bili bliski saradnici, niti na bilo koji način povezuje ili
25 ga sa krivičnim delima koja se navode protiv g. Krasniqija.

1 Tužilaštvo ne može da kaže kao što kaže u fusnoti 2128,
2 da vi ne možete, časni sude, da verujete bilo šta što on kaže.
3 Oni su ga pozvali i koriste informacije na osnovu tog jednog
4 sastanka i vraćaju se na to. To je još jedan primer šizofrene
5 teze tužilaštva. Treba -- oni kažu nemojte da verujete bilo
6 šta što on kaže, osim tog jednog susreta, to je važno, to nam
7 je potrebno, znači o tome on govori istinu.

8 Isto tako, mi tražimo da -- iako je g. Krasniqi bio
9 optužen od EULEX su -- su -- suda za zlostavljanje
10 pritvorenika, on je bio oslobođen svih tih optužbi i predmet u
11 kome je jedini svedok za navode u vezi Klečke W4839 se ponovo
12 ispostavilo da je -- da je lažljivac. Zaključili su da on
13 laže. Dakle, to je ponovo nešto što je nedosledno, a o tome ne
14 govori tužilaštvo.

15 Dakle, način na koji tužilaštvo može da kaže da vas ne
16 obavezuju pretnodne konstatacije, međutim, gde je onda zbirka
17 novih dokaza van tih suđenja koji pokazuju da ga treba
18 proglasiti krivim. Dakle, ne postoji --

19 Ako kažete da je neko bio dobar tip nekih 12 godina posle
20 rata, kako to može onda da znači da vi znate i šta je on radio
21 za vreme rata. Dakle, to samo pokazuje koliko je tužilaštvo
22 nisko palo, a oni jednostavno pokušavaju nešto negde da
23 pripišu i to je suština njihove teze u stavu 515.

24 I na kraju, pre pauze, želim još neke stvari da
25 razjasnim. Postoje dva druga navoda u vezi direktnog učešća i

1 sada se čini da je tužilaštvo u svom pismenom podnesku se
2 nekako odstupilo od toga da kažu da je g. Veseli učestvovao u
3 svim delima. Ta jedna tvrdnja da je bio prisutan, kada je Uke
4 Bytyqi izrazio podršku za OVK i da zna za navodno
5 zlostavljanje, to dokazi ne potkrepljuju, a tužilaštvo više ne
6 tvrdi da je g. Veseli za to znao u jednoj fusnoti, a međutim,
7 ona u stvari se ne nadovezuje na ono što je u optužnici. Mi o
8 tome govorimo u stavovima 544 i 548.

9 A drugo, još nešto što tužilaštvo tvrdi, je to da je g.
10 Veseli naredio nahpšenje jedne osobe, neću spomenuti ime jer
11 je zaštićeno, ali time se bavimo u stavu 556 i 560 našeg
12 podneska, to je bilo u junu 1998. Tužilaštvo je jednostavno g.
13 Veselija izbrisalo iz tog narativa. Samo oni to uopšteno
14 tretiraju kao naređenje gene -- glavnog štaba. Oni njega
15 konkretno ne spominju. Dakle, tu je napravljen ustupak, oni to
16 ne mogu da dokažu, u svakom slučaju o tome nema dokaza.

17 Dakle, da zaključim o direktnom učestvu [kao što je
18 prevedeno]. Kao što drsko tužilaštvo tvrdi u stavu 516 je da
19 ovi navodi o direktnom učešću pokazuju umišljaj Veselija i
20 njegov doprinos u UZP-u i otkrivaju njegova široka saznanja i
21 prihvatanje UZP-a, kao i da je voljan da učestvuje. Dakle, to
22 je lako reći, ali se ne doka -- time ništa ne dokazuje, bez
23 obzira koliko puta se tako nešto ponavlja.

24 Dakle, mi smatramo da navodno učešće Veselija moja
25 izbrisati -- se mora izbrisati za opštu [sic] -- optužnice, i

1 zbog toga što tu govori o umišljaju i svesti Veselija i
2 prihvatanju navodnog UZP-a, časni sude. Vi to jednostavno
3 morate da zanemarite, jer to nije dokazano u skladu sa
4 odgovarajućim pravnim standardom.

5 -- kada budete razmatrali druge indirektne dokaze u ovom
6 predmetu i mislim da sada možemo na pauzu.

7 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala vam, g.
8 Dixon. Pre pauze, sudija Mettraux ima jedno razjašnjenje.

9 SUDIJA METTRAUX: [Prevod] Hvala, sudija Smith.

10 Ovo govorim za tužilaštvo. To je stranica 28389, od
11 ponedeljka red 12, rečeno je da je Lahi Brahimaj takođe bio
12 prisutan na sastanku u komandi u Dukađinu ka -- koja je
13 usvojila propise koji govore o pogubljenju kolaboracionista.
14 Dakle, o tome nismo dobili referencu. Možemo li je dobiti
15 posle pauze.

16 G. HALLING: [Prevod] Da, časni sude.

17 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] U redu je. Idemo
18 sada na pauzu od pola sata. Vraćamo se u 11:00h i nastavićemo
19 sa izlaganjem g. Dixona.

20 --- Pauza u 10:26h

21 --- Nastavak sa radom u 11:01h

22 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] G. Dixon, ako ste
23 spremni, možete da nastavite sa izlaganjem.

24 G. QUICK: [Prevod] Izvinjavam se što vas prekidam, časni
25 sude, ali tražili ste razjašnjenje, pa ako mogu da odgovorim.

1 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Izvolite.

2 G. QUICK: [Prevod] Da odgovorim na pitanje koje je
3 postavio sudija Mettraux. U pitanju su beleške sa sastanka
4 regionalnog štaba održanog 21. juna 1998. godine, dokazni
5 predmet P1598, činjenice, pravosnažno utvrđene činjenice 257
6 do 259. One se odnose na isti taj sastanak i na propise u vezi
7 sa vojnom policijom kojij su ustvojeni dok je Lahi Brahimaj
8 bio prisutan, a onda imamo i same propise koji nose broj
9 dokaznog predmeta P908-ET.1 i P927-ET.

10 SUDIJA METTRAUX: [Prevod] Hvala.

11 G. QUICK: [Prevod] Mislím da bi to bilo sve.

12 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala, tužioče,
13 Smith [sic] -- [kao što je prevedeno].

14 G. Dixon, izvolite, imate reč.

15 G. ROBERTS: [Prevod] [nije uključio mikrofón].

16 PREVODILAC: [Prevod] Prevodioci napominju da ne čuju
17 branioca Roberta.

18 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Povučićemo se iz
19 sudnice na nekoliko minuta, dok ne razrešimo ovo pitanje.

20 --- Prekid u 11:04h

21 --- Nastavak sa radom u 11:12h

22 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] U redu, g. Dixon,
23 da pokušamo iz početka.

24 G. DIXON: [Prevod] Hvala, časni sude. Sada ću preći, kao
25 što sam maločas i najavio, na jedan broj primera koji

1 ilustruju to, da je teza tužilaštva u vezi sa udruženim
2 zločinačkim poduhvatom zasnovan na -- isključivo na
3 indirektnim dokazima. Tužilaštvo je zaista prevazišlo samo
4 sebe oslonivši se gotovo isključivo na posredne dokaze, kako
5 bi potkrepilo svoje optužbe u vezi sa UZP-om.

6 Pogledajte šta stoji u njihovom podnesku u stavu 480,
7 molim da se to predoči na ekranu, tu vidimo reči koje je moj
8 branjenik izgovorio tokom jednog intervjuja koji je dao
9 sredstvima javnog informisanja 9. februara 2013. godine.
10 Tužilaštvo to tumači kao dokaz da je glavni štab odluke
11 donosio kolektivno. Imajte na umu, časni sude, da je taj
12 intervju moj branjenih dao puno godina po završetku rata i da
13 je to intervju u sredstvima javnog informisanja, da to nije
14 izjava koja je data pod zakletvom i da su mu postavljana neka
15 konkretna pitanja. No, i nema ničeg kažnjivog ni u tome što on
16 i u tim okolnostima jeste rekao. On kaže:

17 "Mi nismo imali razdvojene dužnosti, nego je svako radio
18 šta je i koliko mogao, bavili smo se rukovodstvom, pozadinskim
19 pitanjima, obaveštajnim pitanjima, jer su takve bile
20 okolnosti."

21 No, tužilaštvo ne citira sledeći odlomak iz tog istog
22 intervjuja, iz kojeg jasno proističe da Veseli, g. Veseli tu
23 govori o ranoj fazi sukoba, jer u nastavku, u sledećem pasusu,
24 on kaže sledeće:

25 "...u nekom trnutku u maju mesecu, obavili smo razgovore

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Završne reči (Javna sednica)

Strana 39

1 sa Agimom Çekuom i počeli smo da organizujemo OVK na nešto
2 profesionalniji način, onda agi [sic] -- Agim Çekua ne treba
3 zaboraviti izvanrednu ulogu koju je odigrao Bislime Zyrapi,
4 načelnik glavnog štaba, koji je uspeo da ustroji vojsku, Agim
5 Çeku je dakle onda počeo da gradi konkretno organizaciju OVK
6 na osnovu struktura NATO pakta, tako da smo onda imali službe
7 kao što su G1 i G2."

8 I dalje objašnjava da da, u početku situacija jeste bila
9 uopšte uzev haotična, ali su posle toga u OVK, naročito po
10 dolasku profesionalnog -- profesionalnih vojnika posle [sic] -
11 - poput Zyrapija, pokušali da se ustroje u jednu vojnu
12 strukturu. No, iz ovoga se ne da zaključiti da je moj
13 branjenik tvrdio, izneo tvrdnju da su svi postupali kolektivno
14 u svakom pogledu i u svakom trenutku i da se to onda može
15 upotrebiti kao osnov za dokazivanje da je on učestvovao u UZP-
16 u. Tužilaštvo mora da dokaže, da su svi optuženi zajedno
17 saradivali u sklopu plana koji je za cilj imao da se sprovede
18 zločinačka kampanja, a moj klijent ne pominje ništa slično u
19 ovom tekstu, on samo govori o ustrojavanju vojnih jedinica,
20 kako bi vojska bila bolje organizovana. Ovde nema ni govora o
21 nekakvoj kolektivnoj orga -- odgovornosti. Kada je
22 uspostavljena -- uspostavljen viši stepeni organizacije, onda
23 su različiti ljudi obavljali različite fotografije, i onda,
24 počev od tog trenutka, to naravno znači da vi ne može [kao što
25 je prevedeno] biti -- biti odgovorni za nešto što neko drugo

1 [kao što je prevedeno] radi u nekoj drugoj oblasti.

2 U svakom slučaju, treba biti izuzetno obazriv, kada se
3 pripisuje dokazna strana intervjuima datim sredstvima javnog
4 informisanja. Ovaj intervju je dat 2009. godine. Dakle,
5 godinama po završetku rata, u trenutku kada je g. Veseli
6 postajao istaknuta politička figura i on u tom intervjuu
7 odgovara na pitanja opšte prirode. Odgovore zatim beleži
8 novinar. Nisu dakle tu u pitanju neke službene izjave u vezi
9 sa kojima bi bio sačinjen zapisnik i koje bi on svojeručno
10 potpisao.

11 No, čak i u tim okolnostima, u ovom dokazu nema ničega
12 kažnjivog. Nema tu nikakve zločinačke urote [kao što je
13 prevedeno] čak ni u zametku. Tužilaštvo je dotaklo dno dna,
14 kada pokušava da kaže da ovaj dokument predstavlja dokaz da je
15 g. Veseli doprineo udruženom zločinačkom poduhvatu.

16 Oni u pasusima 508 do 527 svog podneska, opisuju radnje
17 za koje tvrde da predstavljaju doprinos UZP-u i tu govore o
18 jednom ranijem perio -- periodu i radu obaveštajne službe, to
19 su pasusi 255 do 273 njihovog podneska. Vi ćete, časni sude,
20 naravno morati da proučite tu šačicu dokaza na koje se oni
21 pozivaju, da brižno proučite sve fusnote sa referencama. Ja
22 ću sada vama navesti svega nekoliko primera.

23 Pasus koji sam maločas -- maločas citirao kada sam
24 govorio o direktnom učestvovanju u UZP-u je vrlo ilustrativan.
25 No, treba pogledati i sve okolne pasuse. Sve što tužilaštvo

1 kaže se svodi na besomučno ponača [sic] -- ponavljanje jednog
2 te istog, u nešto drugačijim formulacijama.

3 Pogledajmo na primer, stav 508. Prvo, tužilaštvo kaže, da
4 je jedna od okolnosti koje su bitne to što je g. Veseli
5 učestvovao u sastancima glavnog štaba, na kojima su donošene
6 odluke o organizaciji OVK i tokom kojih su vršena postavljenja
7 komandujućih oficira. Pozivaju se na izvore u fusnoti 2083. O
8 tome sam već govorio nešto ranije. Oni u stvari ovde govore o
9 svega dva sastanka glavnog štaba, kojima je prisustvovao g.
10 Geseli [sic] -- [kao što je prevedeno] i to od ukupno 35 ili
11 možda eventualno tri sastanka, ali to je sve što oni imaju. A,
12 u dokazima u vezi sa tim sastancima, nema ničega što bi
13 pokazalo da je g Veseli donosio odlike [sic] -- odluke o
14 postavljenjima komandujućih oficira, a sve i da jeste, to samo
15 po sebi ne predstavlja krivično delo.

16 E, onda tužilaštvo počinje da nagoveštava, da kod njega
17 postoji ozbiljan zločinački umišljaj, o tome govore u sle -- u
18 svojoj sledećoj restre [sic] -- rečenici, u pasusu 508 svog
19 podneska:

20 "Veseli je upravljao aparatom koji je bio odgovoran za
21 idendifikaziciju osumnjičenih kolaboracionista, za
22 prikupljanje, analizu i informacija o kolaboracionistima i za
23 održavanje kontakta sa obaveštajnim jedinicama."

24 Citiraju se fusnote 2086 do 2088 i opet se zapravo u tim
25 fusnotama pozivaju jedino na intervju koji je g. Veseli dao u

1 maju 2011. godine, a u kojem on očigledno govori o službi SHIK
2 po završetku rata. U pitanju je u stvari ne intervju, nego
3 razgovor sa tužiocem. Tužioc [sic] -- [kao što je prevedeno]
4 ga tu ispituje, o tome šta je bilo 2000. godine, a onda
5 postavlja pitanja o SHIK-u i različitim odeljenjima u okviru
6 SHIK-a, g. Veseli odgovara i opisuje različita odeljenja u
7 okviru SHIK-a, ali govorimo o 2000. godini kada je SHIK počeo
8 da deluje, jer je tada već vladalo -- tada je već nastupilo
9 mirnodopsko razdoblje i zemlja je mogla da organizuje
10 obaveštajnu službu, što po sebi ne predstavlja krivično delo.

11 G. Veseli je rekao to isto, kada je svedočio pred
12 Vrhovnim sudom. Posle toga, posle ovog prethodnog razgovora,
13 on je naime svedočio pred Vrhovnim sudom u junu 2012. godine i
14 ponovo je govorio o onome što se događalo po završetku rata. I
15 svega što je on rekao u tom svedočenju nema ničega to bi naveo
16 na zaključak da je on bilo koga zlast [sic] -- zlostavljao,
17 niti se to može uz najbujniju maštu tako zaključiti. On ništa
18 kažnjivo u tom svedočenju nije pomenuo. On pominje da je
19 prošao obuku u inostranstvo i vidimo da je tu obuku posle i
20 sproveo u praksi. Po završetku rata, u sektore civilne
21 obaveštajne službe. On u svedočenju uopšte nije pomenuo da je
22 bikak [sic] -- ikakve ko -- kotat [sic] -- kontakte održavao
23 sa obaveštajnim jedinicama tokom krajanja rata. On ne kaže
24 "da, tokom rata, to smo tako radili," zato što oni uopšte i
25 nisu radili, niti su mogli da radi služba je ustrojena tek po

1 završetku rata.

2 Takođe se pominje jedan dokumentarni snimak, u kome se
3 prikazuje g. Veseli, kada je došao u Hag 2019. godine, kako bi
4 obavio razgovor sa tužilaštvom. Dokazni predmet P5212. Ni u
5 tom razgovoru nema ničega što bi se ticalo kolaboracionistima.
6 Zapravo je reč o njegovom nastupu u javnosti u kojem g. Veseli
7 po malo i pozira po dolasku u Hag, nategnuto bi bilo reći, da
8 je to dokument koji predstavlja dokaz o tome da on upravlja
9 čitavim aparatom identifikacije kolaboracionista tokom kraja
10 rata.

11 Tužilaštvo pokušava da kaže, da je SHIK postojao i
12 funkcionisao počev od aprila 1999, i da je g. Veseli bio na
13 čelu SHIK-a, ali tužilaštvo mora to da kaže, zato što onog
14 trenutka kada je UNMIK došao na Kosovo, privremena vlada više
15 nije imala nikakva ovlašćenja i nije mogla ništa da preduzima.
16 Tužilaštvo se u svakom slučaju sve vreme oslanja isključivo
17 na razgovore obavljane sa g. Veselijem i na intervjuje koje je
18 on dao, a iz tih razgovora se ne vidi da se uopšte bilo šta
19 događalo u aprilu, maju, junu, julu i avgustu 1999. godine,
20 niti je tužilaštvo predočilo bilo kakve dokaze, koji bi
21 potvrdili da je SHIK tada bio operativan. Nije na nama da
22 dokazujemo šta se u to vreme događalo. Na tužilaštvu je da to
23 dokaže. Svi dokazi na koje oni ukazuju, pokazuju da u stvari
24 tek po završetku rata, u drugoj polovini 1999. godine, je
25 služba počela da se razvija, jer su -- jer je prva polovina

1 1999. godine od kraja marta, pa do juna 1999. godine bio jedan
2 haotičan period, tokom kojeg je NATO pakt vršio na -- vršio
3 vazdušne napade i naravno da je sva pažnja bila uperena na to,
4 tako da nije bilo vremena da se grade civilne strukture. To je
5 bio jedan izuzetno napet period sa hiljadama izbeglica koje su
6 bežale u svim smerovima, srpske snage su davale sve od sebe,
7 tako da je situacija bila izuzetno opasna i napeta i nije bilo
8 uslova da se obaveštajna služba organizuje i da funkcioniše.

9 Takođe je vrlo važno pomenuti proces demilitarizacije u
10 kojem je g. Veseli učestvovao, i na koji je bio u sredsređen.
11 Privremena vlada postala je aktivna tek po završetku rata, pa
12 i to u vrlo ograničenom obimu, pošto je na terenu glavnu reč
13 imao UNMIK. Kao što ste čuli iz usta mnogobrojnih međunarodnih
14 svedoka, privremena vlada više je postojala kao paravan nego
15 što je ona imala nekakva stvarna ovlašćenja.

16 Tužilaštvo se u velikoj meri oslanja na postavljenja
17 različitih figura po završetku rata u okviru službe SHIK, ali
18 to ne pokazuje da je g. Veseli imao komandnu funkciju na vreme
19 rata, niti da je znao šta se u to vreme događa. Tužilaštvo
20 mora da dokaže da je on imao sva potrebna znanja u vreme
21 relevantnih događaja. Koga je g. Veseli eventualno postavio na
22 koju funkciju po završetku rata, nije relevantno. Vi morate da
23 pokažete da su se ti ljudi međusobno poznavali u vreme
24 predmetnih događaja, a ne naknadno.

25 Kao što smo naglasili, tek po završetku rata je nastala

1 jedna civilna obaveštajna struktura i to ograničenog obima. To
2 je ono što dokazi pokazuju. Tek tada je g. Veseli bio kadar da
3 počne sa građenjem jedne obaveštajne strukture i sa njenim
4 ustrojavanjem. Dokazi pokazuju da tokom rata to nije bilo
5 moguće izvesti, a oni kontakti i obuke koji su održavani u
6 inostranstvu, postali su korisni tek naknadno i iznatno
7 kasnije.

8 Kao što i samo tužilaštvo priznaje, posle Rambujea, g.
9 Veseli je napustio svoju funkciju vojnog obaveštajca u OVK, to
10 je fotografija G2 i početkom aprila 1999, stao je na čelo
11 civilne obaveštajne službe kada je obrazovana privremena
12 vlada. SHIK je u toj vladi dakle bila civilna obaveštajna
13 služba. To i samo tužilaštvo priznaje. Međutim, tužilaštvo ne
14 priznaje, kako su se događaji iz tog perioda, dakle iz aprila
15 te godine, odražavali na sveukupnu situaciju. Govorimo o
16 vremenskom periodu, kada je NATO vršio vazdušne udare, kada je
17 došlo do eskalacije sukoba, kada su srpske snage ulagale sve
18 žešće napore u rat, kada je zatim usledila kapitulacija i
19 predaja srpskih snaga, onda je UNMIK došao na teren, onda je
20 došlo do demilitarizacije, onda je došlo do različitih
21 zajedničkih struktura, saslušali ste iskaze s tim u vezi. Tek
22 posle rata, je g. Veseli imao kad da udahne vazduh i da
23 razmisli o budućnosti i da počne sa ustrojavanjem pravih
24 struktura.

25 Međutim, tužilaštvo prenebregava sve te dokaze i iskaze,

1 i u stavu 508 svog podneska kaže da je obaveštajna služba
2 odigrala ključnu ulogu u OVK, omogućivši OVK da sprovodi
3 operacije, između ostalog i da preduzima raednje protiv svojih
4 protivnika. Dakle, tužilaštvo kaže da je obaveštajna služba
5 služba odigrala ključnu ulogu i samim time dakle da je moj
6 branjenih odigrao ključnuu ulogu, nezavisno od toga da li
7 uopšte po raznim -- da li su po kakvim selima postojale
8 obaveštajne jedinice. Oni kažu da čak i ako je postojala
9 obaveštajna služba u nekakvom selu, e, za to je bio odgovoran
10 g. Veseli i nemaju ni jedan izvor koji bi naveli u fusnoti da
11 bi to potkrepili. Opet se u fusnoti 2089, pozivaju samo na
12 jedan drevni intervju koji je g. Veseli dao u medijima 2009.
13 godine. Opet se pozivamo na onaj isti citat od maločas, jer bi
14 na osnovu tog citata trebalo da budu Kadri da dokažu i da su
15 donos [sic] -- odluke donošene kolektivno, a i da je on bio
16 glavni čovek za obaveštajna služba pitanja i za obaveštajne
17 radnje protiv protivnika OVK kao što se navodi u optužnici.

18 Imajte na umu, časni sude, da kada se pogleda -- pročita
19 ceo taj intervju, tu nema ni jedne jedine reči o protivnicima
20 OVK. Tužilaštvo izmišlja kada se poziva na taj intervju kao na
21 dokaz. Tu se govori zapravo u intervjuu o metama za vazdušne
22 udare NATO pakta, koji svakako nisu bili upereni protiv
23 protivnika OVK, i evo odlomka na koji se tužilaštvo poziva:

24 "Službeno, [kao što je prevedeno] SHIK je osnovan u isto
25 vreme kada i privremena vlada." "Službeno" [kao što je

1 prevedeno] i to je reč, koju tužilaštvo podvlači.

2 "Znamo da su u svim okolnostima u kojima smo dejstvovali,
3 da su nam bili potrebni obaveštajni podaci, jer smo
4 zahvaljujući tim podacima mogli da sprovodimo opora [sic] --
5 operacije i mogli da izgradimo svoju odbranu."

6 I onda se za te reči hvata tužilaštvo. To je prosto jedna
7 izjava opšte prirode o tome kako je uvek neophodno imati
8 obaveštajne podatke, no tužilaštvo se za to hvata kao za dokaz
9 da su planirane radnje protiv protivnika, a to je izuzetno
10 nategnuto. Ovde se radi o krivici usled postojanja veze.
11 Znači, neko je kriv, samo zato što se bavio obaveštajnim
12 poslovima, ali nema ničeg protivzakonitog u obavljanju
13 obaveštajnog rada.

14 Postoje brojne obaveštajne agencije širom sveta, FBI,
15 Mi5, sve te obaveštajne agencije imaju svoje politike i svoje
16 propise.

17 Ne mogu sada da analiziram svaku rečenicu tužilaštva, ali
18 u svakoj se javlja jedan te isti problem.

19 Pogledajte na primer stav 510 iz podneska tužilaštva, i
20 predočiću neke slajdove s tim u vezi. Pogledajte neke fusnote
21 koje oni citiraju kao izvore. Videćete da stalno primenjuju
22 jedan te isti postupak i to će pokazati slajdovi. I imamo
23 nekih 500 takvih slajdova koji pokazuju o čemu se zapravo tu
24 radi i šta je u tekstu, ali nećemo sada prolaziti kroz sve te
25 slajdove. Ali, ono što je suština oba UZP-a, a to je da su

1 strukture OVK obuhvatale obaveštajni sektor koji je korišćen
2 kao sredstvo za sprovođenje UZP-a i vidite šta se ovde kaže:

3 "Kao čovek koji je bio na čelu direkcije za obaveštajni
4 rad, Veseli je efektivno nadzirao sva obaveštajna pitanja u
5 OVK, u skladu sa propisima OVK, zbog čega je on odgovoran za
6 organizovanje i upravljanje radom podređenih jedinica."

7 "Dakle, on je dodeljivao zaduženja i primao izveštaje od
8 obaveštajnih službi jedinica u zonama."

9 To je njihova tvrdnja. Pogledajmo na čemu se to temelji.

10 Pogledajmo drugi slajd.

11 Ovo je prva fusnota. 2099. Oni ovde kažu, da je Qadraku
12 rekao u jednom intervjuu za medije u aprilu 2023, da je Veseli
13 bio njegov šef. On potvrđuje -- on je potvrdio da je taj
14 intervju za medije bio tačan, predložili su ga tokom glavnog
15 ispitivanja, on je rekao da, to je tačno, Veseli je bio moj
16 šef.

17 Ali, tužilaštvo u potpunosti ignoriše šta Qadraku kaže
18 tokom svog svedočenja, odn. da nikada nije dobio bilo kakvo
19 naređenje od Veselija, niti mu je podnosio izveštaje. To je na
20 stranici transkripta 22509 do 10 i strana transkripta 22715 i
21 16.

22 A to su svakako ključni faktori koji dokazuju taj previd.
23 Oni su uzeli nešto van konteksta, dakle. Ali, da su dokazali
24 nadzor, to bi bilo u redu, ali on je rekao ne, ja od njega
25 nikada od njega nisam dobio ni jedno jedino naređenje i ovo je

1 klasičan primer kako tužilaštvo vodi glav -- ispitivanje --
2 glavno ispitivanje, kako iz njega izvlači samo jedan element.

3 Pogledajmo sledeći slajd, broj 3. Ovo je naslovna strana
4 tog intervjua o kom sam više puta govorio, koji je toliko puta
5 korišćen i oni se možda pozivaju na ceo ovaj intervju. Da
6 vidimo šta u njemu se kaže, u njemu se uopšte ne govori da je
7 on nadzirao obaveštajni rad u OVK, tu se govori o nekim
8 stalnim obukama iz -- u avgustu i septembru 1998, ali uopšte
9 se ne ulazi u pojedinosti, ne navode se datumi i uopšte se ne
10 govori o nadzorom nad obaveštajnim radom.

11 Ako su ti datumi tačni, a to je bilo u vreme srpskih
12 ofanziva i kada je Zyrapi upitan o ovoj obuci, on nije mogao
13 da je potvrdi i kaže "morate imati na umu da je g. Veseli bio
14 u inostranstvu i da se bavio pitanjem sporazuma sa FARK-om. To
15 je bilo u septembru i oktobru 1998.

16 Tužilaštvo potpuno to zanemaruje, a ključno je da se svi
17 dokazi i sva svedočenja u celosti sagledavaju. Tužilaštvo uvek
18 kaže treba pogledati, treba sudije da da sagledaju sve dokaze,
19 i videćete da sve potkrepljuju jedno drugo. Koliko puta su
20 rekli "morate sagledati sve dokaze u celini", ali onda kada
21 imaju primer da moraju da opravdaju tako tešku optužbu i
22 tvrdnju, oni ne gledaju sve dokaze, već samo biraju neke i to
23 namerno rade i time potpuno potkopavaju svoju tvrdnju.

24 Slajd 4.

25 Ovo su propisi. I ovo je jedna tema koja se stalno

1 ponavlja. Poziva se na ono što je Veseli rekao mnogo godina
2 kasnije u jednom intervjuu u vezi sa SHIK-om i kada je govorio
3 da su imali propise, i onda imamo P83, to su interni propisi
4 glavnog štaba OVK. G. Zyrapi je svedočio o ovome, i to je
5 njihov glavni svedok, ali ga ne citiraju, a on je tokom
6 svedočenja rekao, odgovarajući na pitanje sudija, da li je
7 obaveštajni sektor u praksi bio organizovani i upravljao radom
8 potčinjenih jedinica, on kaže sledeće:

9 "To je zapravo bilo veoma teško sprovesti u praksu, zato
10 što načelnik direkcije nije bio prisutan tamo tokom dužeg
11 perioda i zbog toga, ovaj deo nismo mogli da sprovedemo."

12 A to odgovara odgovoru koji je panel dobio od g. Mustafe
13 koga sam ranije pomen -- pominjao.

14 I onda kaže dalje:

15 "Ovo je prevod iz dokumenata koje smo uzeli kao uzor iz
16 zapadnjačkih vojska [kao što je prevedeno] -- vojski."

17 Dakle, tako nasumično uzimanje nečega, ne znači da se
18 nešt, odn. [ispravka prevodioca] to što su oni preuzeli nešto
19 iz stranih armija, ne znači da su to zaista u praksi i
20 sprovodili. I to vidite na strani transkripta T18494 i 495 i u
21 utorak je g. Quick priznao, zapravo to je bilo u ponedeljak da
22 su postojale takve težnje.

23 Sledeći slajd, broj 5.

24 Ovo je još jedan propis na koji se pozivaju i mislim da
25 ih interesuje ovo što je potpisano. To je najvažnije za

1 tužilaštvo. To je privremeni propis o izviđačkim odredim [sic]
2 -- odredbama. G. Zyrapi izjavio je da nikada ranije nije video
3 ovaj propis, to je P3671, na strani transkripta T18486.

4 Niko nikada nije objasnio odakle ovo potiče, ko je to
5 sačinio, da li je to prosleđeno. Počinjenim [nejasno] [kao što
6 je prevedeno] jedinicama u zonama su rekli da to nisu videli,
7 da nisu imali propise. Da li su sprovedeni, da li je g. Veseli
8 imao neke veze sa time. Ne možete samo da kažete pa mora biti
9 da jeste zato što je bio na čelu obaveštajne službe. Dakle,
10 mora se dokazati da je on bio zadužen za sve obaveštajne
11 jedinice i da je nadgledao politiku vođenja ciljanih napada na
12 sve protivnike na Kosovu. Dakle, takva tvrdnja se mora na neki
13 smisleni način povezati sa ovim propisima.

14 Ali, čak, iako pročitate te propise, u njima, zato što su
15 jednostavno preuzeti iz zapadnjačkih vojski, u njima nema
16 ničeg kriminalnog, kažnjivog. To što je neko ovo koristio, to
17 su bili propisi koji su trebali da nadahnu ljude, odn.
18 [ispravka prevodioca] to ne znači da su ovi propisi imali za
19 cilj da nadahnu ljude da izvrše krivična dela.

20 I onda pogledajmo 6. slajd.

21 Ovde se kaže da je g. Veseli bio odgovoran za
22 organizovanje i vođenje radom svih obaveštajnih službi
23 jedinica i u ovom slajdu 6 se govori o dodeljenim zaduženjima
24 i tu imamo deo unakrsnog ispitivanja g. Qadrakua. To je onaj
25 zahtev o kom sam maločas govorio. Videćete ovde da se govori o

1 1. aprilu 1999, i on kaže da je:

2 "Vladao kaos i da je 4.000 vojnika tokom noći došlo na
3 području Klečke i Divjaka i u svom tom haosu sam se sastao sa
4 g. Veselijem."

5 Dakle, sasvim slučajno je naišao na njega i tu tužilaštvo
6 kaže, da možete na osnovu toga zaključiti da je on dodeljivao
7 zaduženja, ali Qadraku je rekao da je uputio zahtev. Rekao je:

8 "...predložio je da odem i da ih posetim, da vidim da li
9 je sve u redu. Ja sam to uradio, te večeri, to -- na tome
10 radio do jutra i po mom mišljenju uspešno sam obavio taj
11 zadatak."

12 Ali kada se vratio, g. Veseli više nije bio tu. On mu
13 nije podneo izveštaj. Nije rekao: "Dobro sam obavio ovaj
14 zadatak". Ne možete ovaj jedan zahtev za -- da se nešto obavi,
15 shvatiti kao dokaz van razumne sumnje onoga što iznosi
16 tužilaštvo.

17 I kao što sam već rekao, g. Qadraku je rekao da on nije
18 dobijao naređenje od njega, od g. Veselija, niti mu je
19 podnosio izveštaje. Nije bilo paralelnog izveštavanja i to
20 važi za sve zone.

21 Slajd 7.

22 Ovde govorimo o primanju izveštaja. Tužilaštvo citira
23 ovaj poduži pasus. Mi smo ga samo rezimirali ovde i ovo je
24 rezime onoga što je rečeno tokom glavnog ispitivanja. I ovde
25 vidite šta je Naser Krasniqi rekao u jednom danu u maju, i

1 rekao je "imali smo jedan kraći razgovor kad smo se sastali",
2 i on je uopšteno obavestio g. Veselija o slučaj -- tzv.
3 slučaju Krojmira. To je onaj slučaj kada je pet vojnih
4 policajaca optuženo da su proizvoljno hapsili i zlostavljali
5 civile i odvodili neka lica u aprilu mesecu.

6 Dakle, mesec dana ranije. G. Krasniqi kaže da nije na
7 sličan način razgovarao sa g. Veselijem inače. Ovo je bio
8 jedini izdvojeni slučaj, kada su se -- kad su naleteli jedan
9 na drugog i kada mu je dao tako uopštene informacije o tome i
10 to je bilo to.

11 Međutim, oni ne citiraju unakrsno ispitivanje. Opet su
12 izvukli jedan detalj van konteksta, jer tokom unakrsnog
13 ispitivanja g. Krasniqi je rekao da nikada nije dobio ni jedno
14 naređenje g. Veselija, da se nikada nisu bavili nekim
15 slučajevima ranije. On kaže, da g. Veseli nije učestvovao ni u
16 kakvim istragama vođenim u vezi sa slučajem Krojmir, niti u
17 bilo kakvim odlukama o tom slučaju. To je strana transkripta
18 24771. Razgovor u tom slučaju je bio uopštene prirode, g.
19 Veseli nije učestvovao u istragama u vezi sa bilo kojim drugim
20 predmetima, slučajevima, niti odlukama u vezi sa njima i on
21 nije učesvovao u odlukama o tome da se privedu neka lica u
22 Klečkoj, niti da se puste. To je bio jedini razgovor koji je
23 on vodio sa Veselijem, i nikada nije dobijao naređenje od
24 Veselija, niti mu podnosio izveštaje. I imamo samo jedan
25 primer, dakle ovog kratkog susreta između njih dvojice i to u

1 vezi sa jednim slučajem kojim se g. Veseli uopšte nije ni
2 bavio i o kom je dobio uopštene informacije.

3 To je bio jedan izdvojeni slučaj. Ovde se čak nije ni
4 govorilo o obaveštajnom radu. Na u -- gde bi ovo mogao biti
5 dokaz da je on dobijao izveštaje od zona i to čak ne ni
6 obaveštejnom radu, kako tužilaštvo može takvu tvrdnju da
7 iznosi.

8 Pogledajmo sada slučaj svedoka 4747. [BRISANO]

9 [BRISANO]

10 [BRISANO]

11 [BRISANO].

12 To ne povezuje ni na koji način -- nema nikakve veze
13 između toga i slučaja Krojmir, a nema nikakve veze između toga
14 i drugih dokaza.

15 I kao što smo mi otpisali, svedok 4747 je potpuno
16 nepouzdan i zaista je iznenađujuće da ni jedan drugi svedok
17 nije pozvan iz njegove zone kao svedok tužilaštva. On je bio
18 jedini svedok iz te zone koji je svedočio. A zašto? Vi ne
19 možete da se oslonite na njegov iskaz iz druge ruke, iako
20 tužilaštvo njega toliko puta pominje, kao da s njim nema
21 nikakvog problema. Dakle, to im nije od pomoći ni na koji
22 način.

23 I to je sve. To su fusnote u stavu 510, a mi imamo
24 slajdove za svaki od ovih stavova, ima ih preko 500 i svi
25 pokazuju da imamo isti obrazac, nedostatak dokaza, pogrešno

1 prikazivanje događaja, selektivno citiranje i sele [sic] i
2 pozivanje na jedan primer kojim se iznose najuopštenije
3 optužbe i tvrdnje.

4 Tužilaštvo možda može da kaže, pa dobro to su samo
5 primeri. Mi nismo citirali sve. Ali, da li su to najbolji
6 primeri koje imaju? Da li nemaju ništa bolje od toga? Šta
7 imaju na umu? Da li misle na P500? Čuli smo o tom dokazu, kada
8 je g. Qadraku bio pozvan da da iskaz o tom dokumentu, tom
9 dokazu i kada je rekao da je to poslao svom komandantu zone,
10 ne glavnom štabu ili g. Veseliju. I on je rekao da ne zna da
11 li je to ikada došlo do glavnog štaba. To je na strani
12 transkripta T22714 i 5 i 722 [kao što je prevedeno] do 28.

13 Zyrapi je takođe izjavio da dokazni predmet P500 nikada
14 nije dopreo do glavnog štaba.

15 Dakle, ovaj slajd nam više sada nije potreban.

16 On kaže da ovaj dokazni predmet nikada nije primljen u
17 glavnom štabu. To je na strani transkripta 18253.

18 Pa, čak i ako mu ne verujete i kažete, pokušavaju nešto
19 da prikriju, nije dokazano da su ti dokumenti ikada dopreli do
20 glavnog štaba. I nemamo nikakve dokaze o tome da je g. Veseli
21 o tome nešto znao i da je postojao paralelni sistem
22 izveštavanja. I ne možete reći da imate svedoka koji je možda
23 došao i nije govorio istinu o tome, pa da onda nužno je istina
24 suprotno. Ne možete tako da uradite, jer vi morate da na
25 temelju dokaza imate dokaz da je tvrdnja dokazana. Tužilaštvo

1 mora da ima druge dokaze koje izvodi.

2 Ali, oni se jesu pozivali na ove svedoke, kao što vidite.

3 I jesu se pozvali na iskaz Chadrakua, da kažu moj klijent -- i

4 da se kaže da je moj klijent bio zadužen za sve obaveštajne

5 jedinice. Ali, zašto on možda u pogledu ovoga ne govori

6 istinu? Zato što to ne odgovara njihovoj tezi. Iz tog razloga

7 mora da se odbije ova dvoličnost, odbaci ova dvoličnost.

8 Oni bi mogli da kažu, ako P500 ne stoji, možete li onda

9 da govorite o P707 [kao što je prevedeno], P709? G. Tieger je

10 to spomenuo u svom govoru. Ja sam o tome govorio. To je

11 pozivanje na "načelnika Lulija" iz P709. Takođe, postoji jedan

12 sličan dokument P186, a tu nema rukom upisanog pozivanja na

13 "načelnika Lulija," od dana ranije 18. avgusta. To je nešto

14 što je bilo spomenuto tokom svedočenja, ali nikad nije

15 razjašnjeno.

16 Tužilaštvo nikad nije razjasnilo koja je njihova teza u

17 vezi toga. E, sad imate svedočenje g. Qadrakua, u vezi toga da

18 nikada nije video P709, da je poslao P1862, to je taj bez onog

19 rukom upisanog dela "načelnika Lulija." Dakle, to se ne može

20 osporiti. Ali, u svakom slučaju, šta god mislite o svedočenju

21 Qadrakija [sic], tužilaštvo nije is -- ispoštovalo krivični

22 standard o tome da li je P709 autentičan, da li je ikada

23 poslat, primljen, ko je to uradio i da li je to imalo ikakve

24 veze sa g. Veselijem. Da li je on to ikad primio, da li je

25 išta u vezi toga uradio?.

1 Pa, koliko znamo, ako je to stvarno pravi dokument i ako
2 mu je upućen: Možda je to greška.

3 Jednostavno je to nešto što nije ispitano. U svakom
4 slučaju, tužilaštvo nije to pokazalo i nije na nama teret
5 dokazivanja. To tužilaštvo mora da uradi i da isključe one
6 navode koji nemaju veze sa krivicom, koji ukazuju na nevinost.
7 Oni to nisu uradili.

8 U svakom slučaju, tužilaštvo nije pokazalo da je g.
9 Veseli, kao načelnik SHIK-a, u avgustu 1992, mogao da se bavi
10 transferima između zona u OVK, u onoj meri u kojoj je uopšte
11 funkcionisalo u tom trenutku. Nema drugi dokaza o tome koji
12 podržavaju tu tvrdnju. U svakom slučaju, radi se o jednom
13 dokumentu iz druge ruke, a ni jedan svedok nije pozvan da se
14 time pozabavi, da to potkrepi, kao što sam već rekao. A,
15 zaključak o krivici se ne može testirati, bazirati na dokazima
16 iz druge ruke, koji nisu prošli unakrsno ispitavanje [sic].

17 Činjenica je da sam mogao da postavljam pitanja Qadrakuu
18 o tom dokumentu, nije rešenje problema. On u stvari podriva
19 tezu tužilaštva i ne potvrđuje dokument u vezi istinitosti
20 sadržaja, šta god to bilo. Dakle, kako se to onda može
21 dokazati? Dakle, nema drugih dokaza koji to potvrđuju.

22 Dakle, kako će se taj dokument onda verifikovati. Dakle,
23 oba dokumenta koji ovde nisu obeleženi, u stvari ne idu u
24 prilog ključnom navodu u ovom stavu i nema dokumenata koji to
25 čine. Dakle, imamo isti taj bedni obrazac u stavu 510. To je

1 još jedan iskrivljeni primer. Još uvek smo u stavu, bavimo se
2 stavom 510:

3 "On je negovao i štitio tajnost koja je omogućavala
4 obaveštajne operacije protiv protivnika da funkcionišu, čak i
5 ako je usklađivano saopštenje za javnost, kako bi se izbegla
6 kontrola iz vana."

7 Sada ćemo pogledati fusnotu 2103.

8 Dakle, ovo je sve iz svedočenja g. Veselija, iz 2011 i
9 2012, kada je govorio o SHIK-u posle rata. Dakle, to nema
10 nikakve veze sa onim što se dešavalo za vreme rata i to nema
11 nikakve veze o, sa tajnošću u odnosu na operacije protiv
12 protivnika, dakle za vreme rata ili pre rata, posle rata.
13 Dakle, ovo je veliko iskrivljenje.

14 KV [kao što je prevedeno] je govorio o tome da se SHIK
15 polako razvijao od jula 1999, posle rata u 2000-oj, onda je
16 govorio o tome kako su obaveštajne službe razvijenih zemalja
17 njima pomagale i kako, to su sve teme koje se tiču perioda
18 posle rata. Ne bave se operacijama protiv protivnika. Dakle,
19 pogledao je takođe kako su članovi SHIK-a morali da se
20 zaklinju na tajnost i kako ih je to sprečavalo da obelodanjuju
21 informacije, jer kako je objasnio, o tome se ne govori. To je
22 nešto o čemu, što se očekuje od svih obaveštajnih organizacija
23 širom sveta.

24 Dakle, ovde imamo recikliranje pojedinačnih incidenata uz
25 mrvicu intervjua za medije, nepotkrepljeno 4747, nekoliko

1 stranica knjiga, što je jako preuveličano. Dakle, to je sve
2 ponavljanje slabih dokaza. Nikako ne popravlja stvar. I kao
3 tužilac, ako imate dobre dokaze, onda vi to ponavljate pred
4 većem. To ima uticaj, a ovo je upravo suprotno od toga i
5 jednostavno nikako ne pomaže njihovoj tezi.

6 Časni sude, ja želim da se pozabavim sa još par primera.
7 Ja sam skoro završio i znam da radimo već sat vremena i
8 završiću do 1, ali bih vas zamolio, ako bi smo mogli da imamo
9 pauzu do 12:15, pa ću ja onda da završim za 45 minuta.

10 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] U redu.

11 Idemo na pauzu od 15 minuta i vratićemo se u 12:15, kako
12 bi završio g. Dixon svoje izlaganje.

13 G. DIXON: [Prevod] Zahvaljujem.

14 --- Prekid u 11:58 časova

15 --- Nastavak sa radom u 12:15 časova

16 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Časni sude, javljam se za reč samo
17 da kažem da odbrana osporava reference koje je dobio sudija
18 Metraux, u podršku teze koja je iznesena. Dakle, to je sve što
19 imam da kažem.

20 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Izvolite, g. Dixon.

21 G. DIXON: [Prevod] Da. Hvala, časni sude.

22 Želim da dam još jedan primer u vezi saopštenja za
23 javnost, a znam da ćete to imati u vidu, jer je tužilaštvo
24 stavilo priličan naglasak na to. To su stavovi 520 i 521
25 njihovog podneska, gde oni tvrde, a sećam se da kada sam to

1 prvi put pročitao, sam sam sebi ubeležio reči, "wow" i sećam
2 se da u stavovima 520 i 521 oni kažu da je moj klijent
3 omogućio neke radnje i onda kažu u 521, da je pružao
4 informacije i da to sve dolazi od njega, a u stvari o tome
5 nema ni malo dokaza, da je on pružio činjenični osnov za te,
6 ta saopštenja i izjave. U stvari, oni su malo ovde očajnički
7 to nategnuli.

8 Oni žele da pokušaju i naprave vezu između g. Veselija i
9 komunikea na neki način, jer je to jedini način da pokažu
10 njegovu povezanost sa krivičnim delima, ali ovo je stvarno
11 očajnički potez i nije utemeljen.

12 Čak i formulacija na kojom oni to izražavaju, ovo
13 pokazuje. Oni kažu da je g. Veseli "primao, ocenjivao i
14 prosleđivao obaveštajne podatke i saopštenja i da su to bili
15 praktični načini rada." Dakle, oni nisu naveli o kojim
16 obaveštajnim podacima se radi, kome ih je on prosledio, ali ne
17 idu toliko daleko da kažu da je on učestvovao u finalizaciji i
18 prosleđivanju istih. Dakle, to je u stvari ključno. Ako želite
19 nešto da iznesete, onda morate da imate i dokaze da je on bio
20 uključen u to, na ovaj ili onaj način. Ne možete tek tako
21 neodgovorno to da navedete.

22 Oni u stvari ne tvrde da je on napisao ta saopštenja.
23 Nema dokaza o tome. Nema dokaza da je uopšte učestvovao u
24 tome. Radi se o pripisivanju krivice zbog povezanosti. Dakle,
25 u glavnom štabu, vi kao obaveštajac -- na osnovu toga mora da

1 se zaključi da sve gde se govori o obaveštajnim podacima u
2 saopštenju, spada pod vašu odgovornost. Dakle, nema ništa više
3 od toga. Dakle, to je kao kad radimo sa brojevima 1, 2, 3 i
4 štikliramo to i onda smatramo da je to odgovarajuća teza.

5 Fusnote koje se tu navode, su iz knjige, odnose se na
6 knjigu g. Nuhija Bytyqija, to je 21624 [kao što je prevedeno].
7 Onda pogledate one delove na koji se odnose i ni jedan od
8 njih, u stvari nema veze sa kolaboracionistima, na bilo koji
9 način i ne do -- i g. Veseli se ne može dovesti u vezi sa tim.
10 Dakle, g. Veseli i ostali su obišli Kosovo Free Press, 12.
11 maja 1999. Oni navode samo jedan sastanak u vezi toga. To je
12 P515, 54. Dakle, čak i najmarljiviji presuditelji o
13 činjenicama, ne bi mogli da zakluče da je ovo olakšavanje,
14 omogućavanje dela.

15 Dakle, onda imamo P515, prevod se nalazi na fusnoti 59 i
16 to se odnosi na Radio Slobodno Kosovo, izveštaj iz jun 1999.
17 Radi se o arhivskom izveštaju. Tu se uopšte ne spominje g.
18 Veseli, ako to proverite.

19 Što se tiče redovnih saopštenja sa članovima glavnog
20 štaba, uključujući g. Thačija, g. Veseli je primao, ocenjivao
21 i prosleđivao obaveštajne podatke. Ja sam o tome govorio.
22 Dakle, to je suština tih saopštenja. Ali, ništa od onoga što
23 je navedeno, ne potkrepljuje ovo. Dakle, tamo gde se govori o
24 njegovom odnosu sa g. Thačijem, ne navodi se ništa loše.
25 Dakle, oni priznaju da su se poznavali, da su zajedno radili i

1 posle rata.

2 Dakle, tvrdnja da je g. Veseli dostavljao glavnom štabu
3 ili učestvovao u pisanju saopštenja i izjava je ključno za
4 tužilaštvo, zato što u stvari nema nikakvih izjava od strane
5 g. Veselija iz tog doba. On ima kasnije neke stvari, ali ništa
6 iz tog perioda. Dakle, oni moraju da pokušaju to da uključe u
7 to, na -- na bilo kakav mogući način. Tužilaštvo ovde samo
8 navodi tri dokaza u podršku toga. To se sve odnosi na jedno
9 saopštenje i tu nema nikakve veze sa g. Veselijem, koja je
10 očigledna.

11 Oni navode u fusnotama stava 51 [sic], 5212, saopštenje
12 80, to je P1752, koje je izdato u junu 1999, kada g. Veseli
13 čak nije ni bio u glavnom štabu. U dokumentu se govori o
14 informacijama primljenim u operativnoj zoni Drenica. Dakle, to
15 je sve što se kaže, obaveštajna služba te zone u vezi napada
16 na kolaboracioniste. Dakle, nema dokaza da je g. Veseli imao
17 išta sa tim saopštenjem. On više tada nije ni bio u glavnom, u
18 grupi G2. Dakle, činjenica da je to objavljeno i da se
19 spominje obaveštajna zonska služba, ne može dokazati van
20 razumne sumnje, da je g. Veseli imao ikakve veze sa tim.

21 Naravno, tužilaštvo zna da oni moraju da odu malo dalje.
22 Dakle, oni onda upućuju na izjave dvojice svedoka. To je
23 svedok 4324, to je P2868 i 2869, fusnota 2150, gde taj svedok
24 govori o onima koji su izvršili ovaj napad, koji se, o kome se
25 govori u saopštenju i navodi da jedan od napadača bio Sabit

1 Geci. Dakle, to nije onaj Sabit Geci iz UZP-a, već njegov
2 rođak. Dakle, to je vrlo jasno u izjavi svedoka, koju je
3 navelo tužialtvo.

4 Tužilaštvo je ovo najavilo, ustvari u unakrsnom
5 ispitivanju njihovog svedoka, međunarodnog zvaničnika koji je
6 došao, na stranici transkripta T27137, kada su pitali svedoka
7 za ovu, ovo saopštenje. I možda ćete se setiti, da je g.
8 Halling onda rekao, da ima jako puno dokaza. Naveo je čitav
9 broj P dokaza, uključujući ove. Sećam se da sam se pitao, šta
10 se ovde dešava, zašto on to radi? Međutim, sad mi je to jasno,
11 jer pokušava da kaže, imamo ovde Sabita Gecija. Međutim, to
12 nije taj Sabit Geci iz UZP-a, već njegov rođak.

13 Dakle, iako ne mogu da pokažu da je Geci na bilo koji
14 način povezan sa mojim klijentom, oni poka -- pokušavaju da
15 kažu da jedan njegov rođak učestvuje u tome i na taj način
16 pokušavaju da dovedu g. Veselija u vezi sa tim. Međutim, time
17 se udaljavamo od članstva u UZP-u. Dakle, kakve veze ima ovaj
18 drugi Zeci [sic], Geci? Da li je on sad postao instrument?
19 Međutim, ne -- ne pokazuje se tu nikakva veza.

20 Da ne zaboravimo, da se sve ovo koristi, kako bi se
21 dokazalo da je g. Veseli bio taj koji je ključni u toj, u tom
22 saopštenju i u preno -- prenošenju, širenju tog saopštenja.
23 Dakle, tu opet mogu da se začudim.

24 I konačni primer, a ovo je stvarno teško poverovati,
25 ilustruje problem je stav 523, gde se navodi da je g. Veseli

1 koordinisao sa Mujom [kao što je prevedeno] Jasharijem,
2 komandantom u zoni Paštrik, koji je učestvovao u krivičnim
3 delima i koordinisao sa drugim instrumentima UZP-a, kao što su
4 Brahimaj, Limaj i Geci. Dakle, ponovo imamo tu uzročno
5 posledične veze, taj pokušaj.

6 Dakle, ovo je prvi put da su oni rekli da je g. Veseli na
7 neki način povezan ovde sa g. Jasharijem i oni na ovaj način
8 to iznose, a to nikad nisu pre objasnili. To je sad malo kasno
9 i ništa oni time ne dobijaju. Dajte da pogledamo dokaze koje
10 tužilaštvo tvrdi da potkrepljuju sve ovo. Međutim, to su sve
11 gluposti iz druge ruke. Oni govore o tome u fusnoti 2157 i oni
12 kažu da je moj klijent saradivao, koordinirao sa g.
13 Jasharijem, koji je učestvovao u krivičnim delima i prema tome
14 je kriv za sva njegova krivična dela. Dakle, to je nešto iz
15 2001. To je P00413. Kada ga pitaju, kako je formirana ta zona,
16 n kaže da je radio sa i spomene određeni broj ljudi uopšteno.
17 Spominje g. Veselija i rekao je da je on njega pre --
18 prethodno i sreo. Dakle, to je uopšteno spominjanje njega u
19 nekakvom razgovoru o formiranju zone, šta u radili. Dakle,
20 kako su uopšte mogli da učestvuju u krivičnim delima, a nikada
21 ga nisu pozvali da svedoči. Dakle, ako je on toliko važan u
22 tezama o UZP-u, zašto nije pozvan da svedoči?

23 Dakle, oni njega već 13 puta citiraju u vezi ovoga.

24 Međutim, tužilaštvo nije navelo nikakve reference u
25 odnosu na taj intervju. Dakle, možda se tu može razmotriti

1 P1281. To oni citiraju. To je video snimak jedne svadbe.
2 Setićete se da ste videli i tu na tom snimku, g. Veseli sedi,
3 ali ne razgovara sa g. Musom Jasharijem. To se navodi u stavu
4 788. Dakle, ako sedite pored nekoga na svadbi, ko onda govori
5 o nekom razgovoru kasnije uopšteno, onda ste vi odjednom
6 odgovorni za sve, za sva krivična dela koja se navodi da je on
7 počinio. Dakle, ovo je veliki problem u rezonovanju
8 tužilaštva. Dakle, ne mogu niže pasti od ovoga.

9 Dakle, govorimo o istim članovima UZP-a. Molim da
10 proverite fusnote. Ni jedna od njih ne dopušta zaključak da je
11 on radio sa njima, na neki kažnjivi način, niti da je
12 odgovoran za njihova krivična dela, čak i ako ih je povremeno
13 tu i tamo viđao za vreme rata.

14 Časni sude, da završimo primer, da završimo primer sa
15 UZP-om. Tužilaštvo po nama, nas uvlači u nekakav scenario, a
16 la Gospodar muva, gde pravila krivične odgovornosti
17 jednostavno se odbacuju. Bilo kakva uzročna veza se može
18 iskoristiti, može se izvrtati sve, a onda u tom slučaju
19 dolazimo do toga da se ne mogu pokazati veze koje tužilaštvo
20 želi da pokaže i ne ispunjavaju se vrlo visoki standardi za
21 dokazivanje krivice. Postoji bezbroj razumnih zaključaka koji
22 se mogu izvući, koji su u skladu sa tvrdnjom o nevinosti. A,
23 nema dokaza o krivici. Samo na osnovu ovih vrlo oskudnih do --
24 indirektnih dokaza.

25 Dakle, poslednji deo, kratak, se bavi drugim vidovima

1 odgovornosti i navešću neke primere.

2 Kao što smo rekli u našem završnom podnesku, odgovornost
3 nadređenog, ovde čak nije ni reči o tome. Efektivna kontrola
4 je jedini način kako se ovo može uraditi, bez učešća u UZP-u,
5 kao što smo pokazali.

6 Videćemo ovde da se svi optuženi trpaju u istu vreću i
7 optužbe uopšte nisu indi -- individualizovane. Dakle, g.
8 Veseli se u dokazima koje je tužilaštvo predočilo, uopšte ni
9 jednom ne pominje poimence, nego su svi odgovorni zajedno, na
10 isti način. No, to ne ispunjava uslove koji su potrebni, kako
11 bi se dokazala odgovornost na osnovu starešinskog položaja ili
12 pomaganje krivičnih dela. Međutim, duž čitavog završnog
13 podneska tužilaštva, oni samo uopšte uzev koriste izraz
14 "optuženi." Ako pogledate fusnote, videćete da se nigde ne
15 pominje g. Veseli. To je vrlo upadljivo u ovom delu podneska
16 tužilaštva, mada se slična situacija ponavlja i u čitavom
17 završnom podnesku tužilaštva.

18 Želim da ukažem i na jedan pravni izvor koji je
19 relevantan za ovu temu. Tokijsko suđenje iz vremena Drugog
20 svetskog rata, veoma je bitno u ovom kontekstu. Ako neko ima
21 saznanja o tome da se ljudi zlostavljaju u sklopu njegove
22 organizacije, da li on treba da podnese ostavku na svoje radno
23 mesto. Ja ne kažem da je, da smo u našem predmetu imali sličnu
24 situaciju. Samo kažem da su to potencijalna pitanja koja se
25 postavljaju, u zavisnosti od okolnosti predmeta. A, okolnosti

1 predmeta su bile takve kakve sam maločas opisao u Tokijskom
2 suđenju.

3 U tom predmetu, sudije su izjavile sledeće, tužilaštvo
4 mora da pokaže da je postojao sistem zaštite zatvorenika, a da
5 su optuženi znali ili je trebalo da znaju za krivična dela
6 koja se vrše i da nisu preduzeli ništa celishodno, kako bi to
7 sprečili u sklopu ovlašćenja koja su dati optuženi imali u
8 sklopu datog sistem.

9 Pozivam se na stranice 31 i 32, presude Međunarodnog
10 vojnog suda za Daleki Istik [sic].

11 Ove reči nam pokazuju koliko su visoki kriterijumi
12 postavljeni i na koji način se izvode potrebni dokazi. Dakle,
13 ovde ne govorimo o odgovornosti na osnovu nemara, već govorimo
14 o individualnoj krivičnoj odgovornosti i da bi se ispunila
15 pravna merila neophodna za dokazivanje tog vida odgovornosti,
16 neophodno je dokazati da je optuženi dejstvovao u sklopu
17 sistema za upravljanje zatvorenicima, nezavisno od toga da li
18 govorimo o međunarodnom oružanom sukobu ili internom siku
19 [sic], sukobu i da je optuženi u okviru tog sistema imao
20 saznanja i bio kadar da preduzme mere u sklopu svojih
21 ovlašćenja, kako bi sprečio krivična dela. Međutim, mi uopšte
22 nemamo nikakvih dokaza u ovom predmetu, da je g. Veseli
23 dejstvovao u sklopu jedne takve strukture. Isto uostalom važi,
24 kao što smo maločas videli, kada je u pitanju udruženi
25 zločinački poduhvat, pa samim time važi i za pitanje

1 odgovornosti pretpostavljenog.

2 Postoji još jedna, jedan pravni argument na koji želim da
3 ukažem, a to je pitanje III oblika udruženog zločinačkog
4 poduhvata. O tome se govori u stavu 605 podneska tužilaštva.
5 Tužilaštvo kaže da su optuženi pokušavali da uspostave
6 kontrolu nad Kosovom, uprkos tome što su znali da bi prilikom
7 ostvarenja tog cilja moglo da dođe do izvršenja krivičnih dela
8 iz optužnice. To je ovako dosta uopšteno sročena formulacija.
9 Međutim, da bi postojao III oblik UZP-a, neophodno je da
10 postoji i I oblik UZP-a. Neophodno je najpre dokazati da je
11 postojao zajednički cilj da se izvrši krivično delo. UZP I,
12 mora da postoji zajednički cilj. Ne možemo da imamo predmet
13 samo na osnovu toga što su optuženi eventualno mogli da
14 predvide da će doći do krivičnih dela. Prvo mora da se pređe
15 ova prva prepreka, da se dokaže da su optuženi učestvovali u
16 ostvarenju zajedničkog cilja da se izvrše određena krivična
17 dela. A, kao što znamo, to nije dokazano kada je u pitanju g.
18 Veseli, pa samim time ne postoji ni mogućnost da je on mogao
19 da predvidi da će biti izvršena krivična dela. Jer sve se,
20 uopšte uzev može predvideti. Neophodno je za krivičnu presudu,
21 to konkretno i dokazati. Neophodno je uspostaviti vezu između
22 njegovog umišljaja i njegovih radnji ili učestvovanja u
23 kolektivnim radnjama.

24 O svemu tome podbrobno govorimo u stavovima 650 do 653
25 našeg završnog podneska.

1 Tužilaštvo pokušava da iznese argumente o tome šta je
2 predvidljivo uopšte uzev, međutim to je sa pravne tačke
3 gledišta pogrešno u zaključku.

4 Časni sude, morali smo da sačekamo izlaganje zastupnika
5 žrtava g. Lawsa u utorak, kako bi smo u ovoj sudnici čuli glas
6 razuma. Priznanje da je na Kosovu vođen oslobodilački rat, da
7 je većina pripadnika OVK u tom ratu učestvovala čestito i
8 ispravno, da tokom rata dolazi i do krivičnih dela koja
9 naravno treba priznati i kojima, povodom kojih treba da se
10 krivcima sudi.

11 U ovom predmetu imamo 155 žrtava. Te žrtve zaslužuju i
12 mir i pravdu. To je naša ljudska želja. To je ono što mi
13 želimo za njih, kao što to želimo za svoje vlastite porodice.
14 Međutim, besmisleno je to što tužilaštvo pokušava kri --
15 krivično da goni ljude poput g. Veselija, u pustoj nadi da će
16 na taj način doneti pravdu.

17 Vidimo da tužilaštvo nije uspelo da dokaže postojanje
18 udruženog zločinačkog poduhvata, u okviru obaveštajne službe.
19 Nije uspelo da uspostavi vezu između onih koji su vršili
20 krivična dela na terenu, a za koje tužilaštvo tvrdi da su bili
21 u sklopu obaveštajne mreže ili tajne policije ili tajne ove
22 ili one organizacije.

23 Postupivši na taj način, tužilaštvo je prenebreglo da se
24 g. Veseli u redovim OVK bavio legitimnim radom, da je on sve
25 vreme tokom rata pokušavao da promoviše OVK u inostranstvu, a

1 onda da uz podršku međunarodne zajednice, objedini narod
2 Kosova i izdejstvuje mirovni sporazum koji je naišao na opšte
3 reči hvale, kao sporazum koji je omogućio uspešan prelazak u
4 mirnodopsko doba. On je pomogao dakle, da se postigne sporazum
5 koji se smatra izvanrednim prirodom [sic], iz -- izvanrednim
6 prirodom [sic] saradnje na nacionalnom i međunacionalnom
7 nivou, sa trajnim uspešnim ishodom. To je, njegovi postupci su
8 hvale vredni. Naravno da je pravda svuda potrebna, a naročito
9 u onim regionima u kojima dolazi do sukoba.

10 Pravda je ono što omogućava da svaka žrtva bude
11 zadovoljena. Žrtve imaju pravo na pravdu, no pravo na pravdu
12 ima i g. Veseli. On mora biti oslobođen po svim tačkama
13 optužnice. Bila bi velika nepravda da se postupi na drugi
14 način.

15 Hvala, časni sude.

16 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala vama, g.
17 Dixon.

18 Mislim da možemo možda sada da počnemo, pređemo na pauzu
19 za ručak.

20 G. ROBERTS: [Prevod] Da, slažem se časni sude.

21 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Posle pauze ćemo
22 saslušati završnu reč Selimijeve odbrane. Pauza do 2 i 30.

23 --- Pauza za ručak u 12:39 časova

24 --- Nastavak sa radom u 14:30 časova

25 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] U redu je. Spremni

1 smo za odbranu g. Selimija, za završnu reč.

2 Izvolite.

3 G. ROBERTS: [Prevod] Hvala vam, časni sude. Dobar dan
4 vama i svima u sudnici i oko nje.

5 Čast mi je da počnem izlaganje završne reči za svog
6 klijenta g. Selimija, gotovo tri godine nakon što sam izneo
7 uvodno izlaganje u aprilu 2023. Od tada, g. Selimi je
8 strpljivo i sa poštovanjem pratio postupak. On je prisustvovao
9 svakoj sednici ili lično ili preko video linka. A čućete, a on
10 će vam se i lično obratiti poslednjeg dana postupka.

11 G. Selimi je potpuno nevin za svaku pojedinu optužbu o
12 optužnici. Kao što je odbrana to pokazala u završnom podnesku
13 od 380 strana, tužilaštvo jednostavno nije uspeo da dokaže
14 bilo koju optužbu van svake razumne sumnje. To je to. To je
15 suština naše odbrane. Odbrana nije obavezna da opovrgne
16 optužbe tužilaštva. Tužilaštvo ne može iznoseći optužbe, tu
17 obavezu prebaciti sa sebe na odbranu. Tužilaštvo mora da
18 predoči relevantne i dosledne dokaze sa dokaznom vrednošću i
19 pouzdana svedočenja, da bi dokazalo optužbe van razumne
20 sumnje. Očito je da tužilaštvo, da tužilaštvo u tome nije
21 uspeo ni na jednom frontu.

22 Vreme dodeljeno odbrani podelićemo g. Tully, g. Mair i
23 gđa Sheremati [kao što je prevedeno]. Ja očekujem da ću
24 govoriti oko dva sata, pa će onda preuzeti kolege sutra
25 ujutru. Pa, ću ja onda posle rezimirati sve na kraju. Mi ćemo

1 istovremeno odgovoriti na navode tužilaštva iz završnog
2 podneska i pojasniti bez ponavljanja neke aspekte našeg
3 završnog podneska.

4 Za razliku od tužilaštva, mi nemamo ništa da krijemo u
5 pogledu prirode i sadržaja naših teza. U ovoj završnoj reči,
6 mi ćemo biti vrlo otvoreni, transparentni, u pogledu teza i
7 nećemo se kriti iza dvosmislenih ili besmislenih rečenica,
8 koje provejavaju završnim podneskom tužilaštva. Pozabavićemo
9 se dokazima koji su predloženi u ovom predmetu i time šta oni
10 zaista dokazuju, a ne što bi neko hteo da oni dokažu, kako bi
11 smo vam pomogli da donesete pravu odluku u pogledu raznih
12 optužbi koje je tužilaštvo iznelo protiv g. Selimija.

13 Časni sude, već ste čuli duža izlaganja odbrane Thačija i
14 Veselija. Mi usvajamo i podržavamo te argumente, u meri u
15 kojoj su relevantne za g. Selimija i nećemo ih ponavljati. Mi
16 takođe potpuno stojimo uz naše podneske, argumentaciju, pravnu
17 i činjeničnu iz završnog podneska i drugih podnesaka tokom
18 postupka, posebno prigovor na postojanje, prirodu i raspon
19 UZP-a, po običajnom, po međunarodnom običajnom pravu, kao i
20 prigovor na UZP III vid, za krivična dela sa posebnim
21 umišljajem.

22 Danas imam nameru da se pozabavim sa tri pitanja koja se
23 tiču direktno optužbi tužilaštva.

24 Prvo, navodni UZP u celosti, njegova priroda, svrha i
25 učes -- učestvovanje. Zatim, navodni doprinos g. Selimija ovom

1 UZP-u, bilo direktno ili strukturno, uključujući i navode da
2 je fizički bio prisutan u nekim događajima ili krivičnim
3 delima, kao i kroz njegovu ulogu ili ovlašćenja. I naposljetku
4 ćemo se baviti njegovim navodnim umišljajem.

5 Međutim, pre nego što zađem u ova tri pitanja, hteo bih
6 da se pozabavim na samom početku jednim pitanjem, a to je
7 činjenica da se tužilaštvo uveliko oslanja u svom podnesku, na
8 gospodina, na razgovor g. Selimija sa kosovskim sudovima ili
9 tribunalom i intervjuima koje je navodno dao medijima.

10 Vi ste čuli da je odbrana Thačija to već pomenula. Mi
11 smatramo da se u podnesku tužilaštva taj razgovor spominje 326
12 puta i u dosta slučajeva tužilaštvo taj razgovor koristi kao
13 jedini izvor, uključujući i za činjenice koje idu na štetu sao
14 -- saoptuženih i samog g. Selimija. Ja sada neću ići u
15 detalje, ali ih ima veoma puno, u celom podnesku.

16 Kao što je jasno rečeno u -- u odluci žalbenog veća, ne
17 može im se pridati velika težina, ako se ti razgovori ne mogu
18 dodatno pokre [sic] potkrepiti. To je ključni faktor, koji
19 panel mora uzeti u obzir, kada bude ocenjivo predočene dokaze.

20 Odbrana nije zvala svedoke i g. Selimi je rešio da
21 upotrebi svoje pravo da ne svedoči. Tokom ovih razgovora, g.
22 Selimi, njemu su se obraćali kao svedoku. Nije mu rečeno da
23 je, da se za bilo šta tereti, niti mu je objašnjena svrha tih
24 pitanja. Nije imao advokata. Šta god je u tim razgovorima
25 rekao, ne može se staviti u kontekst, niti ga je ko mogao

1 unakrsno ispitivati. On nije svedočio pred ovim panelom. Nije
2 imao priliku da ispravi, pojasni ili izmeni bilo šta što je
3 rekao u razgovorima sa tužilaštvom, za razliku od svedoka
4 tužilaštva koji su pregledavali svoje ranije izjave beskrajno
5 dugo. G. Selimi nikada nije položio zakletvu sa kojom
6 potvrđuje tačnost iskaza datog tužilaštvu.

7 A, kako to panel dobro zna, praksa je da se svedocima da
8 prilika, pre nego što svedoče, da pogledaju ranije izjave i da
9 ih isprave, da ih isprave. Dakle, bilo koji propust, greška,
10 preterivanje, previd od strane g. Selimija tokom tih razgovora
11 sa tužilaštvom ili sa nekim drugim, nisu bili niti
12 ispravljene, niti pojašnjene. S obzirom da su ga ispitivali o
13 događajima koji su se desili bar 20 godina ranije, bez imalo
14 konteksta i da nije koristio beleške, postojanje grešaka nije
15 iznenađujuće.

16 Tužilaštvo je u utorak izjavilo:

17 "Da ćete teško ikada naći podnesak koji više odbacuje
18 reči sopstvenog klijenta, nego podnesak odbrane Selimija."

19 To je možda tačno, ali g. Selimi nije optužen za to da je
20 nepouzdanoprepričavao događaje ili da se nije dobro setio
21 nečega što se desilo tako davno u prošlosti. Greške ili
22 propusti u njegovom sećanju, sve mogu i verovatno potkopavaju
23 pouzdanost i težinu onoga što je rekao. Panel mora biti
24 svestan svih ovih faktora kao i ograničenja koja je naložilo
25 žalbeno veće, kada bude ocenjivalo neznatnu težinu koju treba

1 pridati ovim izjavama.

2 Sada bih prešao na UZP, udruženi zajednički [kao što je
3 prevedeno] poduhvat za koji tužilaštvo tereti.

4 Moram odmah reći na samom početku, nije bilo UZP-a,
5 uključujući u kome je učestvovao g. Selimi i njegovi
6 saoptuženi, u bilo kojem momentu tokom predmetnog perioda. To
7 je bio stav i to ostaje stav odbrane. A, ako nema UZP-a, onda
8 nema ni krivične odgovornosti za g. Selimija, za krivična dela
9 počinjena pod ovim oblikom krivične odgovornosti.

10 Ovo kažem iz više razloga, ali je najglavniji razlog to
11 da su svi aspekti teza tužilaštva o UZP-u prožeti nedostacima
12 u logici i dokazima. Dakle, govoriću o UZP-u po ovim
13 poglavljima. Krenimo od cilja UZP-a.

14 Vi časni sude znate da tužilaštvo tereti za UZP, u
15 paragrafu 32 optužnice. U periodu od najkasnije marta 1998, do
16 septembra 1999, optuženi i drugi učesnici UZP-a imali su
17 zajednički cilj da ostvare i sprovode kontrolu nad celim
18 Kosovom, između ostalog vršenjem nasilja nad onima koje su
19 smatrali svojim protivnicima i njihovim protivpravno
20 zastrašivanjem, zlostavljanjem ili uklanjanjem.

21 Kao što smo to više puta pomenuli u pretpretresnom
22 postupku, u uvodnom izlaganju i završnom podnesku, samo po
23 sebi, cilj da se ostvari i vrši kontrola nad Kosovom, nije po
24 svojoj suštini kažnjiva. Daleko od toga. Jedini način da se
25 obustavi okrutna i sistemska, sistematska represija albanskog

1 stanovništva na Kosovu, od strane Miloševićevih snaga.

2 U tim okolnostima, kada je cilj UZP-a po svojoj prirodi
3 nije kažnjiv, kao što bi recimo bio UZP da se počini ubistvo
4 ili mučenje, odbrana spori da se uopšte može teretiti po
5 osnovu UZP-a. To je navedeno u tačkama 567 i 568 našeg
6 podneska.

7 Neki sudovi dopuštaju mogućnost UZP-a, ako UZP vidi
8 krivična dela predviđena statutom, kao sredstvo za ostvarenje
9 cilja. Mi smatramo da se time na nedopustiv način prošuru [sic]
10 proširuje vid krivične odgovornosti, stvoren u Tadićevoj
11 žablenoj presudi.

12 Obrana je ovo već ranije u pretpretresnom postupku
13 potegla ovo pitanje. U pogledu oblika UZP-a za koji se u ovom
14 predmetu tereti, rečeno je da će pravna definicija zajedničkog
15 cilja i preduslova za UZP, biti obrađene na, tokom suđenja.
16 Dakle, to ostaje otvoreno pitanje, o kome ovaj panel treba da
17 odluči.

18 Međutim, u svom površnom [kao što je prevedeno] završnom
19 podnesku, paragrafu 7 i u uvodnom izlaganju 9. februara,
20 tužilaštvo je navelo da su članov UZP-a, a kako bi ostvarili
21 navodni cilj, ostvarenje i vršenje kontrole nad Kosovom,
22 počinili zločine, krivična dela protiv svojih protivnika.

23 Ovo odražava činjenicu da tužilaštvo priznaje da je
24 počinjenje ovih krivičnih dela moralo biti glavni način za
25 sprovođenje plana. To ne može biti jedan slučajan događaj

1 unučar [sic], unutar zajedničkog plana.

2 Izvinjavam se prevodiocima. Usporiću.

3 Dakle, te počinjenje krivičnih dela morao biti glavni
4 način na koji se sprovodio taj zajednički plan. To nije mogao
5 biti slučajan događaj. Tako se mora shvatiti, shvatiti teze
6 tužilaštva. Dakle, nije dovoljno da tužilaštvo iznese dokaze o
7 nekažnjivom zajedničkom cilju, da se ostvari i vrši kontrola
8 nad celim Kosovom, ako taj sporazum ne obuhvata i počinjenje
9 krivičnih dela. A, to je, radi se o onim krivičnim delima koja
10 su navedena u paragrafu 32 optužnice.

11 Dakle, vi časni sude kada budete ocenjivali ovo optužbu,
12 vi morate biti uvereni da je zajednički cilj ostvaren
13 izvršenjem tih krivičnih dela koja su popisana, a da ona nisu
14 slučajni događaji unutar tog plana.

15 U skladu sa ovim nekažnjivim ciljem u srži teza
16 tužilaštva, izgleda da je teza tužilaštva da je pokretačka
17 snaga optuženih, uključujući g. Selimija, bila sebična trka za
18 vlašću, a ne oslobađanje njihovog ugnjetenog naroda.

19 Ako je verovati ovoj teoriji, to bi značilo, a to je srž
20 teza tužilaštva, to bi značilo da je g. Selimi uspeo da
21 prevari ne samo Adema Jasharija, već i da je uspeo da
22 iznapuliše [sic] i prevari na hiljade dobrovoljaca koji su
23 rizikovali, a vrlo često i dali svoje živote boreći se za OVK,
24 da bi to ostvarile. Mi smatramo da je ta tvrdnja tužilaštva
25 podjednako uvredljiva i neutemeljena.

1 E, sad u vezi sa time, u ponedeljak je tužilaštvo reklo,
2 iznelo tvrdnju da su tu postojali dodatni ciljevi i izjavili:

3 "... da je cilj da Kosovo stekne nezavisnost, ni na koji
4 način ne isključuje cilj članova UZP-a da steknu kontrolu na
5 kažnjiv način. Logika nameće da je za njih nezavisnost bila
6 preduslov za sticanje pune kontrole."

7 A, stvar je "zdravog razuma i postojeće sudske prakse,"
8 "da osoba može imati više ciljeva" i tu se onda pominje
9 Radovan Karadžić, za koga je zaključeno da je on bio član
10 četiri zasebna UZP-a.

11 Po tom pitanju je totalno nejasno, da li tužilaštvo tvrdi
12 da je nezavisnost bila zaseban cilj, koji je se sprovodio
13 paralelno ili cilj pripadnika OVK. Takođe je nejasno, da li
14 tužilaštvo tvrdi da je to bio UZP da se stekne nezavisnost
15 kažnjivim sredstvima ili legitiman cilj koji je sproveden
16 paralelno sa kažnjivim ciljem. Dakle, tužilaštvo nije
17 objasnilo, ako je legitiman cilj sprovodi paralelno sa onim
18 što tužilaštvo tvrdi da je zajednički krivični cilj, onda
19 tužilaštvo nije objasnilo kako će panel moći da razazna, da
20 odluči da li je optuženi imao umišljaj i doprineo legitimnom
21 ili i legitimnom cilju.

22 U pogledu mnogo načina, podnesak tužilaštva daje više
23 pitanja nego odgovora.

24 Što se konkretno g. Selimija tiče, dokazi ne potkrepljuju
25 zaključak da se on čak i složio da se stekne i vrši kontrola

1 nad celim Kosovom. Iako je učestvovao u borbama ili kao
2 pripadnik gerilaca koji su pre rata vodili oružane akcije ili
3 tokom predmetnog perioda, dokazi ukazuju na to da Selimija
4 nije motivisala lična moć, već jednostavno sloboda za njegov
5 narod. A, to je jasno iz onoga što je činio i nakon predmetnog
6 perioda, kao i tokom predmetnog perioda.

7 On nikada nije aktivno tražio da bude postavljen na
8 položaj vlasti. Nema dokaza da je on tražio da ga postave za
9 glavnog inspektora ili za ministra javnog reda. Kada je
10 privremena vlada Kosova prestala sa radom krajem 1999. godine,
11 Selimi nije tražio političku vlast, već je postavljen za
12 komandanta vojne akademije i komandanta za obuku i vojnu
13 doktrinu unutar kosovskog Zaštitnog korpusa. On jeste kasnije
14 ušao u parlament, nekih deset godina nakon rata. Ove činjenice
15 se ne poklapaju sa slepom trkom za moć, na kojoj tužilaštvo
16 gradi svoje teze i optužbe.

17 Sada bih prešao na učesnike udruženog zajedničkog
18 poduhvata. Tužilaštvo je u završnoj reči u ponedeljak reklo
19 sledeće, "ne tražimo osuđujuću presudu ni kaznu za glavni
20 štab, ni za OVK. Isto tako, osuda i kazna se ne mogu izreći
21 nekome samo zato što je bio u glavnom štabu ili pripadnik
22 OVK."

23 Mi, kao što je to rekla i Thačijeva odbrana, se u
24 potpunosti sa ovim slažemo. A, to je upravo ono što tužilaštvo
25 želi postići pozivanjem na uopštene spekulativne tvrdnje o

1 gener [sic], o glavnom štabu i OVK, kako bi prikrilo brojne
2 rupe u svojim dokazima.

3 Kao što smo naglasili u paragrafu 573 svog podneska:

4 "Osobe sa zajedničkim ciljem nisu nužno članovi UZP.
5 Interakcije i saradnja među ljudima, što je njihovo zajedničko
6 delo, od tih ljudi čini grupu. Zajedničko delovanje članova
7 UZP-a mora se dokazati."

8 Dakle, nije dovoljno da tužilaštvo pokaže da su g. Selimi
9 i ostali navodni učesnici UZP-a imali zajednički cilj. Ono
10 mora dokazati da su ti navodni članovi UZP-a, zajedno radili u
11 cilju unapređenja tog zajedničkog cilja. Međutim, tužilaštvo
12 je uslov da postoji zajedničko delovanje, zamenilo konceptom
13 kolektivne odgovornosti. Iako zvuče blisko, ovi koncepti su
14 veoma različiti.

15 Tužilaštvo se poziva, kako bi prikrilo nedostatak dokaza,
16 tužilaštvo se poziva na standardni koncept, stav zajedničkog
17 dogovora, odlučivanja i odgovornost četvorice optuženih. To se
18 vidi u paragrafu 64 završnog podneska tužilaštva, gde piše,
19 "pripadnici vođstva OVK i komandne strukture, potvrdili su da
20 je glavni štab davao naređenja da se ubiju i zatvore
21 kolaboracionisti. Zamenik komandanta, svedok 4401 na primer je
22 rekao da iako nije bilo pisanih dokumenata za konkretne
23 slučajeve, da je postojala kolektivna odluka glavnog štaba,
24 kojom se dozvoljavalo preduzimanje mere protiv
25 kolaboracionista."

1 Kao što sam ja to već pomenuo, tužilaštvo dalje iznosi
2 uopštene tvrdnje da je, da se "glavni štab često sastajao i
3 koordinisao u okviru proces kolektivnog odlučivanja," u
4 paragrafu 103 ili "kolektivnog savetovanja." Ima dosta drugih
5 referenci na kolektivno odlučivanje ili savetovanje glavnog
6 štaba.

7 Dakle, sa jedne strane, bez obzira na to što mi sporimo
8 ovo, dakle da se postavlja pitanje u kojoj meri te tvrdnje
9 precizno, tačno odražavaju svedočenje svedoka, a ne nekakva
10 nagađanja, te tvrdnje ukazuju na meru koju tužilaštvo nije u
11 stanju da pokaže da je g. Selimi ušao u sporazum sa -- za
12 zajednički krivični cilj. To što je odluka o nekim navodnim
13 politikama doneta kolektivno, kako tvrdi tužilaštvo, ne znači
14 da se g. Selimi lično sa njima slagao. Dakle, tužilaštvo nije
15 nikako uspelo da optužbe protiv g. Selimija individualizuje.

16 Tužilaštvo je u utorak prećutno priznalo ovaj nedostatak
17 izjavivši [sic], izjavivši:

18 "Ovo nije krivica zbog povezanosti sa drugima, to je
19 krivica zbog udruživanja sa umišljajem."

20 To piše na stranicama 28529 i 30 [kao što je prevedeno].

21 Moram da čestitam tužilaštvu, kako je nedostatak dokaza
22 pretvorilo u pravni koncept koji im ide na ruku. Taj koncept
23 udruživanja sa umišljajem, pokazuje da tužilaštvo prećutno
24 prihvata da su mu teze klimave. Tužilaštvo ne može, niti je
25 indi -- individualizovalo radnje Selimija i drugih optuženih.

1 Taj konceptualni jaz i nedovoljnost dokaza se vide na tri
2 načina.

3 Najpre, kada je reč o saopštenjima na koje se tužilaštvo
4 u velikoj meri poziva. Nema pouzdanih dokaza u pogledu toga ko
5 ih je napisao. Ni jedan član glavnog štaba nije potvrdio da se
6 vodila, da su se vodili razgovori o tim saopštenjima. Nemamo
7 beleške sa sastanaka glavnog štaba, u kojima se govori o
8 takvim razgovorima. Jednostavno, nema osnova kako bi se
9 pripisala odgovornost svim članovima, odnosno svim optuženima
10 za ta saopštenja.

11 Pod dva, sastanci koji su navodno održavani u glavnom
12 štabu ili između članova glavnog štaba i komandanata zona.
13 Imamo velike nedostatke u pogledu toga ko je njima
14 prisustvovao, kojim sastancima i kada i gde i kako su
15 informacije deljene sa tih sastanaka.

16 Pod tri, naređenja koja je izdao glavni štab, koja
17 pokazuju da je glavni štab imao određeni stav prema
18 kolaboracionistima. Nema dokaza o tome da je g. Selimi znao,
19 učestvovao ili pak podržavao bilo kakve te navodne, bila kakva
20 ta navodna naređenja. Da je g. Selimi učestvovao u tome,
21 jednostavno zbog položaja koji je imao u glavnom štabu ili
22 zato što je bio prisutan na Kosovu u relevantno vreme, je samo
23 puka pretpostavka tužilaštva.

24 Tužilaštvo u 110 stavu kaže da je održano 29 sastanaka
25 glavnog štaba tokom predmetnog vremena. Pa, ipak postojanje

1 većine tih sastanaka se jednostavno konstatuje na osnovu nekih
2 propratnih referenci u izjavama svedoka ili u drugim
3 dokumentima. Čak i kad postoji evidencija o onome što je
4 rečeno na sastanku glavnog štaba, to je često ne više od tek
5 neke rukom napisane beleške koja se nikome ne može pripisati i
6 nema nikakvih informacija o tome ko je prisustvovao, šta je ko
7 rekao ili o čemu je postignut dogovor. Za veliki broj tih
8 sastanaka, nemamo nikakvu evidenciju.

9 I usled toga, vi ne možete ni na koji način biti sigurni
10 šta je g. Selimi prihvatio ili na šta nije prihvatio na tim
11 sastancima, šta je podržavao ili pak nije, kao član tog
12 organa. Niti možete biti sigurni za šta je znao, zbog navodnog
13 izveštavanja glavnog štaba u celini. Vi ste čuli veliki broj
14 puta tokom suđenja da se govori o glavnom štabu u celini.
15 Upućene su informacije glavnom štabu, rečeno je glavnom štabu.
16 To je tako uopštena tvrdnja na koju se poziva tužilaštvo, kako
17 bi pripisalo odgovornost svima koji su bili u toj
18 organizaciji.

19 Te uopštene reference o izveštavanju unutar zone, bilo
20 vojne policije, obaveštajnog sektora ili drugih pripadnika
21 OVK, jednostavno ne pokazuje da su konkretne informacije
22 dostavljene bilo kom pojedincu, koji se tvrdi da je bio
23 učesnik u UZP-u, a svakako ne g. Selimiju.

24 E sad, kada je reč o pojedincima za koje tužilaštvo tvrdi
25 da su bili članovi UZP-a, oni se navode da su sledeći Azem

1 Syla, Fatmir Limaj, Lahi Brahimaj, Sylejman Selimi, Rrustem
2 Mustafa, Shukri Buja, Latif Gashi i Sabit Geci. To je u 35
3 stavu optužnice.

4 Tužilaštvo želi da se pozove na navodne političke i
5 ideološke povezanosti između tih pojedinaca, koje su bile u
6 vremenu pre inkriminisanog perioda. I odnosi se i na g.
7 Selimija. Konkretno se kaže da je on bio član LPK i da je
8 stoga imao te veze sa optuženima i drugim članovima kroz taj
9 organ. I odbrana je o tome govorila detaljno u stavovima 307
10 do 310 svog završnog podneska. Ali, nema nikakve druge veze
11 između g. Selimija ili g. Krasniqija ili g. Veselija, iz
12 vremena pre inkriminisanog perioda. Nije pokazana nikakva
13 takva veza.

14 Sad, umesto tih dokaza o povezanosti i o dogovoru između
15 navodnih učesnika u UZP-u, tužilaštvo se poziva na irelevantna
16 razmatranja, koja su iz vremena nakon tog sporazuma, pa čak i
17 nakon vremenskog perioda optužnice. Na primer, tužilaštvo kaže
18 da je g. Limaj, g. Syla i g. Selimi su bili članovi odbora ili
19 PPDK u oktobru 1999. To je dakle nakon inkriminisanog perioda,
20 što je potpuno nerelevantno za pitanje da li je postojao neki
21 sporazum iz vremena, iz ranijeg perioda, između njih, kako bi
22 se obrazovao UZP.

23 Povezanost g. Selimija sa drugim licima koja nisu
24 optužena pred ovim sudom, a koja su navodno bili učesnici u
25 UZP-u, u potpunosti se temelji na njihovim prolaznim

1 interakcijama, a ne na nekom konkretnom sporzumu između njih,
2 da se nešto postigne.

3 Na primer, kaže se da su optuženi boravili u kući Lahija
4 Brahimaja, u Jablanici. To je bilo pre ili tokom
5 inkriminisanog perioda. Kaže se da je g. Selimi bio blizak sa
6 Sabitom Gecijem, zato što je on navodno otišao iz kuće Sabita
7 Gecija, kada je otišao da održi govor, tokom prvog javnog
8 pojavljivanja OVK.

9 Tužilaštvo čak pominje i g. Lushtakua i kaže u ponedeljak
10 da je on bio stari saborac Rexhepa Selimija. Isto važi i za
11 Remija, za koga se kaže da je bio bliski saradnik g. Selimija
12 i Adema Jasharija, odnosno da je bio sa g. Selimijem i Ademom
13 Jasharijem, pre onog napada na porodično imanje Jashari.

14 Tužilaštvo je očajno, kako bi pokazalo da je postojala
15 nekakva veza između tih lica, tih navodnih učesnika u UZP-u i
16 to pokazuju upravo ti nerelevantni faktori. Proći kroz kuću g.
17 Gecija ili Brahimaja, a da nemate nikakve dokaze o ulozi ili
18 razgovorima ili sporazumi koji je postignut tokom tog susreta,
19 nije nikakav dokaz, istinski dokaz.

20 Ono što je još interesantnije, tužilaštvo govori o
21 Fatmiru Limaju i kaže da je živeo zajedno sa g. Selimijem i da
22 to na neki način ukazuje na nekakav odnos između njih i da je
23 to osnov za sporazum koji je u osnovi krivičnog zločinačkog
24 prana [sic]. Tužilaštvo to je ponovilo i u ponedeljak tokom
25 izlaganja.

1 Ima mnogih optužbi na račun g. Limaja, u završnom
2 podnesku tužilaštva, a g. Limaj nije optuženi u ovom predmetu
3 i ne može da iznosi odbranu na te optužbe. Ali, teško je s
4 obzirom kada vidimo koji je obim tih optužbi, pa da ne
5 zaključimo da je g. Selimi često prikazan tek kao neki
6 saradnik g. Limaja. To su optužbe koje se tiču njega, prenose
7 se na Selimija, budući da Limaj nije tu, jednostavno zato što
8 je g. Selimi imao lični kontakt sa Limajem. I to je potpuno
9 neprimereno.

10 I na kraju, kada je reč o imenima, ko je, ko su bili
11 učesnici u UZP-u, ime koje se stalno pominje u predmetu tokom,
12 ako mora da se govori u ovom trenutku, je ime Adema Jasharija.
13 Njegova senka pada na ceo ovaj predmet. G. Jashari se pominje
14 kao čovek koji je učestvovao u borbama oko i u Prekazu 1998,
15 početkom marta 1998. Tužilaštvo to navodi u svom podnesku u
16 1333 [kao što je prevedeno] stavu podneska tužilaštva. I tu
17 poku -- on se takođe pominje i u drugim slučajevima u vezi sa
18 optuženima, kada je se sastao sa g. Thačijem i Veselijem 1992.
19 To je u 788 stavu. Ili da mu je, da je predstavljen g.
20 Selimiju, da ga je predstavio Sylejman Selimi 1994. To je u 98
21 stavu. I pominje se takođe i 4. mart 1998, kada je održan
22 sastanak između g. Selimija, Sabita Gecija, Sylejmana
23 Selimija, Rrustema Mustafe i Rrahmana Rame, kada su govorili o
24 povećanju kapaciteta OVK i jačanju naoružanja.

25 Implicitni zaključak tužilaštva na osnovu ovih tvrdnji

1 je, da te veze između optuženog i g. Jasharija, su na neki
2 način relevantni za tezu tužilaštva o UZP-u. I to je zato što
3 tužilaštvo smatra da g. Jashari je čovek koji nije imenom
4 naveden kao učesnik u tom UZP-u. Ni jedno drugo obrazloženje
5 ne može se navesti kao razlog zašto ga navode. To je nužna
6 posledica UZP-a, kakvog ga predstavlja tužilaštvo. A, to je,
7 da svaki viši rukovodilac u OVK se navodi kao mogu -- mogući
8 učesnik u UZP-u, uključujući i g. Jasharija.

9 Međutim, ja nemam nikakvu sumnju u to da bi tužilaštvo
10 odbilo da da direktan odgovor, ako bi ga pitali, da li
11 smatrate da je g. Jashari bio učesnik u UZP-u. Da je njihova
12 teza da je on zaista to bio, oni bi morali da to transparentno
13 i jasno kažu. Ali, kao što je često slučaj sa njima, oni
14 izbegavaju tako teška pitanja i ne smete im dozvoliti da
15 izbegnu da odgovore na takvo pitanje.

16 Sada bih želeo da govorim o pitanju protivnika, navodnih
17 protivnika, onako kako se to navodi u optužnici.

18 Najpre, kada je reč o definiciji kolaboracionista,
19 početna tačka u pogledu kolaboracionista mora biti da su to
20 pojedinci, za koje se smatra da su na, uz jednu stranu u
21 sukobu, ali da zapravo pomažu drugoj strani i da su oni
22 legitimni razlog za zabrinutost. Ja bih takođe želeo da
23 istaknem, kao što i samo tužilaštvo kaže, da pritvaranje i
24 zatvaranje može biti zakonito i legitimno, kada postoje
25 razumni osnovi da se smatra da postoje bezbednosne bojazni,

1 zbog kojih je to "apsolutno neophodno." I pozivam se na
2 apelacioni panel u predmetu Shala, koji kaže da mora postojati
3 "ozbiljan i legitiman razlog 'da se smatra da neko lice, u
4 pogledu njegovih aktivnosti, saznanja ili kvalifika --
5 kvalifikacija, predstavlja istinsku pretnju za sadašnju ili
6 buduću bezbednost organa koji ga zatvaraju.'"

7 Nema sumnje da postoje različita tumačenja onoga što se
8 smatra kolaboracionistom i da su o tome na drugačiji način
9 govorili i svedoci tužilaštva i da se drugačije govori u
10 dokazima. Budući da nema sporazuma o definiciji o tome ko je
11 kolaboracionista, o tome govorimo i mi u odbrani i tužilaštvo.

12 Tužilaštvo kaže da u suštini glavni štab nikada nije
13 konkretno formalnu definiciju "kolaboracioniste," jer je to
14 omogućilo učesnicima u UZP-u da ciljaju određene, više
15 pojedinaca kao kolaboracioniste. Tako barem ja razumem ono što
16 je tužilaštvo iznelo.

17 Međutim, nema dokaza o tome da su optuženi zapravo želeli
18 da se namerno suzdrže od toga da definišu kolaboracioniste,
19 zato što su želeli da njima obuhvate već što širu definiciju.
20 To je jednostavno puko nagađanje sa strane tužilaštva. Nema
21 nikakvih beleški sa sastanaka, nemamo nikakva svedočenja koja
22 podržavaju da su oni želeli da izbegnu da donesu takvu
23 definiciju.

24 Dokazi o tome da nema pisane definicije kolaboracionista,
25 koju su sačinili učesnici, učesnici, članovi glavnog štaba, ne

1 predstavlja namerno odbijanje da se to uradi.

2 A, kada je reč o g. Selimiju, kaže se šta je on smatrao
3 da je, šta je kolaboracionista, ali ta definicija je vrlo
4 uska. I hteo bih da kažem da imamo dve optužbe koje tužilaštvo
5 iznosi u tom smislu, odnosno dve tvrdnje. Kaže se da je on
6 definisao "kolaboracioniste" vrlo usko i da je želeo da se
7 toga drži.

8 Najpre, kada je reč o jednom čoveku koji je bio zatvoren
9 u Likovcu, u avgustu 1998. O tome je puno bilo reči u završnom
10 podnesku odbrane. Govorilo se o njegovom zatvaranju. Iako
11 odbrana osporava da je g. Selimi bio prepoznat tokom
12 ispitivanja, teza tužilaštva je da je u prisustvu Selimija
13 ovaj zatvorenik ispitivan o navodnom, o navodnoj saradnji sa
14 srpskim zvaničnicima. I rečeno je da je taj čovek prepoznao g.
15 Selimija i da je onda Selimi rekao tom pojedincu da ga pusti
16 nakon što je puš [sic], nakon što je ispitivan. Međutim, to je
17 ignorisano. Dakle, g. Selimi, čak i nakon što je čuo da je taj
18 čovek navodno kolaboracionista, je ovom čoveku rekao, koji ga
19 je ispitivao, rekao da ga pusti, jer je smatrao da on zapravo
20 nije kolaboracionista. Tako da čak i u samom, samoj tezi
21 tužilaštva vidimo da g. Selimi nije smatrao tog čoveka
22 kolaboracionistom i nije želeo da se bilo kakve mere preduzmu
23 protiv njega.

24 Pod dva, kada je reč o čoveku koji je bio u zoni Lab,
25 tužilaštvo kaže u 857 stavu svog podneska, da je Remi odobrio

1 hapšenje tog lica, zato što je on navodni srpski
2 kolaboracionista, koji je bio zatvoren u Bagori [kao što je
3 prevedeno]. Kao što je tužilaštvo potom iznelo, taj čovek koji
4 je imao veze sa glavnim štabom, je potom pušten iz zatvor,
5 nakon što je glavni štab intervenisao i ostao je pod nadzorom
6 Mustafe.

7 E sad, iako odbrana osporava da je g. Selimi znao da je
8 taj čovek zaista uhapšen i zatvoren od strane komande u Labu,
9 iako je bio bivši pripadnik srpske policije, g. Selimi je,
10 kako kaže tužilaštvo, želeo da on može da se bori za OVK. To
11 ponovo podriva bilo kakvu široku definiciju kolboracioniste,
12 koju tužilaštvo pripisuje g. Selimiju.

13 Ni jedna druga interakcija sa navodnim kolaboracionistom
14 koji je bio zatvoren se pripisuje g. Selimiju. Ima daljih
15 optužbi protiv g. Selimja u odnosu na Klečku u aprilu 1999 i
16 to odbrana osporava, kao što smo naveli u našem podnesku. Ali,
17 čak i po tezama tužilaštva, ovaj pojedinac nije bio
18 kolboracionista, već je bio pripadnik OVK, koji je bio
19 zatvoren zbog disciplinskih prestupa. Prema tome, on u tom
20 predmetu nije kolaboracionista i prema tome, tužilaštvo nije
21 izvelo dokaz da je g. Selimi takođe imao široko tumačenje
22 kolaboracioniste, niti tražio jednu definiciju koju bi trebale
23 da poštuju starešine u zonama.

24 Što se tiče druge kategorije protivnika, tu su teze
25 tužilaštva jako slabe, konfuzne i kontradiktorne, kao što se

1 vidi po pitanju LDK. Ne postoji jedan, jedno definitivno
2 gledište LDK o ciljevima i sredstvima, iako je LDK
3 tradicionalno imao politiku nenasilja, LDK je okupio jako puno
4 različitih mišljenja i priroda i obim vojne akcije, takođe je
5 varirao.

6 Dakle, brojni članovi LDK su smatrali da je potrebno
7 uzeti oružje. Čak i članovi vlade u izgnanstvu su smatrali da
8 je potrebno uzeti oružje, da bi se postiglo oslobođenje.

9 Dakle, to je razlog za razgovore u Oslu, u maju 1998. Dakle,
10 to nisu bila politička gledišta entiteta koji je bio potpuno
11 suprotstavljen principu vojne snage za postizanje oslobođenja
12 Kosova. Dakle, dovoljan broj članova LDK se priključio LDK
13 [kao što je prevedeno] i onda to obara prezumpciju da su oni
14 predstavljali protivnike, samo zato što su imali veze sa LDK.

15 Sad govorim o tome da tužilaštvo smatra da je zajednički
16 plan, u suštini sproveden kroz naređenja i saopštenja.

17 Odbrana temelji to, kaže, dakle glavni argument
18 tužilaštva koji se iznosi u stavu 67 njihovog podneska je da
19 su saopštenja imala dvojnu svrhu. To su bila i uputstva koja
20 su bila prosleđivana komadantima zona, da targetiraju
21 kolaboracioniste i upozorenja potencijalnim ili stvarnim
22 protivnicima. Međutim, ništa od toga ne odgovara ni logici, ni
23 dokazima koje je izvelo tužilaštvo.

24 Dakle, što se tiče argumenta da su to bila uputstva, a to
25 se takođe navodi u stavu 358, kaže se da je "komanda zone Lab

1 smatrala da su saopštenja glavnog štaba njih ovlašćivala da se
2 na određeni način ponašaju ili postupaju prema
3 kolaboracionistima i onima koje su smatrali da ometaju rad
4 OVK."

5 Dakle, taj argument proizilazi isključivo iz dokaza
6 svedoka 4746. A, njegovo svedočenje nije uverljivo. 4746 ne
7 navodi konkretne saopštenja, konkretna saopštenja koja smatra
8 da su mu nalagala da preduzima mere protiv protivnika. Dakle,
9 u komuniqueu 53 se kaže da se preduzimaju kaznene mere protiv
10 elemenata kolaboracionista od strane glavnog štaba. Saopštenje
11 54 smatra da oni koji vode specijalni rat, "će biti tretirani
12 u skladu sa zakonima, u ratnim okolnostima."

13 Ovo se može smatrati kao obaveštenje za one koji primaju
14 ta -- ta saopštenja o merama koje glavni štab preduzima u
15 odnosu na kolaboracioniste, ali ne može predstavljati
16 ovlašćenje izričito ili ne, da takve mere trebaju da budu
17 preduzete u zonama ili na nižem nivou. 4746 nije ni naveo
18 tačno kakve mere su bile predviđene tim saopštenjima. Na
19 primer, on ne objašnjava kako je smatrao da ga to ovlašćuje da
20 hapsi ili zatvara kolaboracioniste.

21 Takođe se spominju neka saopštenja u zoni Lab i tu se
22 govori o nekim merama koje su preduzimate pre 2. avgusta. Ovo
23 je potvrđeno u P167, odluka o oslobađanju jednog pojedinca,
24 koji je bio zatvoren u avgustu i septembru, u zoni Lab.
25 Međutim, tu se uopšte ne spominju saopštenja glavnog štaba i

1 govori se o pravnim odredbama UÇK i o informacijama.

2 Dakle, ovo pokazuje da te, ako je teorija tužilaštva
3 tačna, da te, ta saopštenja otvoreno daju uputstvo onima na
4 nivou zona da vrše krivična dela protiv protivnika, a zašto
5 onda o komandanti zona nisu otvoreno to vršili, obavestavali
6 članove glavnog štaba o tim zločinima? Zašto 1D0029 kaže da
7 treba preduzimati mere protiv tih ljudi, ako je glavni štab to
8 nameravao u celini? Zašto su komandanti zona nastojali da
9 sakriju ova zatvaranja ili maltretiranja od članova glavnog
10 štaba, ako je glavni štab nameravao da ih ovlasti da to rade?

11 Drugi komandanti zona ili članovi glavnog štaba koji su
12 svedočili za tužilaštvo, nisu potvrdili tumačenje 4746 tih
13 saopštenja. Na primer, 4401 takođe se citira, zbog toga što je
14 rekao da javna saopštenja su shvaćena od strane komandanata
15 OVK, kao da prenose politiku OVK i ovlašćuju mere protiv
16 protivnika. Dakle, kada je bio ispitivan o dokazima, o tome u
17 sudu, 4401 je objasnio da ovo nije bilo više niš -- ništa od
18 ličnog tumačenja saopštenja, a nije naveo neko konkretno
19 saopštenje koje bi sadržalo takve instrukcije.

20 Takođe, postoji --

21 Što se tuče [sic], tiče drugog dela teze tužilaštva o
22 saopštenjima, kada su slavili smrti, sama saopštenja ne
23 podržavaju ovo tumačenje. Ovde se govori nekoliko puta u
24 podnesku tužilaštva, ali govorićemo o stavu 60, koji se odnosi
25 na saopštenje broj 28.

1 Na početku, saopštenje 28 je iz januara 1997, pre nego
2 što je g. Selimi ili bilo koji od optuženih uopšte bili
3 članovi glavnog štaba.

4 Ako upozorenja kolaboracionistima su bili jedan od
5 glavnih ciljeva za te, ta saopštenja, onda bi morali da
6 verujemo, da su te radnje koje se u njima opisuju, zaista i
7 izvršene. Međutim, ovde tužilaštvo nije izvelo dokaze da je to
8 stvarno bilo tako.

9 Tužilaštvo uopšte nije navelo žrtve u optužnici, bilo kog
10 pojedinca koji je spomenut u saopštenjima glavnog štaba kao
11 kolaboracionista i protiv koga je glavni štab preduzeo mere.
12 Ovo samo ponavlja imena koja su navedena u saopštenjima i da
13 se uglavnom ona spominju zbog propagande.

14 U ponedjeljak, tužilaštvo je osporilo to da su saopštenja
15 bila propaganda, zbog više pri -- primera radnji protiv
16 kolaboracionista, koji se navode u stavu 1473 do 1480. To je
17 tačno u onoj meri u kojoj je tužilaštvo izvuklo imena navodnih
18 kolaboracionista iz saopštenja. Međutim, to ne pokazuje da su
19 radnje protiv njih zaista i izvršene, onako kako se to navodi
20 u saopštenjima.

21 Suprotno tome, ako su žrtve iz optužnice, bili deo grupe
22 protivnika, mere za preuzete protiv njih su imale svrhu da ih
23 upozore i bili bi konkre -- bile bi konkretno navedene u
24 saopštenjima. To je jedini način, na koji bi takvo upozorenje
25 i bilo korisno i funkcionalno.

1 Izvinjavam se. Nastavljam dalje.

2 Dakle, na kraju odbrana tvrdi da saopštenje 59 i dokazi
3 44 [kao što je prevedeno] o ovoj temu [sic].

4 Ne podrivaju tezu da saopštenja nisu bila centralni deo
5 UZP-a, onako kako tužilaštvo tvrdi.

6 4401 jeste svedočio da su saopštenja predstavljala neku
7 vrstu upozorenja, ali su uglavnom bili proganda. U istom
8 smislu se govori o navodnoj prirodi izdavanja uputstava tih
9 saopštenja, ali se ne spominju konkretna saopštenja. I sve se
10 svodi manje-više, na lično mišljenje.

11 Tužilaštvo se tako oslanja na stav 322, u vezi saopštenja
12 59, kako bi podržala svoju opštu tezu u vezi svrhe
13 kolaboracionista. Tužilaštvo tvrdi u stavu 322 svog podnesna
14 [sic], da godinu dana nakon komunikea 52, g. Selimi je javno
15 doprineo pričama o tome da je Gani Geci izdajica, da je ubio
16 Rexhu u ime FARK-a, sa punim saznanjima, ne samo da je takva
17 optužba lažna, već i da predstavlja opasnost za Gecija i za
18 njegovu porodicu.

19 Dakle, ovo je jedan poseban predmet. Gani Geci se smatrao
20 direktno odgovoran u saopštenju 59, za smrt komandata OVK
21 Abedina Rexhu. Saopštenje ne kaže da će mere biti preduzete
22 protiv g. Gecija, niti daje uputstva drugima da to urade.

23 Kada je g. Selimi govorio o ovom incidentu godinu dana
24 kasnije, postojale su informacije da je g. Geci odgovoran za
25 smrt g. Rexhe. G. Selimi kaže da u saopštenju 59 da je Rexhi

1 bio odgovoran za to. I onda je ponovio tezu da je Gani Geci
2 ubio g. Rexhu.

3 Tu se ne govori uopšte da je g. Geci vodio srpske snage,
4 niti da je bio označen kao kolaboracionista. Ne spominje se
5 koje mere i da li uopšte treba preduzeti mere protiv Gecija.
6 Selimi postavlja retoričko pitanje, da li je ubistvo bilo
7 politički mos [sic], motivisano.

8 Pitanje koje trebate da razmotrite časni sude, nije da li
9 je Gani Geci ubio Abedina Rexhu, niti da li je g. Selimi bio u
10 pravu kada ga je optužio za to 30. oktobra 1999. Ono što je
11 bitno je da li je ovaj, ovo saopštenje dosledno sa i pokazuje
12 teoriju tužilaštva da su saopštenja korišćena za targetiranje
13 protivnika. G. Geci nije bio targetiran na osnovu ovog
14 saopštenja, jer on je bio pripadnik LDK, već zato što se
15 smatralo da je on ubio komandanta OVK, a to je potpuno drugi
16 razlog, koji ne potpada pod zajednički cilj.

17 Tužilaštvo takođe tvrdi da je glavni štab izdavao
18 naređenja i propise koji su "omogućavali ili konkretno bili
19 usmerili [sic] ka izvršenju zajedničkog cilja." Međutim, kada
20 se to razmotri, ti dokumenti pokazuju da su naređenja u stvari
21 bila usmerena na zakonitu organizaciju nestrukturisanih
22 jedinica i dalje sprovođenje vladavine prava.

23 Tužilaštvo tvrdi da glavni štab je izdavao naređenja za
24 stvaranje jedinica vojne policije. I oslanja se na različite
25 verzije nepotpisanog naređenja, koje je izdato 2. jula 1998,

1 od strane glavnog štaba. I tu se kaže, da vojna policija treba
2 da zaustavi sumnjiva lica. Znači to je P03675 do 74. Dakle, to
3 je uvršteno bez posredstva svedoka i nije mogao da dokument
4 bude stavljen u kontekst od strane nekog svedoka. Ne spominju
5 se protivnici, čak ni koji su pojedinci ovlastili ljude za
6 zatvaranje.

7 Slično tvrdnja da su ova naređenja uključivala i
8 osnivanje pritvorskih objekata i zatvaranje kolaboracionista,
9 naravno nema nikakvih pismenih naređenja koje je citiralo
10 tužilaštvo i radi se samo o neodređenim svedočenjima svedoka
11 4746 i 4752.

12 U svakom slučaju, naredbe za osnivanje vojne policije i
13 pritvorskih objekata se ne mogu smatrati kao koraci ka
14 omogućavanju i izvršenju zajedničkog krivičnog cilja. Jedinice
15 vojne policije su radile razne stvari, u okviru funkcionisanja
16 OVK, a to nije imalo nikakve veze sa pritvorom sumnjivih.

17 Isto tako, imajući u vidu to da je tužilaštvo reklo da je
18 zatvaranje u OVK, nešto što nije samo po sebi bilo nezakonito,
19 jednostavno osnivanje takvih pritvorskih objekata po
20 definiciji ne doprinosi krivičnom cilju. U tom smislu, ovde
21 postoje tri posebna naređenja, P00741 [kao što je prevedeno],
22 P168 i P1017.

23 Međutim, nije jasno tužilaštvo reklo, da li ta naređenja
24 ukazuju na zajednički cilj, na osnovu naređenja glavnog štaba
25 ili da je glavni štab bio zabrinut zbog zlostavljanja koja se

1 izvršavaju na nižem nivou i da je preduzimao mere da se to
2 zaustavi. Dakle, ova, ova suprotnost ukazuje na inkohherentnost
3 teza tužilaštva.

4 Naređenje od 28. oktobra 1998, od Zyrapija, nalaže da
5 komandanti zona treba da povećaju, "pojačaju provere" i govore
6 o tome da glavni štab preduzima mere koje su suprotne navodima
7 o sprovođenju zajedničkog cilj.

8 Drugo naređenje, P168 se odnosi na vrlo konkretnu pretnju
9 od strane pojedinaca koji su bili naoružani, unutar srpskih
10 snaga u Đakovici. Tužilaštvo tvrdi da članovi lokalne policije
11 nisu bili deo srpskih oružanih snaga, ali postoje dokazi da su
12 ti pojedinci bili direktno naoružani, opremljeni od tih
13 strana. To nisu bili prijateljski nenaoružani članovi
14 policije, već su to bili elementi koji su se borili protiv
15 OVK.

16 Poslednji dokument koji je uvršten, poslednji dokument
17 P1017, koji je uvršten putem 4576, se temelji na onom što se
18 može samo opisati kao jedan komplikovani proces pokazivanja
19 dokumenta i sugestija svedoku da je slično dokumentu iz
20 njegove knjige, a svedok to nije hteo da potvrdi. Dakle, iako
21 je časni sud prihvatio taj dokument, uradio je to sa sledećom
22 zadržkom, a to je na stranici transkripta 12700:

23 "Sud će prihvatiti ovaj dokument, ali on nema baš neku
24 veliku dokaznu vrednost, a težina će mu se kasnije pridati,
25 ako je, ali je moguće da neće biti neka velika važnost."

1 Kao što tužilaštvo nije tražilo da ovaj dokument stavi u
2 kontekst sa bilo kojim svedokom i konkretno to nije pokazalo
3 4752, ne može se razumno njemu pridati dokazna vrednost.

4 Časni sude, ja sada dolazim, sam skoro pri kraju polovine
5 moje prezentacije. Dakle, teza tužilaštva o zajedničkom
6 krivičnom poduhvatu nije logična, ona je inkohherentna i nije
7 potkrepljena. Uprkos finim rečima tužilaštva, ona se bazira na
8 pripisivanju krivice zbog povezanosti, kolektivne odgovornosti
9 glavnog štaba. Dakle, nepotkrepljena je i ima razna nagađanja
10 svedoka. Dakle i ima i nije uopšte adekvatna.

11 Ja ću dalje nastaviti o ulozi g. Selimija unutar UZP-a.

12 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala vam.

13 Nastavićemo za 15 minuta.

14 --- Prekid u 15:30 časova

15 --- Nastavak sa radom u 15:45 časova

16 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] G. Roberts,

17 izvolite. Nastavite kada budete spremni.

18 G. ROBERTS: [Prevod] Hvala, časni sude. Nadam se da ću
19 privesti kraju svoje izlaganje danas popodne. Možda ću vas
20 zamoliti da mi dodelite još 5 do 7 minuta, ako budem pred kraj
21 izlaganja, kada završimo zvanično sa radom, ali blagovremeno
22 ću vas o tome obavestiti.

23 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Samo nam skrenite
24 pažnju na to šta vam treba.

25 G. ROBERTS: [Prevod] Hvala, časni sude.

1 Sada kao što sam najavio, prelazim na navode o doprinosu
2 g. Selimija udruženom zločinačkom poduhvatu, odnosno UZP-u.

3 Kao što stoji u stavu 110 odluke o potvrđivanju
4 optužnice:

5 "Doprinos učinioca udruženom zločinačkom po -- poduhvatu,
6 pravno gledano ne mora da bude ni nužan, ni bitan, ali u
7 najmanju ruku mora da predstavlja znatan doprinos krivičnim
8 delima za koje se zaključi da je dato lice odgovorno."

9 To je potvrđeno, to je izričito potvrđeno i tokom
10 pripremne konferencije tužilaštva 15. februar 2023, a
11 podudara se i sa zaključkom iz odluke u predmetu Mladić, po
12 pravilu 98 bis, od 15. aprila 2014, drugostepenom presudom u
13 predmetu Krajišnik i drugoste [sic] i prvostepenom presudom u
14 predmetu Shala.

15 Nije ovde u pitanju puka formalnost koju treba ispuniti.
16 U pitanju je -- ključni kriterijum koji, na kojem počiva
17 odgovornost na osnovu učešća u UZP-u. Međutim, ni jedan od
18 tobožnjih doprinosa g. Selimija UZP-u, ne ispunjava taj strogi
19 zadati uslov.

20 Kao primeri njegovog doprinosa navode se stvari koje
21 nemaju nikakve veze sa konkretnim krivičnim delima. Tužilaštvo
22 tako tvrdi da je g. Selimi učestvovao u organizaciji prevoza
23 oružja, stav 187 završnog podneska, da je učestvovao u
24 razgraničenju zona, stavovi 213, 370, u ojačavanju postojećih
25 jedinica, stav 390 ili u odobravanju isplate sredstava

1 članovima OVK u operativnim zonama, stav 206.

2 Tužilaštvo nije objasnilo, ni pismeno, ni usmeno, na koji
3 je on to način bitno doprineo krivičnim delima. Ništa što su
4 oni opisali ne predstavlja kažnjivo delo, niti doprinosi
5 izvršenju tih krivičnih dela. Sve što tužilaštvo navodi, su
6 najobičniji, najobičnije radnje, koje se obavljaju u sklopu
7 opšteg funkcionisanja [sic] vojske, koja je trenutno, u
8 predmetnom periodu, u zametku.

9 Što se tiče, kako bi utemeljili odgovornost g. Selimija
10 na osnovu tih radnji, ako se postupi na taj način, ukida se
11 zapravo svaka razlika između kažnjivog i nekažnjivog
12 ponašanja.

13 Što se tiče teže [sic], teze tužilaštva, u pogledu g.
14 Telimija [sic] i njegovog navodnog doprinosa, tužilaštvo to
15 iznosi u stavovima 528 do 543 završnog podneska. Pokušaću sada
16 da se osvrnem na njihove navode redom, kako bi ste jasno
17 uvideli da g. Selimi nikakav bitan doprinos krivičnim delima
18 nije dao.

19 Pre svega, u stavovima 528 do 532 govori se da je on
20 učestvovao u formulisanju, sprovođenju planova, u sprovođenju
21 politika, usvajanju pravilnika, strukturisanju vojske i
22 raportiranju. Tu se tužilaštvo oslanja na činjenicu da je g.
23 Selimi, tobožnje, tobože zauzimao važno, važan položaj u
24 hijerarhiji i to bi po rečima tužilaštva, na neki način
25 trebalo da predstavlja po sebi doprinos izvršenju krivičnih

1 dela iz optužnice. Ali, mi znamo da to nije dovoljno da se
2 dokaže postojanje bitnog doprinosa. To je istaklo prvo
3 predretresno veće MKSJ-a, u predmetu Mbarushimana:

4 "Nije dovoljno da optuženi bude rukovodilac i da obavlja
5 rukovodilačku funkciju, da se dokaže da je on znatno doprineo
6 izvršenju krivičnih dela."

7 Napominjem da je tužilaštvo pokušalo da umanja značaj
8 ovog predmeta, koji sam maločas citirao, u utorak, rekavši da
9 se u ovom predmetu i u citiranom predmetu radi o različitim
10 vidovima odgovornost. Ali, suštinsko načelno je isto u oba
11 predmeta, a to je da položaj vlasti sam po sebi ne znači da je
12 lice na vlasti znatno doprinelo izvršenju krivičnih dela.
13 Tužilaštvo nije iznelo ni jedan argument kojim bi opovrglo to
14 osnovno pravno načelo.

15 Sa tim u vezi tužilaštvo iznosi i argumente o tome da je
16 g. Selimi kao glavni inspektor, mogao da vrši postavljenja.
17 Odbrana je znatan deo svog podneska posvetila tom pitanju,
18 stavovi 349 do 451, našeg podneska. Ja ću se ovde osvrnuti
19 samo na nekoliko aspekata argumentacije koju je iznelo
20 tužilaštvo.

21 Pre svega, tužilaštvo tvr -- tvrdi da je u julu 1998,
22 Selimi bio postavljen na položaj glavnog inspektor. Međutim,
23 tužilaštvo se ostavlja [sic] na dokaze sa tim u vezi, koji, u
24 kojima nisu navedene, navedeno tačno relevantni vremenski
25 periodi. Tužilaštvo nije ukazalo ni na jedan konkretan

1 dokument ili izjavu svedoka, koje bi, u kojima bi se
2 razjasnilo to pitanje relevantnih vremenskih perioda. A, pošto
3 nemamo dokumentarnih dokaza u pogledu toga kada je g. Selimi
4 postavljen na ovaj položaj, niti imamo iskaze svedoka sa tim u
5 vezi, panel ne može da smatra da je to pitanje dokazano van
6 razumne sumnje.

7 Druga tačka, kada je reč o konkretnim ovlašćenjima koje
8 je on imao obavljajući tu funkciju, tužilaštvo u svom podnesku
9 tvrdi da je u svojstvu glavnog inspektora, Selimi bio na
10 "istom hijerarhijskom nivou," koji bi, na kojem bi se nalazio
11 generalni komandant ili glavnokomandujući. To stoji u stavu
12 106 završnog podneska tužilaštva.

13 Međutim, taj navod tužilaštvo nije izreklo jasno i
14 glasno, nego više je to sročilo u vidu nekakvih na --
15 nagoveštaja, što je inače -- čemu je inače, tužilaštvo inače
16 sklono u svom podnesku. Da li sada tužilaštvo kaže da je g.
17 Selimi obavljao funkciju glavnokomandujućeg OVK, sa
18 odgovarajućim dužnostima i odgovornostima? Da li tako treba da
19 shvatimo njihov završni podnesak?

20 Izgleda da to jeste slučaj, jer oni u stavu 529 kažu:

21 "U svojstvu glavnog inspektora, Selimi je zauzimao viši
22 hijerarhijski položaj u odnosu na direkcije i nalazio se na
23 nivou glavnokomandujućeg."

24 To tokom izvođenja dokaza, tužilaštvo nikada nije
25 službeno reklo, a još manje dokazalo. Ta tvrdnja se ne nalazi

1 u njihovom predpretnom podnesku. Tu je tužilaštvo reklo
2 jednostavno, da je glavni inspektor podnosio izveštaje
3 glavnokomandujućem. Nikakva tvrdnja nije iznesena da je on bio
4 na istom hijerarhijskom nivou kao i sam glavnokomandujući,
5 položaj koji je prema organizacionoj šemi koju je predoši
6 [sic], predočilo tužilaštvo, zauzimao g. Thaçi.

7 Ni jedan svedok nije dao iskaz sa tim u vezi, tokom
8 suđenja. G. Thaçi je izneo jednu dvosmisleni izjavu tokom svog
9 razgovora sa tužilaštvom. Tužilaštvo tu izjavu nije pokušalo
10 da razjasni, tako da se na taj razgovor ne možemo osloniti,
11 kada pokušavamo da utvrdimo činjenično stanje u vezi sa ovim
12 pitanjem. Svedoci tužilaštva, na primer 4401, 4752, 4290, nisu
13 unakrsno ispitivani u vezi sa ovom temom.

14 Svedok, iskaz svedoka 4752, dokazni predmet P1355.7,
15 strana 23, kada mu je postavljeno pitanje o zadacima i
16 dužnostima glavnog inspektora, taj svedok je rekao sledeće:

17 "...inspektor nije bio na istom nivou. On nije bio
18 ravnopravan sa ostalim direkcijama. Nije. On je bio na nivou
19 glavnog komandanta, što znači da je primao instrukcije od
20 glavnog komandanta, u pogledu toga kakve inspekcije treba da
21 obavlja i kakve zadatke treba da vrši."

22 Prema tome, svedok 4752, nije rekao u vezi sa ovom temom
23 ono što je tvrdila [sic], tužilaštvo nagoveštava da jeste. On
24 je rekao, da je glavni inspektor primao instrukcije od
25 glavnokomandujućeg, a ne da je bio na "istom nivou kao

1 glavnokomandujući OVK."

2 Što se tiče ostatka is -- iskaza svedoka 4752 i iskaza
3 drugih svedoka i dokaznih predmeta kojima raspolažemo, svi ti
4 materijali potvrđuju da glavni inspektor nije zauzimao položaj
5 na višem nivou od direkcija. Ako išta, njegova funkcija i
6 ovlašćenja su bili na nižoj lestvici. Zapravo je to bila jedna
7 nova funkcija, funkcija glavnog inspektora i nejasno je
8 zapravo kakva su bila njegova ovlašćenja. On nije imao svoj
9 štab, nije imao svoje potčinjene, nije imao sistem
10 referisanja; to piše u stavovima 410 do 420. Nije bio nadležan
11 za neke konkretne jedinice; to opisujemo u stavovima 421 do
12 429. On čak nije bio ni pozivan sa sastanke glavnog štaba,
13 kojima su prisustvovali isključivo direktori direkcija; stav
14 380.

15 Što se tiče instrukcija koje je dobijao od
16 glavnokomandujućeg, svedok 4752 je potvrdio da je Azem Syla
17 bio van teritorije Kosova tokom dužeg vremenskog perioda, tako
18 da Selimi njemu nije mogao tokom tog perioda da referiše, niti
19 je pomenuti svedok ikada bio, video nikakve izveštaje koji su
20 razmenjivani između g. Syle i g. Selimija, niti postoje
21 presretnute komunikacije između njih dvojice.

22 Prema tome, glavni inspektor nije imao jasno definisanu
23 funkciju, a svakako nije imao funkciju koja bi hijerahijski
24 bila na višem nivou od direktora direkcija.

25 Na primer, u dokaznom predmetu P715, jasno se navodi da

1 glavni inspektor nije imao nadležnosti u disciplinskim
2 pitanjima. To su potvrdili svedoci 4769 i 4752, analizirajući
3 potojeće propise. Pogledajmo stav 125 podneska tužilaštva. Tu
4 se pak kaže da je glavni štab izdavao disciplinske mere, da je
5 to činio načelnik glavnog štaba, komandant OVK, zatim
6 komandant službe za javni red, komandant obaveštajne službe i
7 zamenici komandanata su mogli da izriču disciplinske mere u
8 skladu sa postojećim propisima.

9 Ali se nigde ne pominje da je takvo ovlašćenje imao
10 glavni inspektor.

11 Tužilaštvo ne može istovremeno da se oslanja na takve
12 izjave, u kojim jasno stoji da glavni inspektor nije imao
13 službena ovlašćenja, a da na osnovu istih dokumenata tvrdi,
14 kao što je to tužilaštvo reklo u sudnici u petak, da je u
15 svojstvu glavnog inspektora Selimi obavljao operativnu
16 funkciju, nadzornu funkciju i izricao disciplinske mere.
17 Jedini dokument na koji se tužilaštvo sa tim u vezi poziva
18 3D27, uopšte ne pominje nikakve disciplinske mere koje je
19 glavni inspektor bio kadar da izriče.

20 Tužilaštvo nije uputilo ni na jedan službeni dokument
21 OVK, ni na jedno naređenje, ni na jedan propis, koji bi
22 potkrepili opštu, tu tvrdnju opšte prirode, koje ono iznosi,
23 tvrdeći da je g. Selimi imao ta i ta ovlašćenja.

24 Tužilaštvo se izgleda u potpunosti oslanja na dokazni
25 predmet P3749, a to je jedan dokument u rukopisu, crtež u

1 rukopisu bez datuma, za koji se tvrdi da predstavlja
2 organizaciju glavnog štaba, u nekom datom trenutku.

3 Dakle, kažem to je jedan dokument u rukopisu, jedan
4 nažvrljani dokument, koji nije službeni dokument, koji ne nosi
5 datum, nema nikakvih dokaza o tome ko je to napisao i u kom
6 cilju. Dokument je pronađen u domu g. Selimija, ali to nam
7 ništa ne govori o svim ovim ne -- nejasnim i nerešenim
8 pitanjima. Dokument je prihvaćen u predmet, u dokaze,
9 nezavisno od svedoka, na samom kraju izvođenja dokaza
10 tužilaštva, tako da nemamo nikakve elemente konteksta, koji bi
11 nam pomogli da shvatimo kakav je to dokument i kakvu mu
12 dokaznu snagu treba pripisati.

13 Uopšte uzev, kada je reč o dokumentarnim dokazima,
14 tužilaštvo nije predočilo dokaze o tome kako je izgledala
15 struktura glavne inspekcije, koliko je tu bilo inspektora,
16 zamenika inspektora, ko su bili njihovi potčinjeni. Takođe je
17 nejasno, kao što sam već rekao, ko je proizveo taj dokument,
18 tako da se mi na njega ne možemo razumno osloniti.

19 Što se tiče sadržine dokumenta, iz nje ne proističe da je
20 glavni inspektor bio na istom hijerarhijskom nivou kao
21 glavnokomandujući. Kaže se u stvari, da je g. Selimi bio
22 obični pomoćnik komandanta, koji nije zapravo imao nikakvu
23 bitnu rukovodeću ulogu.

24 Kasnije, tužilaštvo, kasnije je tužilaštvo iznelo
25 neuverljivu tvrdnju, da je glavni inspektor imao i viši čin od

1 načelnika direkcije za operativna pitanja. Mimo iskaza svedoka
2 4752, o kojem sam prethodno već govorio, ta tvrdnja se izgleda
3 zasniva na jednoj ranijoj izjavi g. Selimija, u kojoj je on
4 izneo da je prethodno, na početku, vršio funkciju načelnika
5 direkcije za operativne poslove, a tek posle toga, funkciju
6 glavnog inspektora. Međutim, nigde u izjavi g. Selimija se ne
7 kaže da je položaj glavnog inspektora bio hijerhijski viši od
8 položaja načelnika direkcije za ope [sic], za operativna
9 pitanja.

10 Tužilstvo ni na koji drugi način ne potkrepljuje tu svoju
11 tezu, već jednostavno iznosi uopštene tvrdnje u vezi sa
12 funkcijom i nadležnostima glavnog inspektora, bez ikakvog, bez
13 ikakvog temelja u dokazima. Oni se oslanjaju na puste
14 tvrdnje, na nekakve žvrljotine o kojima nikakav svedok nije
15 ispitivan, na svoje komentare i tumačenja. Nema nikakvih
16 jasnih, konkretnih, opipljivih dokaza u vezi sa ovim pitanjem.

17 Drugo, da pogledamo sada stavove 533 i 534, u kojima se
18 govori o tome kako je g. Selimi omogućavao ili podsticao
19 vršenje krivičnih dela, u sklopu zajedničkog zločinačkog
20 cilja.

21 U svojem pismenom podnesku i svojoj usmenoj
22 argumentaciji, tužilaštvo je to pitanje obradilo vrlo površno,
23 kada je u pitanju g. Selimi. Odbrana je suprotno tome, dobre
24 delove svog podneska posvetila tom pitanju, tako da nije
25 potrebno da bog zna šta dodamo onome što smo već pismeno

1 izneli, već ću se samo osvrnuti na nekoliko sitnijih stavki.

2 Pre svega kad je reč o tvrdnji da je g. Selimi zaustavio
3 jednog čoveka u nekom selu u junu 1998 i navodno ga
4 zastrašivao. Imamo vrlo malo dokaza sa pravom dokaznom
5 vrednošću, koji potkrepljuju ovu tvrdnju. I zbog toga
6 tužilaštvo nije mnogo ni insistiralo na toj optužbi. Imamo
7 neke neodređene tvrdnje na koje se tužilaštvo poziva u
8 stavovima 81 i 633, ali se ne citira šta je konkretno neki
9 svedok rekao sa tim u vezi. Šta je to što je g. Selimi navodno
10 rekao, da bi zastrašivao datog pojedinca.

11 Time se bavimo u stavovima 653 do 678. Zapravo se ta
12 optužba temelji na iskazu jednog svedoka, koji je montirao
13 svedočenje, kako bi upleo g. Selimija i neka druga lica u
14 ranije događaje koji su se odigrali u aprilu 1998. godine.
15 Iskaz tog svedoka uglavnom je zapravo iskaz iz druge ruke. On
16 ponavlja reči jednog pokojnika i to kako je on objasnio na
17 koji je način identifikovao g. Selimija je potpuno
18 neubedljivo. Način na koji je opisao samog g. Selimija i
19 okolnosti u kojim se odigrao ceo događaj su krajnje, je
20 krajnje nepouzdan i ne omogućava pouzdanu identifikaciju g.
21 Selimija.

22 Drugo, kada je reč o tvrdnjama koje se iznose u stavu 41
23 optužnice, a u vezi sa krivičnim delima koja su navodno
24 izvršena u Drenovcu, protiv dva protivnika OVK, u junu 1998
25 rekao bih sledeće. Kao što smo izneli u stavovima 680 do 682

1 našeg završnog podneska, tvrdi se da je g. Selimi bio
2 prisutan. To je tvrdnja koju je tužilaštvo iznelo tek
3 naknadno, opisavši ga tek naknadno kao aktivnog učesnika u
4 celom tom događaju. I to u stavovima 82, 534, 767 i 768 svog
5 završnog podneska. Međutim, tužilaštvo te tvrdnje nije
6 potkrepilo. A i način na koji ih je iznelo, sa proceduralne
7 tačke gledišta nije valjan. Što se tiče neodređenih i
8 nepotkrepljenih usmenih argumenata tužilaštva, oni su
9 "nelogični i neutemeljeni." Pozivam se na stranicu zapisnika
10 28451. Tu se ništa ne objašnjava i ništa se ne potkrepljuje od
11 optužbi koje je iznelo tužilaštvo.

12 Odbrana se na to osvrće u svom podnesku. Pojedinci koje
13 pominje tužilaštvo, njihova pozdanost i kredibilnost je
14 kompromitovana i ne počiva na predocenim dokazima.

15 Pod tri, u vezi sa navodnom prisutnošću g. Selimija u
16 blizini događaja nakon borbi u Orahovcu u julu 1998 i kako je
17 on učestvovao i koordinisao operacije. O tome je bilo puno
18 reči u stavovima 782 do 816 našeg podneska. Svi dokaz potvrđuju
19 da on, da ovo nije bio napad na Orahovac, koji je pokrenuo
20 glavni štab, već da su to pokrenule lokalne jedinice
21 samovoljno. G. Selimi nije bio prisutan na početku borbi.
22 Došao je kasnije, sa svedokom 4752, sa kojim je ostao na
23 liniji fronta, naspram kontra-napada Vojske Jugoslavije.
24 Učešće g. Selimija u defanzivnim aktivnostima, kako bi se
25 odbio napad i brzi odlazak u Lapušnik, pokazuje odsustvo bilo

1 kakvih saznanja ili uloge koju je on imao u vezi sa
2 zatvorenicima koji su navodno zarobljeni od strane lokalnih
3 jedinica. Ni raspoloživi dokumentarni dokazi P1329, P67 ili
4 P643, niti 643, niti iskaz svedoka na koji se poziva
5 tužilaštvo, ne ukazuju na bilo kakvu ulogu Selimija.

6 I pod četiri, kada je reč o optužbama u vezi sa g.
7 Selimijem, da je on bio prisutan tokom ispitivanja jednog
8 protivnika u Likovcu, u avgustu 1998, o tome govorimo u
9 podnescima [kao što je prevedeno] 743 do 766 našeg podneska i
10 o tome sam već govorio. To se u potpunosti temelji na
11 nepouzdanom iskazu jednog svedoka, koji je tražio po prvi put
12 pred ovim panelom da implicira g. Selimija u njegovo
13 premlaćivanje, a to je optžba koju nikada ranije nije izneo,
14 iako je imao brojne prilike. Mogućnost finansijske
15 kompenzacije, a svedok je priznao tužilaštvu da ga to
16 interesuje, čini se da je bilo dovoljno za ovog svedoka da
17 slaže pred panelom. Iako tužilaštvo ispravno se nije pozvalo
18 na ovaj nov i potpuno lažan deo svedočenja, potpuno je
19 nelogično da tužilaštvo nije moglo da izvede logičan
20 zaključak, da je toliko mala kredibilnost ovog svedoka, da na
21 njega ne mogu da se pozovu i nije iznenađujuće da se
22 tužilaštvo ne poziva na ovo, već samo -- samo kaže da je g.
23 Selimi bio prisutan u tom trenutku, na datom mestu. Tužilaštvo
24 čak ni ne govori o zahtevu tog lica da bude pušteno, niti da
25 je to lice bilo zlostavljano, tek nakon što je čovek za koga

1 se kaže da je bio g. Selimi, bili prisutno.

2 Pet, kada je reč o navodnom zastrašivanju jedinica
3 povezanih sa LDK, u zoni Dukadin početkom septembra 1998, a
4 kao što se navodi u stavu 45 optužnice. Odbrana je opsežno
5 govorila o ovim optužbama u stavovima 817 do 881, u završnog
6 podneska. Aktivnosti g. Selimija su bile ograničene, ali
7 opravdane s obzirom na situaciju kakva je bila u tom trenutku.

8 Međutim, želeo bih da podsetim šta tužilaštvo insi --
9 insinuirala, kada je reč o učešću g. Selimija u navodnu zaveru
10 da se ubiju neki pojedinci. O tome se govori u stavu 339
11 završnog podneska tužilaštva. Ta optužba se temelji na
12 svedočenju svedoka 4448 i upravo ukazuje na to kako, kakav je
13 mali kalibar i kredibilitet svedoka na koje se tužilaštvo
14 oslanja. Svedok 4448 je tokom dugo vremena odbijao da odgovara
15 na pitanja i manipulirao je tužilaštvom kada mu je to
16 odgovaralo, kao što je to radio i pred drugim organima reda.
17 Ovaj panel nije ništa drugačiji bio za njega. I ubedio je
18 očajnog tužioca da piše američkim imigracionim vlastima, kako
19 bi im rekao da je ovo važan iskaz svedoka koji treba da
20 svedoči pred sudom. Jedan svedok je imao nula posto uverenja u
21 istinitost izmišljenog iskaza svedoka 4448. I ni vi ne bi
22 trebalo da pridajete veći značaj tome.

23 Šest, kada je reč o stavu 46 optužnice o navodnom učešću
24 g. Selimija u hapšenju, zatvaranju i zastrašivanju članova
25 parlamentarne delegacije u Ćirezu. Mi se u potpunosti slažemo

1 sa tužilaštvom, da panel mora da razmotri sve dokaze u celini,
2 kada bude ocenjivao ovu optužbu. To je na strani transkripta,
3 izjašnjenje tužilaštva od ponedeljka 28438. Međutim, kada to
4 bude radio, panel mora da uzme u obzir i inherentne --
5 inherentna protivurečenja koja postoje između iskaza svedoka u
6 pogledu ovoga. A, tužilaštvo se ne trudi da to pomiri i o tome
7 odbrana detaljno govori u stavovima 882 do 922.

8 Ono što takođe primećujemo je da u završnom podnesku
9 tužilaštva, tužilaštvo je odustalo od prvobitnih optužbi na
10 račun g. Selimija, u vezi sa ovim događajem. Jedna od četiri
11 optužbe koje su isprva bile iznete protiv g. Selimija, samo je
12 jedna ostala, a čak ni ona nije potkrepljena ni jednim dokazom
13 koji je na zadovoljavajućem nivou.

14 Sedam, kada je reč o hapšenju, zatvaranju i postupku
15 vođenom protiv Blerima Kuqija, o čemu je reč u stavovima 502
16 do 503 predpretresnog podneska tužilaštva, nema nikakvih
17 direktnih optužbi niti dokaza o učešću g. Selimija u tim
18 zbivanjima. Kao što detaljno navodimo u stavovima 1009 do 1049
19 našeg podneska, završnog podneska, dokazi o ovom događaju su
20 nejasni i ograničeni. Nigde se ne kaže da je g. Selimi
21 učestvovao u donošenju odluke, niti sprovođenju tih
22 aktivnosti. U svakom slučaju, dato lice koje je navodno žrtva,
23 nije protivnik, onako kako tužilaštvo daje tu definiciju
24 protivnika u stavu 32 optužnice.

25 Isto važi i za osmu optužbu u pogledu g. Selimija, koja

1 se navodi u stavu 49 optužnice, kada je reč o događaju iz
2 aprila 1999, u Klečkoj. O tome je tužilac govorio, a i
3 zastupnik žrtava 2. februara.

4 Najpre bih želeo da kažem, da kao i sve optužbe koje se
5 iznose u optužnici, g. Selimi se ne tereti da je fizički
6 izvršio bilo koje krivično delo u vezi sa ovim događajem. Oni
7 su to jasno, to je, o tome je odbrana jasno iznela svoju
8 argumentaciju u završnom podnesku.

9 U svakom slučaju nepotkrepljena i izmišljena
10 identifikacija, prepoznavanje g. Selimija, kao i izmišljena
11 priča o tome kako je svedok prethodno utvrdio da se sastao sa
12 njime, kako bi kasnije mogao da ga prepozna, je u potpunosti
13 nepouzdana. Tužilstvo ništa nije uradilo, niti pismeno, niti
14 usmeno, da odbaci bilo koju od legitimnih kritika u pogledu
15 tog prepoznavanja i identifikacije i samo je pono -- ponovilo
16 tu tvrdnju kao da nema nikakvog protivljenja.

17 Prisetićete se tog neverovatnog, a vrlo zgodnog opisa,
18 kako se g. Selimi pojavio kao čovek na belom konju, svega
19 nekoliko nedelja pre tog događaja. Tako očito falsfikovano
20 objašnjenje bi trebalo da vas spreči da date bilo koji značaj
21 tom iskazu.

22 Međutim, ako čak i uzmete da je taj iskaz iskreno dat,
23 mnogi ključni problemi podrivaju to prepoznavanje g. Selimija,
24 koje je tužilaštvo u potpunosti ignorisalo, a o kojima mi
25 govorimo u našim, našem završnom podnesku, u stavovima 934 do

1 977. To prepoznavanje g. Selimija je suštinski nepouzđano.

2 Devet, kada je reč o Ymeru Xhafiqiju, tužilaštvo se
3 poziva na iskaz svedoka 3724, koga je obavestilo lice koje je
4 povezano sa nadimkom g. Selimija, nadimkom Desetka, da je
5 Xhafiqi bio pod kontrolom "više formacije." I da je to bio
6 jedan od dvojice svedoka koji su svedočili pred sudom, u
7 pogledu navodnog saznanja Selimija o toj otmici. To je na
8 strani transkripta 28415.

9 Međutim, svedok 3724 iskreno je priznao da nije znao ko
10 je "Desetka."

11 A, kada je reč o drugom svedoku na koji se poziva, na
12 koga se poziva tužilaštvo, to nepouzđana identifikacija koju
13 odbrana osporava, nije bila takva da je zapravo potvrđeno da
14 je to lice prepoznalo Selimija i da je on znao za zatvaranje,
15 već samo da je navodno on bio upitan o tome.

16 I na kraju, imamo još dva, dve optužbe pro [sic], na
17 račun g. Selimija, koje tužilaštvo ne bi trebalo da, pri
18 kojima tužilaštvo ne bi trebalo da ostane. Jedno se tiče
19 optužbi da je g. Selimi pretio novinaru i aktivisti za ljudska
20 prava, u oktobru 1998, u Jablanici. O tome se govori u stavu
21 47 optužnice. Ta optužba se temelji na iskazu jednog svedoka,
22 čiji je iskaz, čije je svedočenje prihvaćeno na osnovu pravila
23 155. A, njegovo svedočenje se nije odnosilo na g. Selimija,
24 jer po rečima pretresnog panela, optužba je nepotkrepljena i
25 dao ju je svedok koga g. Selimi nije mogao unakrsno da ispita.

1 Usled toga, navodi, nanosi se povreda prava koja, g. Selimija,
2 koja je veća od dokazne vrednosti tog dela svedočenja svedoka.
3 To je u stavovima 193 i 197 odluke F1603. Tužilaštvu je
4 naloženo da dostavi verziju tog dokumenta u kom je taj odlomak
5 redigovan.

6 U podnesku F03155, se kaže da je, da su:

7 "Članovi glavnog štaba takođe dobili nalog i bili
8 implicirani u napadanje protivnika u zoni Dukađin, u oktobru
9 1998. I krajem -- krajem oktobra 1998, jedan protivnik je
10 odveden u štab u Jablanici, gde ga je ispitivao čovek koga je
11 ovaj prepoznao, a Sokol Dobruna je rekao da to jeste bio član
12 glavnog štaba."

13 Ta tvrdnja se temelji na tri pasusa iz izjave svedoka,
14 koju tužilaštvo nije redigovalo. Ti pasusi i dalje impliciraju
15 g. Selimiju taj događaj, protivno nalogu panela. Mi smatramo
16 da je u potpunosti neprimereno da se tako postupa.

17 I na kraju, kada je reč o daljim optužbama, tužilaštvo
18 kaže da je g. Selimi bio povezan sa licem po imenu Sami Duga,
19 to je stav 1005 završnog podneska tužilaštva. On se uopšte ne
20 pominje u predpretresnom podnesku tužilaštva. U stavu 513
21 predpretresnog podneska, se govori isključivo o, se govori
22 isključivo o svedočenju svedoka 4839, koji je govorio o
23 navodnom naređenju g. Selimija, upućenom jednom licu iz sela
24 Duga, ali je kasnije to povučeno. Da, naređenje je kasnije
25 povučeno.

1 I kada ste prihvatili svedočenje svedoka 4839 u odluci
2 F02013, vi ste rekli da je to nešto što se ne navodi u
3 optužnici, niti je ta osoba ubijena, ali da je to relevantno,
4 ali ste ga odbacili zbog povrede prava do koje bi došlo.
5 Međutim, tužilaštvo je ponovo iznelo tu optužbu u stavu 1005
6 svog završnog podneska, ali u drugom obliku. I to u vezi sa
7 nekim drugim Dugom. Usput da kažem, ova optužba nije smela da
8 se iznosi na račun g. Selimija.

9 Pod tri, činjenica da nije vršena istraga, niti sprečeno
10 izvršenje krivičnih dela, niti su ona kažnjena, to su stavovi
11 535 i 536 završnog podneska tužilaštva.

12 Ovo je u suštini pitanje odgovornosti nadređenog da
13 spreči ili kazni izvršenje krivičnih dela. G. Selimi nije imao
14 ovlašćenje da pušta zatvorenike. To kako je svedok 4743 video
15 ovlašćenja g. Selimija, nema nikakve veze sa njegovim
16 istinskim ovlašćenjima i nerelevantno je za optužbe koje se
17 iznose u optužnici.

18 Drugi aspekti njegovih navodnih saznanja o krivičnim
19 delima na osnovu onoga što je emitovano u medijima, je bio
20 predmet stavova 1131 do 1153 završnog podneska odbrane.

21 Pod četiri, širenje informacija kako bi se promovisao
22 zajednički cilj i širila mržnja, nepoverenje i strah. To je
23 stav 537 završnog podneska tužilaštva. Kaže se da je on vršio
24 širenje takvih informacija, mada je to ograničenog obima.

25 Najpre, tužilaštvo se poziva na ulogu g. Selimija, kada

1 se OVK prvi put pojavila pred javnošću u novembru 1998, iako
2 je to pre inkriminisanog perioda. Ja ću govoriti o sadržaju te
3 izjave kasnije, ali to je bilo više od četiri meseca, odnosno
4 više od pet meseci pre bilo kojih krivičnih dela za koja se
5 tereti u optužnici. To znači da to nije moglo da predstavlja
6 značajan doprinos UZP-u i nije pokazano da postoji bilo kakva
7 veza između tog govora i konkretnih krivičnih dela za koja se
8 tereti u optužnici.

9 Isto tako, tvrdnja tužilaštva da je "G. Selimi učestvovao
10 u komunikacijama tokom rata, kako bi se postarao da zvanične
11 izjave glavnog štaba se vide kao merodavne," su besmislene
12 zato što nisu potkrepljene. Dokazi na koje se pozivaju su
13 relativno ne -- nekontroverzne izjave koje je dao 4410, koji
14 je rekao da kada se sastao sa g. Selimijem, rekao je da mu je
15 bilo drago što ga vidi nakon rata, ali je izneo neke primedbe
16 u pogledu toga kako albanska televizija izveštava o ratu, zato
17 što to izveštavanje nije istinski odraz onoga što se dešava na
18 terenu.

19 Svedok 4410 nikada nije objasnio kako taj relativno
20 bezazlen komentar sa kojim se on složio, znači da g. Selimi se
21 starao da zvnične izjave glavnog štaba budu merodavne.

22 Bilo koji zahtev za realno, objektivnu ocenu sukoba od
23 strane onih koji su bili u ratnoj zoni je u potpunosti
24 suprotno tvrdnji tužilaštva da je g. Selimi želeo da
25 kontroliše kakve se poruke iznose ili da se, da određuje koji

1 stav se iznosi.

2 Pet, imenovanje, promovisanje i odobravanje imenovanja i
3 promovisanja, unapređenja. Odbrana je govorila o ulozi g.
4 Selimija i glavnog štaba u imenovanjima u vojnoj policiji, u
5 različitim aspektima svog završnog podneska u stavovima 237 do
6 276. Većina tih imenovanja je, su izvršili relevantni
7 komandanti zona i g. Selimi nije imao nikakve veze sa time kao
8 ni bilo koji drugi član glavnog štaba.

9 Ali ima, postoje dva aspekta o kojima bih želeo da
10 govorimo.

11 Najpre, odbor za kadrovska pitanja i direkcija za
12 kadrovska pitanja. Najpre, tužilaštvo sada daje značaj
13 činjenici da je glavni inspektor imao neku ulogu u direkciji
14 za kadrovska pitanja i kaže, da na nivou glavnog štaba,
15 direkcija za kadrovska pitanja je saradivala sa glavnim
16 inspektorom, to je u stavu 177 završnog podneska.

17 Međutim i ovde tužilaštvo preuveličava ovaj dokaz. U ovom
18 slučaju radi se o intervjuu sa Ademom Grabovcijem. I kaže da
19 je zapravo bliska saradnja bila sa drugim direkcijama, a
20 ponekad sa glavnim inspektorom. Ovaj čovek koji je do
21 svedočenje koje nismo unakrsno ispitivali, jer on nije ovde
22 svedočio, treba da bude ignorisan od strane panela.

23 Tužilaštvo takođe kaže da je g. Selimi je bio član odbora
24 za kadrovska pitanja, to je u stavovima 178, 538, 539 završnog
25 podneska tužilaštva. I kaže se da je on bio odgovoran za ocenu

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Završne reči (Javna sednica)

Strana 120

1 imenovanja, uključujući onih koji potiču iz zona, o čemu će, o
2 čemu su takođe govorili o glavnom štabu. Ovo se temelji na dve
3 beleške pisane rukom, u kojima se govori o osnivanju
4 različitih komiteta. A, g. Selimi, ime njegovo se pojavljuje
5 samo na onoj bez datuma, ali ni jedna ne navodi da je g.
6 Selimi bio odsutan sa ovog spiska ili su ispravili dokument.

7 Dokazi o tome da li je postojala savet za kadrovsku
8 politiku i da li je funkcionisao -- i funkcionisao je takođe vrlo
9 ograničeno, ono kako je to objasnio juče branilac g. Thaçija.

10 Naknadna optužba u istom stavu, koja se odnosi na
11 sastanak od 12. februara 1999, kada tužilaštvo tvrdi da je
12 bilo odlučeno da se Drini zameni sa položaja komandanta zona
13 Paštrik, jednostavno takođe nema mnogo veze sa savetom za
14 kadrovsku politiku. 4752 nagada da bi taj savet pružio razloge
15 za predloženu smenu, a to se ne zasniva na njegovim
16 saznanjima. Kao što je 4752 potvrdio, on nikada nije video
17 dokument kome, u kome se traži zamena Drinija, kao komandanta
18 zona.

19 Takođe, tvrdi se da g. Selimi je vodio rasprave na tom
20 sastanku, se zasniva na svedočenju jednog svedoka koji nije
21 mogao objasniti zašto je drugi pojedinac koji je takođe bio
22 prisutan na istom sastanku, dao tako drugačiji prikaz tog
23 sastanka tužilaštvu i nije objasnio zašto ni Selimi, ni drugi
24 članovi glavnog štaba su bili prisutni, niti se sećao da je
25 4739 imao javnu raspravu sa članovima glavnog štaba.

1 Odbrana je takođe detaljno govorila o smeni komandanta
2 Drinija, u stavovima 446 do 451 svog završnog podneska.

3 Kao većina teza tužilaštva, ovde se jednostavno radi o
4 glasinama i insinuacijama.

5 Tužilaštvo takođe tvrdi da je g. Selimi bio član jedne
6 male grupe koja je kontrolisala naimenovanja i rekao je da su
7 oni bili pouzdani izvršitelji zajedničkog cilja, koji su bili
8 postavljeni i unapređivani. Međutim, ova izjava se temelji na
9 tri postavljenja g. Selimija: u odnosu na Fatona Mehmetaja, to
10 je P1947; Kadrija Kastratija P1942; i još jednog pojedinca.

11 Dakle, on nije direktno uključen u bilo koja krivična
12 dela. Dakle, ne radi se o optužbama ili dokazima da je njegovo
13 postavljenje na bilo koji način poslužilo za izvršenje
14 zajedničkog cilja.

15 Dok g. Mehmetaj je navodno impliciran u krivičnim delima,
16 kako tvrdi tužilaštvo, formalno postavljenje od strane g.
17 Selimija, je u kontekstu pokušaja da se reči [sic], reši
18 situacija sa g. Tahinom Zemajom, u avgustu 1998. Postavljenje
19 g. Mehmetaja se desilo nakon što je on vršio vrlo sličnu ulogu
20 u zoni Dukadin, gde ga je na taj položaj postavio g.
21 Haradinaj.

22 P920 koji se bavi pripadnikom FARK-a, je izdat istog dana
23 kao i obaveštenje o postavljenju g. Mehmetaja. Međutim,
24 tižilaštvo [sic] može da tvrdi da je ovaj, ovo postavljenje
25 takođe bilo deo zajedničkog cilja da se na položaje postave

1 lojalni pojedinci, lojalni g. Selimiju. Dakle, to je nešto što
2 je, što se ne može verovati.

3 Dakle, iako g. Selimi je možda hteo da preuveliča svoju
4 ulogu, rekavši da je on lično potpisivao postavljenja
5 komandanata zona Dukađin, Shala i Lab, to je P774, ne postoje
6 dokumenti, niti svedoci koji bi potvrdili to, a ni tužilaštvo
7 nije tražilo 4746 da to potvrdi, a on je bio u mogućnosti da
8 to potvrdi.

9 I na kraju, ta dva postavljenja i navodni odnos
10 raportiranja, takođe traže jedan, jedno dodatno objašnjenje.

11 Dakle, u stavu 503, tužilaštvo tvrdi da je g. Selimi
12 postavio Nexmija Krasniqija na komandu u Prizrenu, nakon što
13 je Krasniqi nadzirao prethodna zatvaranja i zlostavljanja, u
14 saradnji sa Selimijem, Fatmirom Limajem i Haxhi Shalom. Dakle,
15 u stavu, dakle u stavu 503 završnog podneska, tužilaštvo tvrdi
16 da je g. Selimi postavio Nexhmiya Krasniqija na koman [sic], da
17 bude zapovednik zatvora, nakon što je Nexhmi nadzirao
18 prethodna zatočenja. Međutim, jedino postavljenje koje je g.
19 Selimi uradio i ima veze sa ulogom Krasniqija u operativnoj
20 zoni Paštrik, gde je postao komandant vojne policije, a to je
21 bilo u februaru 1999. O tome je bilo dokaza i radi se o
22 pasusima 257, 254 i 255 završnog podneska odbrane.

23 Što se toga tiče, g. Selimi je bio ministar za javni red
24 i to se zasniva na dokazima 4738.

25 Dakle, što se tiče postavljenja, stav 1278 završnog

1 podneska tužilaštva, tvrdi da kao komandant te jedinice i
2 zamenik komandanta zone Paštrik, Nexhmi Krasniqi je raportirao
3 komandi zone Paštrik.

4 Šesto, pružajući, pružanje, organizovanje, omogućavanje
5 političkih, logističkih, vojnih i finansijske podrške.

6 Oslanjanje tužilaštva na normalne vojne zadatke i
7 irelevantnost toga je, o tome je već bilo gore reči.

8 Međutim, u stavu 233 svog podneska, tužilaštvo je takođe
9 htelo da pripíše političku ulogu g. Selimiju, a o tome ne
10 govori ni u svom pretpretresnom podnesku, niti je to
11 potkrepljeno dokazima. U stavu 233, tuž -- tužilaštvo takođe
12 prvi put izgleda želi da pripíše političku ulogu g. Selimiju.
13 Međutim, o tome ranije nije govorilo.

14 Iako se čini da tužilaštvo prihvata da g. Selimi nije bio
15 deo političke direkcije, navodi da je u maju 1998 predstavljao
16 glavni štab na sastancima sa LKCK, gde je došlo do sporazuma,
17 kada se te snage uključuju u OVK. Dakle, to tužilaštvo smatra
18 ulaskom Selimija u političke stvari.

19 Međutim, sastanak g. Selimija sa LKCK se isključivo bavio
20 vojnim pitanjima. I u jednom razgovoru koji tužilaštvo koristi
21 po ovom pitanju, on jasno kaže da je ishod tih sastanaka bilo
22 potpisivanje vojno-tehničkog sporazuma, bez obzira što je LKCK
23 hteo da dođe do sporazuma i o političkim i o vojnim pitanjima,
24 g. Selimi razjašnjava da je samo postignut vojni sporazum, a
25 odbijao je da govori o političkom aspektu, jer to nije bila

1 njegova odgovornost. Dakle, to je P1949 i to je ponovio u svom
2 intervjuu za Zeri i to je P4200.

3 Tužilaštvo slično tvrdi da učešće g. Selimija u
4 razgovorima sa vladom u izgnanstvu i ministrom za odbranu i
5 premijerom u julu 1995 [kao što je prevedeno], 1998
6 predstavlja njegov ulazak i bavljenje političkim aktivnostima.
7 Međutim, ostatak njegovog objašnjenja u vezi tog sastanka je
8 nešto što tužilaštvo potpuno ignoriše. On nije započeo taj
9 razgovor, nije bio zadužen i u stvari je tražio da se vrati
10 borbama na Kosovu, što je pre moguće.

11 Imajući u vidu odsustvo političkih sastanaka nakon toga,
12 tužilaštvo, tvrdnja tužilaštva da je on imao političku ulogu
13 je potpuno neodrživa.

14 Što se tiče preostalih optužbi iz pasusa 540, oni u stvari
15 predstavljaju zakonitu i legitimni doprinos g. Selimija
16 oslobodilačkom ratu, a ne predstavljaju doprinos izvršenju
17 krivičnih dela. Optužbe, kao što je redovno putovanje po
18 zonama OVK, omogućavanje operativnog planiranja logistike,
19 drugim rečima g. Selimi je bio vojnik. Njegov doprinos u UZP-u
20 je u ovom slučaju njegov doprinos OVK.

21 Očigledniji primer da se nastoji kazniti puki čin borbe,
22 je nešto što je jako teško zamisliti. Ni u jednom trenutku,
23 ove optužbe ne objašnjavaju kako to što g. Selimi putuje širom
24 Kosova, po raznim zonam je zaista doprinelo izvršenju zločina.

25 I optužbe da je g. Selimi "omogućio da članovi i

1 instrumenti UZP-a imaju potrebna sredstva za izvršenje
2 zajedničkog cilja," a bez navođenja o kojim učesnicima i
3 instrumentima se radi je nešto što bi trebalo onda da navede i
4 tačno kakva je on to sredstva i pružio.

5 Pomislili bi da bi dokazi koji potiču iz fusnota, gde se
6 navode dokazi u podršku ove optužbe, imaju tako nešto.
7 Međutim, ni jedna od njih se direktno ne odnosi na g.
8 Selimija.

9 I ja želim samo da ponovim ono što je rekao branitelj g.
10 Thačija i g. Veselija, u vezi potrebe da se jako pažljivo
11 razmotre fusnote u završnom podnesku tužilaštva. To je prepuno
12 netransparentnih fraza, koje onda nisu uopšte potkrepljene
13 dokazima, koji, na koje se pozivaju. Dakle, čini se da
14 tužilaštvo pokušava da preplavi časni sud fusnotama i da će
15 onda time nadoknaditi nedostatak verodostojnih i pouzdanih
16 dokaza.

17 Konačna optužba u vezi navodnog doprinosa g. Selimija
18 UZP-u je koordinacija i veze između članova i instrumenata
19 UZP-a. To je stav 541 i 543.

20 Iako tužilaštvo preteruje, kada je u pitanju značaj,
21 priroda i učestalost inspekcija na osnovu iskaza u ovom
22 predmetu, takođe je propustila da objasni kako izvršene
23 inspekcije, koje je uradio g. Selimi, predstavljaju doprinos
24 izvršenju krivičnih dela. Dakle, ovaj propust je nešto što je
25 fatalno, kada je u pitanju njihova teza.

1 I jedan aspekt teze tužilaštva o ovoj optužbi je da zato
2 što je g. Selimi bio poštovan i što je imao, uživao poverenje,
3 to je onda značilo da je on mogao da deluje kao veza između
4 politike glavnog štaba i ljudi na terenu. To se iznosi u stavu
5 541. I dakle, ovde se više radi o nadama i na -- nagađanjima,
6 a ne o konkretnim dokazima.

7 Pozitivni odnosi g. Selimija na terenu sa vojnicima OVK,
8 pokazuju kako se on ponašao i ukazuju na činjenicu da je bio
9 spreman da stavi svoj život u opasnost i da se bori na prvim
10 linijama fronta sa tim pojedincima i to nema nikakve veze sa
11 navodnim napadima UZP-a na protivnike. Kao što je 4752 rekao i
12 ako tužilaštvo to navodi, on nije imao nikakvih problema sa
13 komandantima zona jer su, jer je bio u pratnji g. Selimija, ni
14 kad je g. Zyrapi uradio bilo šta loše, ni kad je pokušavao da
15 utvrdi linije odbrane, pred nadolazećom srpskom ofanzivom.

16 Ni u jednom trenutku, tužilaštvo nije potrudilo da, nije
17 se potrudilo da objasni koja je bila veza između tih
18 inspekcija i obilazaka ili dobrih odnosa sa vojnicima OVK na
19 terenu, na koji način je to bio doprinos UZP-u. Dakle, samo
20 poslednja dva stava kompletnog odeljka koji se bavi
21 odgovornošću g. Selimija, govore i ukazuju na koncept na kojem
22 tužilaštvo temelji svoju tezu.

23 U stavu 542, tužilaštvo tvrdi da kao pripadnik glavnog
24 štaba, g. Selimi je formalizovao komandne strukture, označio
25 granice operativnih zona, izvršavao koncept glavnog štaba po

1 pitanju hijerarhije, discipline i ovo je relevantno,
2 targetiranje onih koji u bili žrtve specijalnog rata. Dakle,
3 Selimi kada je obilazio zone Shala i Lab, je navodno takođe
4 pružao smernice u vezi specijalnog rata, izričito povezujući
5 političke protivnike u, sa tom kategorijom.

6 Dakle, specijalni rat je koncept koji se spominje tokom
7 ovog suđenja od strane tužilaštva, kao da je puko pominjanje
8 tog samog izraza, toliko nešto kažnjivo da ništa drugo ne
9 treba izvoditi, niti govoriti kako to implicira optužene.
10 Međutim, ponavljanje ovog izraza, niti ga definiše dovoljno
11 jasno, niti ukazuje na koji način su g. Selimi i ostali
12 optuženi imali uopšte veze sa tim, unutar tog zajedničkog
13 plana protiv protivnika.

14 U stavu 52 svog završnog podneska, u vezi specijalnog
15 rata, tužilaštvo tvrdi da ova faza obuhvata "bilo koju vrstu
16 političkog diskursa ili stava, koji podriva podršku OVK,"
17 uključujući tu i "kritiku OVK i njegovih operacija, kao i
18 'dezinformacije,' 'propagandu' itd."

19 A, sledeći stav 53, tvrdi da se tu govori i o "osnivanju
20 različitih institucija."

21 Teza tužilaštva u vezi ovog izraza je toliko neodređena,
22 da obuhvata sva moguća gledišta koja se mogu tumačiti na
23 drugačiji način od onih kako je to tumačio OVK.

24 Dakle, to znači da taj izraz je, da smo došli do toga da
25 je on prestao da ima i bilo kakvo značenje. To nije nikakva

1 tajna, kažnjiva fraza, kao što tužilaštvo tvrdi, već je to
2 neka vrsta skraćenice koja vodi na različite teme. Dakle, taj
3 koncept je potpuno beznačajan, kada govorimo o dokazima.

4 Časni sude, ostalo mi je sedam minut, tako da bih hteo
5 samo da pređem na temu umišljaja.

6 Kada kažem "umišljaj," radi se o odsustvu dokaza da je
7 gospodin -- imao uopšte nakanu ili umišljaj da počini krivična
8 dela koja se terete, niti da učestvuje u zajedničkom planu,
9 onako kako to tvr -- tvrdi tužilaštvo.

10 Uopštene optužbe tužilaštva o ulozi optuženog u
11 formulaciji, sprovođenju i izvršenju zajedničkog cilja,
12 direktno pokazuju njihovu, njihov umišljaj da učestvuju i da
13 izvrše krivična dela koja se terete. O tome je već bilo
14 govora, detaljno, kao i o oslanjanju tužilaštva na postojanje
15 navodnog zajedničkog plana i navodnog bitnog doprinosa svakog
16 od optuženih tom planu, uključujući i optužbe o učešću g.
17 Selimija u incidentu u Klečki.

18 Bez dokaza o tome da je bilo koja radnja g. Selimija
19 mogla da se smatra uopšte kao bitan doprinos UZP-u, dakle
20 jednostavno se to ne može tako uzeti.

21 Umesto toga, tužilaštvo se oslanja na tri nepotkrepljene
22 optužbe ili dve nepotkrepljene optužbe, kako bi pokazao
23 navodni umišljaj, koji se tiče UZP-a. Prvo, nepotkrepljena i
24 vrlo zgodna optužba o navodnoj pretnji g. Selimija nekom
25 pojedincu. Mislím da se to odnosi na deo transkripta od 26.

1 juna 2024, a to je preneo jedan diskreditovani i pristrasni
2 svedok, koji je lažno optužio g. Selimija za smrt svog rođaka.
3 Odbrana smatra da to jednostavno treba odbaciti i ne treba
4 tome pripisati nikakvu težinu.

5 Težina ne treba ni da se pripíše navodnim pretnjma koje
6 je g. Selimi uputio komandantu Driniju, koji je, koje je čuo
7 jedan svedok.

8 Dakle, ovde se iznose dve optužbe koje nisu potkrepljene,
9 nisu uverljive i ne dokazuju da je g. Selimi uopšte imao
10 umišljaj.

11 Jedini način na koji tužilaštvo pokušava da utvrdi
12 umišljaj koji je tobože g. Selimi imao kada je u pitnju
13 udruženi zločinački poduhvat, jeste govor koji je on održao na
14 prvom javnom nastupu OVK u novembru 1997. godine. Tužilaštvo
15 se izričito oslanja na taj nastup u stavu 573 svog završnog
16 podneska.

17 No, koliko je samo to ironično, s obzirom na sve i reči
18 koje su izrečene za vreme predmetnog perioda pre i posle, s
19 obzirom na sve optužbe koje se stavljaju na teret optuženima,
20 na sve razloge zbog kojih je ovaj sud trebalo da bude
21 obrazovan, za tužilaštvo je ključni dokaz dobro poznati govor
22 održan prilikom sahrane ubijenog učitelja Halila Gecija, koji
23 je doveo do veće podrške za OVK i kojom prilikom se OVK prvi
24 put predstavila javnosti. Na tom govoru počiva cela teza
25 tužilaštva protiv g. Selimija.

1 Odbrana je u svom završnom podnesku, podrobno obradila
2 okolnosti u kojima je napisan taj govor. U tom govoru se ne
3 pominju pripadnici FARK-a, niti članke [sic] LDK, niti
4 Bukoshijeve vlade, kao kolaboracionisti. Ceo taj govor je
5 tipični propagandni govor, prikladan za tadašnje okolnosti. Tu
6 se uopšte uzev govori o radnjama preduzetih, preduzetim protiv
7 kolaboracionista i kritikuju svi oni za koje se smatra da ne
8 vode ispravnu politiku.

9 To ni na koji način ne dokazuje umišljaj g. Selimija da
10 se izvrše krivična dela nad protivnicima. Cilj tog govora je
11 bio da se nadahne na narodni otpor. Cilj je bio da se pokaže
12 kako jedino ukoliko se pruži otpor snagama koje su ubijale,
13 silovale i mučile albanske Albance, da jedino na taj način
14 može da se dođe do slobode i koliko je taj govor bio uspešan,
15 mogu da procene samo stotine i hiljade dobrovoljaca OVK, koji
16 su se borili u narednim nedeljama i mesecima.
17 Hvala vam na pažnji, časni sude. Priveo sam kraju svoje
18 izlaganje. Sutra ću dati reč svom kolegi.

19 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala.

20 Sutra ćemo najverovatnije završiti do podneva sa
21 izlaganjem vašeg kolege.

22 Da obavestim Krasniqijevu odbranu, da ćemo najverovatnije
23 napraviti pauzu za ručak u 12:00h. Pauza za ručak će trajati
24 to 14 -- odn. do 13:30h. Onda ćemo nastaviti sa radom. Imaćete
25 na raspolaganje celo popodne i nadamo se da ćete u tom roku

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Završne reči (Javna sednica)

Strana 131

1 izvršiti svoje izlaganje, a ako ne, imamo i ponedeljak da ga
2 dovršite. Eto, to nam je sutrašnji plan. Detaljnije ćemo se na
3 to vratiti sutra ujutru.

4 Ima li ko još šta da doda? Nema.

5 Nastavljamo sa radom sutra u 9:00 časova.

6 --- Sednica se završava u 16:48 časova.

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25